

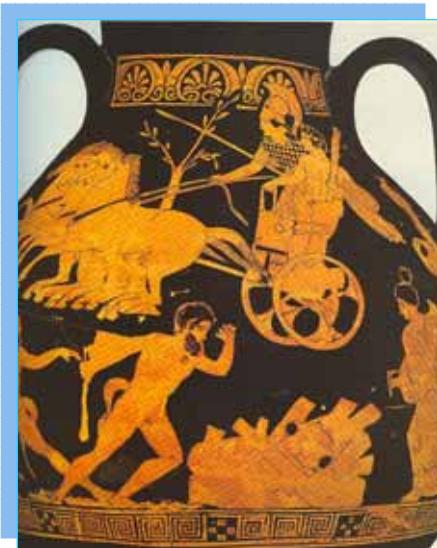

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2008-2009
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ Δ2 ΚΑΙ Ε1
ΤΟΥ 4ΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ

**ΓΕΩΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ
ΓΕΩΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ
ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ**

- **ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΑ ΧΝΑΡΙΑ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ**
- **Ο ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ ΣΤΗ ΒΟΙΩΤΙΑ**
- **ΧΑΙΡΩΝΕΙΑ**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΑΣΚΑΛΑ
ΜΠΑΡΛΑ - ΝΙΑΒΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2009

ΓΕΩΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΓΕΩΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΑ ΧΝΑΡΙΑ ΤΟΥ
ΗΡΑΚΛΗ

ΑΡΧΑΙΑ ΧΑΙΡΩΝΕΙΑ

Ο ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ ΣΤΗ ΒΟΙΩΤΙΑ

ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ Π.Ε. ΓΕΩΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΓΕΩΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ
ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΤΕ ΣΤΥΛΙΔΑΣ

Το περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Γεωπεριβαλλοντικά-Γεωμυθολογικά μονοπάτια υλοποιήθηκε τη σχολική χρονιά 2008-2009 από την περιβαλλοντική ομάδα των Δ2 και Ε1 τάξεων του 4^{ου} Δ.Σχ. Λιβαδειάς με υπεύθυνη προγράμματος τη δασκάλα της Ε1 τάξης κ. Μπάρλα - Νιαβή βασιλική.

Το πρόγραμμα είναι ενταγμένο στο Εθνικό σχολικό δίκτυο «Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια» που συντονίζει το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Στυλίδας.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΤΑΞΗ Δ2

1. Βασίλης Μόκας
2. Αγγελική Κούκου
3. Ελίνα Χαλβατζή
4. Χριστίνα Μπαλτσιώτη
5. Βάσια Τρόκα
6. Ελένη Ράπτη
7. Γιώτα Παπαθανασίου
8. Δημήτρης Βαγιάννης
9. Ορέστης Νιαβής
10. Γιώργος Γκικόπουλος
11. Κατερίνα Κολιούκου
12. Νικολέτα Στάμου
13. Δημήτρης Παπαγεωργίου
14. Κριστιάν Γκίνι
15. Δημήτρης Γκίκας
16. Ευγενία Καλογήρου
17. Χρυσαυγή Μήλιου
18. Ηλίας Λιάκος
19. Νάσια Μερτζάνη

ΤΑΞΗ Ε1

1. Λουκία Αλμπάνη
2. Ισμήνη Γαλάνη
3. Αναστασία- Αικατερίνη Διαμαντή
4. Ιωάννης Καραϊσκος
5. Γιώργος Κατσούλης
6. Κατερίνα Λίλιου
7. Ναυσικά Λατολλάρι
8. Γιώργος Μίχος
9. Ελπίδα Παπαλάμπρου
10. Σπύρος Πτούλος
11. Μαρία Χριστοδούλου
12. Αρτέμης Πρόφκας
13. Δήμητρα Κοϊτσάνου
14. Ιωάννα Ντάικο
15. Μπούτσικος Δημήτρης
16. Ιωάννα Αλμπάνη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	Εισαγωγή	6
2	Η επίσκεψή μας στο Κ.Π.Ε. Στυλίδας	11
3	Ακολουθώντας τα χνάρια του Ηρακλή στη Θήβα	16
4	Αμφιτρύωνας και Αλκμήνη	22
5	Η σύλληψη του Ηρακλή	23
6	Η γέννηση του Ηρακλή	24
7	Τα πρώτα χρόνια του Ηρακλή και το λιοντάρι του Κιθαιρώνα	25
8	Ο Ηρακλής και ο βασιλιάς Εργίνος του Ορχομενού	26
9	Το μίσος της Ήρας και ο φόνος των παιδιών του Ηρακλή	27
10	Το λιοντάρι της Νεμέας	28
11	Η Λερναία Ύδρα	29
12	Ο Ερυμάνθιος Κάπρος	31
13	Χάρτες	
14	Η Κερυνίτις Έλαφος	32
15	Οι Στυμφαλίδες όρνιθες	34
16	Η κόπρος του Αυγεία	35
17	Ο ταύρος της Κρήτης	37
18	Τα άλογα του Διομήδη	39
19	Η ζώνη της Ιππολύτης	40
20	Τα βόδια του Γηρυόνη	42
21	Ο Κέρβερος	48
22	Τα μήλα των Εσπερίδων	51
23	Πράξεις και Πάρεργα	55
24	Ανταίος	56
25	Βούσιρις	57
26	Κύκνος	58
27	Προμηθέας	58
28	Ημαθίωνας	59
29	Φόλος, Κένταυροι και Ηρακλής	59
30	Ο Κένταυρος Ευρυτίων και ο Ηρακλής	60
31	Άλκηστης	61
32	Λυκάων και Ηρακλής	62
33	Αλκυονέας και Ηρακλής	62
34	Δηιάνειρα και Αχελώος	63
35	Ηρακλής και Κένταυρος Νέσσος	64
36	Ηρακλής και Εύρυτος	65
37	Ο Ηρακλής αρπάζει τον τρίποδα των Δελφών	65
38	Κέρκωπες	66

39	Η áλωση της Οιχαλίας	67
40	Ο Θάνατος του Ηρακλή και η αποθέωσή του	67
41	Η επίσκεψή μας στην Αρχαία Άρνη , σημερινή Χαιρώνεια	70
42	Πλούταρχος	75
39	Ο Απόλλωνας στη Βοιωτία: Τεγύρα	77
40	Τλφούσιον όρος	78
41	Το οδοιπορικό μας στο ναό και μαντείο του Πτώου Απόλλωνα και στη σπηλιά του Ηρακλή	80
42	Πτώον όρος	82
43	Ο Ναός του Πτώου Απόλλωνα	82
44	Το μαντείο του Πτώου Απόλλωνα	85
45	Άλλες κτιριακές εγκαταστάσεις στο Ναό του Πτώου Απόλλωνα	86
46	Τα Πτώια	87
46	Ακολουθώντας τα χνάρια του Ηρακλή στη Θίσβη και στις Θεσπιές.	91
47	Ζωγραφιές και Αφίσες	97
48	Με δυο λόγια λέω τι ήταν για «μένα» το πρόγραμμα «Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας	100
49	Επιστολή στην Η' Αρχαιολογική Υπηρεσία Θήβας	102
50	Βιβλιογραφία	102
51	Δημοσιεύματα από τοπικές εφημερίδες για τις δράσεις μας	103

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μύθος - Ελληνική Μυθολογία.

Οι αρχαίοι Έλληνες αλλά και άλλοι λαοί την εποχή που δεν είχαν αναπτυχθεί ακόμη οι επιστήμες, προσπάθησαν να ερμηνεύσουν τις διάφορες αλλαγές που παρατηρούσαν στο περιβάλλον, (γεωλογικές, κλιματολογικές κ.λ.π.) πλάθοντας μύθους που τους εξηγούσαν.

Η Ελληνική Μυθολογία είναι η παλαιότερη ιστορία των κατοίκων που έζησαν στον τόπο αυτό που αργότερα ονομάστηκε Ελλάδα. Αποτελεί για μας μια ανεκτίμητη κληρονομιά.

Οι Αρχαίοι Έλληνες δημιούργησαν πολλούς μύθους που αφορούσαν τις έντονες περιβαλλοντικές αλλαγές που γίνονταν στον Ελλαδικό χώρο, μια περιοχή με έντονη σεισμική και ηφαιστειακή δραστηριότητα την εποχή εκείνη αλλά και σήμερα.

Στην κεντρική Ελλάδα είχαμε στην προϊστορική εποχή μεγάλες γεωλογικές μεταβολές (έντονη ηφαιστειότητα, σεισμικότητα, αλλαγή των ακτογραμμών κ.λ.π.). Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκαν πολλοί μύθοι, όπως η Τίτανομαχία, ο μύθος του Δευκαλίωνα και της Πύρρας, η γέννηση του Έλληνα, η δράση του Ηρακλή κ.ά.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η **Τίτανομαχία - Γιγαντομαχία**. Η Ελληνική μυθολογία μας λέει ότι στο βουνό Όθρυς είχαν συγκεντρωθεί οι Τίτανες και από εκεί μάχονταν κατά των θεών του Ολύμπου. Η περιοχή αυτή παρουσιάζει σεισμικότητα και ηφαιστειότητα, που ασκούν σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση των συνθηκών του φυσικού περιβάλλοντος.

Το τέλος των Τιτάνων σημαίνει αφενός τη σχετική σεισμική και ηφαιστειακή ύφεση και αφετέρου το τέλος της άμεσης και καθοριστικής επίδρασης του φυσικού περιβάλλοντος στη διαβίωση του Προϊστορικού ανθρώπου.

Ο Θεός Ποσειδώνας αποσπά ένα κομμάτι από τη νήσο Κω και με αυτό θάβει το γίγαντα Πολυβώτη δημιουργώντας την ηφαιστειακή νήσο Νίσυρο. Σήμερα ένας από τους κρατήρες του νησιού ονομάζεται Πολυβώτης.

Ο Κατακλυσμός του Δευκαλίωνα. Η περιοχή της Όθρυς, συνδέεται με το Δευκαλίωνα και την Πύρρα, στα χρόνια των οποίων έλαβε χώρα ο μεγάλος κατακλυσμός. Η συνεχής αύξηση της στάθμης της θάλασσας είχε ως αποτέλεσμα την κατάκλιση των παραθαλάσσιων πεδινών περιοχών, αναγκάζει τον προϊστορικό άνθρωπο να ανεβεί σε οροπέδια και να ζήσει δίπλα σε λίμνες και ποτάμια, όπου επικρατεί σχετική περιβαλλοντική ηρεμία.

Με τον κατακλυσμό ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα δημιούργησαν το νέο γένος των ανθρώπων και πετώντας πίσω τους «τα κόκκαλα της Γης», δηλαδή λίθους, (λάσις στην αρχαία ελληνική γλώσσα) δημιούργησαν το «λαό.».

Ο επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με την ερμηνεία της Μυθολογίας σε συσχέτιση με το περιβάλλον και τις κλιματικές αλλαγές που επικρατούσαν κατά τη μυθολογική περίοδο ονομάζεται Γεωμυθολογία.

Ιδρυτής του Επιστημονικού Κλάδου της Γεωμυθολογίας είναι ο Ομότιμος Καθηγητής Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Μαριολάκος Ηλίας, ο οποίος είναι και ο επικεφαλής της Επιστημονικής Επιτροπής Στήριξης του Δικτύου Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά Μονοπάτια.

Η Δ2 τάξη του σχολείου μας συμμετείχε και πέρσι στο «**Εθνικό Θεματικό Δίκτυο Π.Ε Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια**» με θέμα:

«**Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια Βοιωτίας**:

Τροφώνιο Μαντείο - Αποστραγγιστικά και αρδευτικά έργα των Μινύων στην πεδιάδα της Κωπαΐδας - Αποστραγγιστικά και αρδευτικά έργα στην πεδιάδα της Θίσβης - Τοπικοί μύθοι»

Η Ε1 τάξη συμμετέχει πρώτη φορά και μαζί με τη Δ2 φέτος υλοποίησαν το περιβαλλοντικό πρόγραμμα «**Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας** :

- **Ακολουθώντας τα χνάρια του Ήρακλή**
- **Αρχαία Χαιρώνεια**
- **Ο Απόλλωνας στη Βοιωτία: Τεγύρα- Πτώον όρος- Τελφούσιον όρος»**

Επιλέχτηκαν τα θέματα αυτά για διαφορετικούς λόγους το καθένα.

Α) Ασχοληθήκαμε με τον **Ηρακλή** γιατί αφενός μεν γεννήθηκε στη γειτονική μας Θήβα και αφετέρου γιατί θέλαμε να τον γνωρίσουμε. Ο Ήρακλής είναι ένας παγκόσμιος ήρωας από τον οποίο έχουν εμπνευστεί καλλιτέχνες, συγγραφείς, ποιητές, έχουν γυριστεί κινηματογραφικές ταινίες και κινούμενα σχέδια. Όμως πολλές φορές ο Ήρακλής και οι μύθοι του έχουν παραποιηθεί με αποτέλεσμα να έχει δημιουργηθεί μια λαθεμένη εικόνα για τον ήρωα. Σκοπός του πρόγραμμα ήταν να γνωρίσουν τα παιδιά τους μύθους αλλά και τη ζωή του μέσα από κατάλληλες πηγές, να ερμηνέψουν τους μύθους του, όπου ήταν δυνατόν, γεωμυθολογικά.

Β) Στην πόλη της **Χαιρώνειας** μας οδήγησαν αφενός μεν τα χνάρια του Ήρακλή, γιατί εκεί υπήρχε ναός του Ήρακλή ή του Θουρίου Απόλλωνα και αφετέρου το Κέντρο Εικονικής Πραγματικότητας όπου προβάλλεται σε τρισδιάστατη εικόνα η μάχη των Μακεδόνων του Φιλίππου και των Συμμαχικών Δυνάμεων.

Γ) Αιτία για να ασχοληθούμε με τον **Απόλλωνα** στη Βοιωτία ήταν ένας Βοιωτικός μύθος που θέλει τον Απόλλωνα να γεννήθηκε στη Τεγύρα, μια αρχαία πόλη με μαντείο του θεού και βρισκόταν κοντά στο χωριό Διονύσιο. Ψάχνοντας για τον Απόλλωνα στη Βοιωτία βρήκαμε ότι είχε και άλλο μαντείο στο Πτώον όρος, στο Ακρίφνιο, αλλά και

ιερό στο Τελφούσιον ή Τιλφούσιον όρος, το σημερινό βουνό Πέτρα, μετά το χωριό Πέτρα, στο δρόμο Θήβας -Λιβαδειάς.

Στόχος του προγράμματος ήταν :

- Να γνωρίσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες το σημερινό φυσικό περιβάλλον, να διαπιστώσουν και να εξηγήσουν τις μεταβολές που έχουν γίνει είτε από φυσικά αίτια είτε από ανθρώπινη παρέμβαση.
- Να γνωρίσουν τους μύθους της περιοχής και να κατανοήσουν τα φαινόμενα που προσπάθησαν να ερμηνέψουν οι μύθοι αυτοί, σε μια εποχή που δεν είχαν αναπτυχθεί οι επιστήμες.
- Να δημιουργήσουν Γεωπεριβαλλοντικά και Γεωμυθολογικά μονοπάτια και να τα κάνουν γνωστά στον τόπο τους αλλά και σε όλη την Ελλάδα.
- Να εντοπίσουν περιβαλλοντικά και όχι μόνο, προβλήματα της περιοχής με την οποία ασχολήθηκαν και να ενδιαφερθούν για τη λύση τους.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε από τις αρχές του Οκτώβρη και ολοκληρώθηκε το Μάιο. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος τα παιδιά εργάστηκαν ομαδικά , αλλά και ατομικά όπου χρειάστηκε. Συγκεντρώνονταν οι πληροφορίες, αξιολογούνταν, λύνονταν οι απορίες και τέλος ανακοινώνονταν από την κάθε ομάδα στην τάξη. Στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης μπαίνανε φωτογραφίες, χάρτες, ζωγραφιές αλλά και κείμενα σχετικά με τα θέματα που διαπραγματεύονταν. Ενημερώναμε το blog που έχουμε φτιάξει κάθε φορά που τελείωνε μια ενότητα από το πρόγραμμα. Έτσι σιγά-σιγά όλη η εργασία μας έχει καταχωρηθεί στο blog μας : elikonio.blogspot.com. Η ενημέρωση γινόταν από τα παιδιά της Ε1 τάξης και από εμένα.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος πραγματοποιήσαμε τις εξής περιβαλλοντικές επισκέψεις:

1. Στις 7- 11-08 επισκεφτήκαμε το ΚΠΕ Στυλίδας και παρακολουθήσαμε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα : Γεωπεριβαλλοντικά- Γεωμυθολογικά μονοπάτια: Θερμοπύλες- Τραχίνα- Στυλίδα
2. Τον Αρχαιολογικό Χώρο της Θήβας στις 17 Δεκεμβρίου 2008
3. Την Χαιρώνεια στις 11 Μαρτίου 2009
4. Την 1^η Απριλίου στο Ακραίφνιο
- 5 Στις 30 Απριλίου στη Θίσβη και στις Θεσπιές

Μετά από κάθε επίσκεψή μας τα παιδιά έγραφαν ζωγράφιζαν ότι τους εντυπωσίαζε. Στο τέλος με τη βοήθειά μου φτιαχνόταν ένα άρθρο σχετικό με τα μέρη που είδαμε εμπλουτισμένο με ιστορικά στοιχεία και το στέλναμε στις τοπικές εφημερίδες και σε blog της περιοχής μας. Σκοπός αυτής της ενέργειά μας ήταν να γίνουν γνωστά στην τοπική κοινωνία τόποι και μύθοι ξεχασμένοι.

Μια άλλη ανάλογη δραστηριότητα ήταν η τοποθέτηση δυο πινακίδων στην περιοχή της Κρύας με κείμενα και φωτογραφίες για το Μαντείο του Τροφωνίου και το μύθο για το ποτάμι της Έρκυνας. Επιμεληθήκαμε και κυκλοφορήσαμε το ημερολόγιο του 2009, με θέμα το περσινό πρόγραμμα, Τροφώνιο Μαντείο και έργα των Μινύων στην Κωπαΐδα.

Με την καινούρια σχολική χρονιά θα προβούμε σε ανάλογες ενέργειες ώστε να τοποθετηθούν πινακίδες για τον Απόλλωνα στη Βοιωτία και τη δημιουργία ημερολογίου για το 2010.

Το πρόγραμμα θα κλείσει με δυο παρουσιάσεις, μία την Τετάρτη 3 Ιουνίου, το απόγευμα στους γονείς των παιδιών των σχολείων 4^{ου} και 10^{ου} και μία την Πέμπτη το πρωί, 11 Ιουνίου, στους μαθητές και μαθήτριες των δύο σχολείων.

Η παρουσίαση περιέχει δρώμενα, παντομίμα, απαγγελία, αφήγηση προβολή διαφανειών και έκθεση φωτογραφίας από το φωτογραφικό υλικό που συγκεντρώθηκε από τις εκπαιδευτικές εκδρομές που πραγματοποιήθηκαν.

Το υλικό που προέκυψε από το φετινό μας πρόγραμμα συγκεντρώθηκε από μένα και φτιάχτηκε το τετράδιο των Γεωπεριβαλλοντικών - Γεωμυθολογικών μονοπατιών της Βοιωτίας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω :

- Τους γονείς των παιδιών και των δύο τάξεων που ηθικά και υλικά στήριξαν το πρόγραμμά μας.
- Τον υπεύθυνο του ΚΤΕ Στυλίδας και συντονιστή του εθνικού σχολικού δικτύου Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια κ. Βαγγέλη Μαρκατσέλη για τη βοήθειά του τόσο στην υλοποίηση του προγράμματος όσο και στην δημιουργία του ημερολογίου του 2009 αλλά και των πινακίδων που τοποθετήσαμε στην Κρύα.
- Τους συναδέλφους στο ΚΤΕ Στυλίδας τη Μαρίνα Παπαγεωργίου, τη Γιώτα Καραφέρη τον Αντώνη Μπουκουβάλα, το Γιώργο Σταυρόπουλο και το Γιώργο Αναγνώστου για την βοήθειά τους στο πρόγραμμα και στη δημιουργία του ημερολογίου του 2009 αλλά και για την υπέροχη ξενάγηση που μας έγινε όταν τους επισκεφτήκαμε και την τόσο ζεστή φιλοξενία τους.
- Τον αρχαιολόγο κ. Γιάννη Φάππα που μας ξενάγησε στους Αρχαιολογικούς χώρους της Θήβας και μας έδωσε την μοναδική ευκαιρία να δούμε μια ζωντανή ανασκαφή καθώς και την Η' Αρχαιολογική Υπηρεσία της Θήβας που μας έδωσε τη δυνατότητα να επισκεφτούμε την αυλή του Αρχαιολογικού Μουσείου των Θεσπιών.
- Τον Αντιδήμαρχο κ. Αυγέρη Σωτήρη που ενήργησε ώστε να μας διθεί η άδεια από το Δήμο Λεβαδέων για να τοποθετηθούν οι πινακίδες στο χώρο της Κρύας.
- τον υπεύθυνο της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Λιβαδειάς, κ. Διαμαντή Λεωνίδα, που πάντα πρόθυμα μας εφοδίαζε με τα απαραίτητα βιβλία για το πρόγραμμά μας.

- Την κ. Κεράστα Κατερίνα, τη υπεύθυνη του ηλεκτρονικού τμήματος της Βιβλιοθήκης, για τις παρουσιάσεις των δραστηριοτήτων μας στα blog της Βιβλιοθήκης.
- Τις εφημερίδες Βοιωτική Όρα και Βοιωτικά Νέα που με προθυμία δημοσίευαν τα άρθρα μας.
- Τους υπεύθυνους των blog «Έχεις Μήνυμα» και «Θεσπιακά» για τη δημοσίευση των άρθρων».
- Τον κ. Κορούνη Χρήστο και τη κ. Χατζή Μίνα για την ξενάγησή μας στις Θεσπιές.
- Τον κ. Ανδρίτσο και τον κ. Λάμπρου για τα βιβλία τους «Ακραιφνία» και «Ακραιφνιο» που μου χάρισαν. Αποτέλεσαν τη σημαντικότερη πηγή πληροφοριών στην εργασία μας για το Ακραίφνιο και το ναό του Πτώου Απόλλωνα.
- Εκείνους τους κάτοικους του Ακραίφνιου που με προσωπική δουλειά και έξοδα καθάρισαν το χώρο του Πτώου Απόλλωνα. **Εκεί που η πολιτεία δε φτάνει υπάρχει η προσφορά συνειδητοποιημένων πολιτών.** (Όταν πρωτεπισκέφτηκα το χώρο για την προετοιμασία της εκδρομής ήταν απάτητος και σήμερα είναι καθαρισμένος και επισκέψιμος σε όποιο θέλει να τον επισκεφτεί.)
- Τέλος ευχαριστώ τους μαθητές μου και όσους μας έδωσαν κουράγιο για να υλοποιήσουμε, παρά τις όσες αντιξοότητες συναντήσαμε, για μια ακόμη χρονιά περιβαλλοντική Εργασία.

Θεωρώντας ότι το σχολείο δε σταματά στην κλειστή αίθουσα διδασκαλίας, ανοίξαμε διάπλατα τις πόρτες της αίθουσας για να μπούμε στο σχολείο της Φύσης και είμαι σίγουρη ότι, χρόνια αργότερα οι μαθητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, μπορεί να ξεχάσουν πολλά από αυτά που είπαμε στην αίθουσα του σχολείου αλλά θα θυμούνται πάντα αυτά που είδαν και άκουσαν στο σχολείο της Φύσης ακολουθώντας τα φετινά Γεωμυθολογικά μονοπάτια.

Η δασκάλα
Μπάρλα - Νιαβή Βασιλική

Η Επίσκεψή μας στο ΚέντροΠεριβαλλοντικής ΕκπαίδευσηςΣΤΥΛΙΔΑΣ

ΣΤΙΣ 7-11-08, ημέρα Παρασκευή, εμείς τα παιδιά της Ε1 και Δ2 του 4ου Δ. Σχ. Λιβαδειάς, επισκεφτήκαμε το ΚΠΕ Στυλίδας και παρακολουθήσαμε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα "Γεωπεριβαλλοντικά μονοπάτια".

Πρώτη μας στάση οι Θερμοπύλες, στο λόφο του Κολωνού, και όπως μας είπε ο κ.

Βαγγέλης μπορεί να είναι ένας μικρός λόφος σε ύψος αλλά μεγάλος σε δόξα. Επισκεφτήκαμε το μνημείο των ηρώων που πολέμησαν με τους Πέρσες, στα στενά των Θερμοπυλών. Διαβάσαμε την επιγραφή που ήταν αφιερωμένη στους 300 Σπαρτιάτες και στον αρχηγό τους το Λεωνίδα, που σκοτώθηκαν πολεμώντας τους Πέρσες. Νιώσαμε δέος που βρεθήκαμε σε αυτό το μέρος, που μια χούφτα Έλληνες, 300

Σπαρτιάτες και 700 Θεσπιείς, πολέμησαν μέχρι θανάτου για το ιδανικό της ελευθερίας.

Η περιοχή αυτή, όπως μας είπε ο κ. Βαγγέλης δεν ήταν έτσι τότε όπως είναι σήμερα, αλλά η θάλασσα έφτανε μέχρι το άγαλμα του Λεωνίδα. Η αλλαγή αυτή οφείλεται στη λάσπη και στις πέτρες, τα ξύλα και άλλα υλικά που κατεβάζει ο Σπερχειός ποταμός. Με τα υλικά αυτά δημιουργούνται προσχώσεις και έτσι μεγαλώνει η ξηρά και η θάλασσα τραβιέται προς τα μέσα. Εντυπωσιαστήκαμε όταν μάθαμε ότι ο Σπερχειός καθημερινά κατεβάζει διάφορα υλικά όσα υλικά μεταφέρουν 2000 φορτηγά.

Μετά το λόφο του Κολωνού επισκεφτήκαμε τα θερμά λουτρά των Θερμοπυλών. Σε αυτά ο Ηρακλής έκανε το μπάνιο του μετά από κάθε άθλο, για να εξαγνιστεί και να ξεκουραστεί.

Οι πηγές αυτές αναδίδουν μια χαρακτηριστική μυρωδιά εξαιτίας του υδρόθειου που έχουν. Η Μυθολογία μας λέει όμως ότι οι πηγές αυτές έγιναν ζεστές και απέκτησαν αυτή την "ανυπόφορη" μυρωδιά εξαιτίας του Ήρακλή.

Κάποια μέρα που ο Ήρακλής ήθελε να προσφέρει θυσία, φόρεσε το χιτώνα του, που ήταν ποτισμένος από το δηλητήριο της Λερναίας Ύδρας. Το δηλητήριο το είχε δώσει στη Διηνάειρα ο Κένταυρος Νέσσος, κατά την περιπετειώδη διάβαση του ποταμού Εύηνου. Της το έδωσε για να ξανακερδίσει την αγάπη του Ήρακλή.

Όταν το φόρεσε ο Ήρακλής άρχισε να καίγεται και αυτό να κολλάει πάνω του και να του τρώει τις σάρκες. Επειδή το χιτώνα του τον είχε φέρει ο Λίχας, θεώρησε αυτόν υπεύθυνο γι' αυτό τον άρπαξε και τον πέταξε στη θάλασσα και από τότε δημιουργήθηκαν τα λιχαδονήσια.

Ο Ήρακλής απελπισμένος ρίχτηκε στις κοντινότερες πηγές. Από τότε τα νερά άρχισαν να καίνε και να έχουν αυτή τη δυσάρεστη οσμή.

Μετά από τις Θερμοπύλες επισκεφτήκαμε την **Τραχίνα**, εκεί που έμενε η γυναίκα του Ήρακλή η **Διηνάειρα**. Αφού αφήσαμε το λεωφορείο ανηφορίσαμε για να επισκεφτούμε τα ρήγματα που έχουν δημιουργηθεί στους πρόποδες της Οίτης. Στο χώρο της Τραχίνας είχε στρατοπεδεύσει ο περσικός στρατός. Εκεί γίναμε δυο ομάδες, μας μίλησαν, ο κ. Γιώργος, ο κ. Αντώνης και ο κ. Βαγγέλης για την ιστορία της περιοχής και εν συνεχείᾳ γίναμε μικροί αρχαιολόγοι. Ψάχναμε το οργανένο χώμα και βρήκαμε κομμάτια από κεραμίδια. Μερικά από αυτά έδειχναν ότι ήταν από παλιά και άλλα ήταν πιο πρόσφατα.

Στη συνέχεια προχωρήσαμε και πήγαμε στους πρόποδες του βουνού που βρίσκεται πάνω από την Τραχίνα, το σημερινό χωριό Ηράκλεια.

Λέγεται Ηράκλεια, όπως μάθαμε, γιατί κατοικήθηκε από τους απογόνους του Ήρακλή. Εκεί είδαμε τα γεωλογικά ρήγματα της περιοχής, δηλ. πριν χιλιάδες χρόνια ένα κομμάτι ανυψωνόταν και ένα πάθαινε καθίζηση. Οι ξεναγοί μας έδειξαν με πιο τρόπο

μπορούμε να καταλάβουμε πιο κομμάτι ανεβαίνει και πιο κατεβαίνει ψηλαφώντας το βράχο. Η Οίτη ακόμα και σήμερα ανυψώνεται.

Εκείνο που μας έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ήταν οι **λαξευτοί τάφοι** που υπήρχαν στην περιοχή. Μετά από όλα αυτά τα ενδιαφέροντα πράγματα που μάθαμε πήραμε το δρόμο για το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, στη Στυλίδα.

Η ώρα όμως είχε περάσει, περίπου μία το μεσημέρι, γι' αυτό και οι φιλόξενοι οικοδεσπότες μας μάς "φίλεψαν". Μας έκαναν, το τραπέζι σε μια πολύ ωραία ταβέρνα, στην πόλη της Στυλίδας.

Το γεύμα μας ήταν τέλειο. Μας άρεσε πολύ, γιατί ήταν πρώτη φορά που τρώγαμε όλα τα παιδιά γύρω από ένα τραπέζι.

Αφού φάγαμε και ξεκουραστήκαμε, επισκεφτήκαμε την περιοχή Αγίου Βλασίου, της Στυλίδας, και είδαμε τα ηφαιστειακά πετρώματα. Μάθαμε ότι αυτά δημιουργήθηκαν πριν 150 εκατομμύρια χρόνια, όταν η Ελλάδα και όλη η Βαλκανική χερσόνησος ήταν σκεπασμένη από τη Θάλασσα Τηθύς. Στα χρόνια εκείνα γίνονταν εκρήξεις ηφαιστείων μέσα στη θάλασσα. Η καυτή λάβα που έβγαινε μετατρεπόταν σε πέτρωμα.

Αφού βγάλαμε φωτογραφίες πήγαμε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Ένα ζεστό, φιλόξενο κτίριο πολύ κοντά στο βουνό. Εκεί ο κ. Βαγγέλης μας μίλησε και μας έδειξε διαφάνειες για την εξέλιξη της γης. Μας μίλησε για μύθους που υπάρχουν στην Μυθολογία οι οποίοι μας μιλάνε συμβολικά για τη γέννηση και την εξέλιξη της γης.

Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε τα εργαστήρια, είδαμε πράγματα μέσα από τα μικροσκόπια, μέσα από χάρτες ανάγλυφους είδαμε την εξέλιξη της ζωής στον πλανήτη μας.

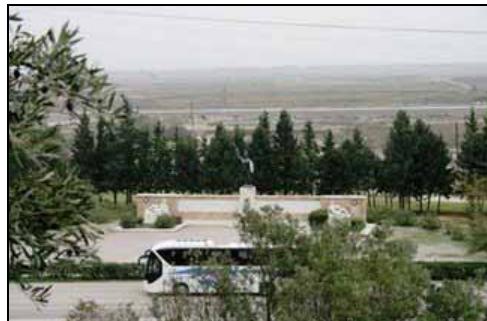
Όμως ο χρόνος περνούσε και εμείς δε θέλαμε να φύγουμε, είχαμε να δούμε και να ακούσουμε πολλά ακόμη.

Φωτογραφίες από την επίσκεψή μας στη Στυλίδα 7-11-08

Οι εντυπώσεις μας; Ακούσαμε, είδαμε και μάθαμε τόσα ενδιαφέροντα πράγματα! Και οι τρεις κύριοι που μας ξενάγησαν ήξεραν τόσα πολλά! Φαινόταν ότι αυτό που κάνανε το έκαναν με την καρδιά τους. Γι' αυτό και μείς τους ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΑΜΕ ΤΟΛΥ!!!

4.00 μμ και πήραμε το δρόμο της επιστροφής, με την επιθυμία να ξαναπάμε. Όλα όσα είδαμε και ακούσαμε θα μας βοηθήσουν πολύ στο περιβαλλοντικό μας πρόγραμμα"Γεωπεριβαλλοντικά- Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας"

Το άγαλμα του Λεωνίδα

Θερμές πηγές

Το ρήγμα στην Τραχίνα

Λαξευτός τάφος στην Τραχίνα

ηφαιστειακά πετρώματα

Αμωνίτης

Στα ζεστά νερά των Θερμοπύλων

Στο ΚΠΕ Στυλίδας

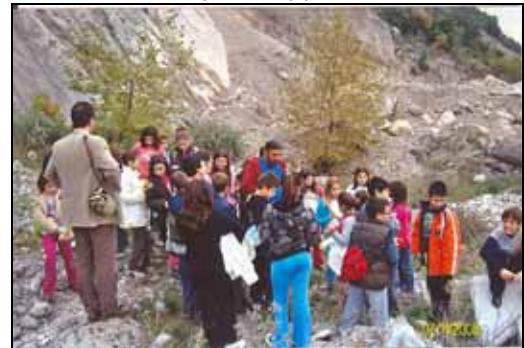

Πρώτη στάση για να δούμε τις προσχώσεις του Μαλιακού Κόλπου

Στα ηφαιστειακά πετρώματα
στον Άγιο Βλάση

Εδώ υπήρχε ιερό του Ηρακλή -
Λουτρά Θερμοπυλών

Στις Θερμοπύλες

Στα ρήγματα της Τραχίνας

Απολαμβάνοντας τη ζεστή φιλοξενία του ΚΤΕ Στυλίδας

Ακολουθώντας τα χνάρια του Ήρακλή βρεθήκαμε στην πόλη της Θήβας

Με αφορμή το περιβαλλοντικό μας πρόγραμμα "Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας", εμείς, τα παιδιά της Δ2 και Ε1 του 4ου Δημοτικού Σχ. Λιβαδειάς, με τις δασκάλες μας Βοζιάρη Ελένη και Νιαβή Βασιλική, υπεύθυνη του περιβαλλοντικού προγράμματος, επισκεφτήκαμε την πόλη της Θήβας ακολουθώντας τα χνάρια του Ήρακλή

Η ξενάγησή μας ξεκίνησε μπροστά από το Μουσείο με ξεναγό μας τον κ. Γιάννη Φάππα, αρχαιολόγο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας Θήβας. Πήραμε τον κεντρικό δρόμο της πόλης και προχωρήσαμε προς το κέντρο.

Η πρώτη μας στάση ήταν στο Μυκηναϊκό ανάκτορο. Ο χώρος αυτός ήταν μεγάλος και διακρίνονταν πολλά δωμάτια. Στο πρώτο δωμάτιο, βρέθηκαν από τις ανασκαφές - έρευνες αντικείμενα χρυσά, πολύτιμοι λίθοι, από το Ιράν, Αφγανιστάν και Αίγυπτο καθώς και αγγεία από την Κρήτη. Επίσης εντοπίστηκαν αμφορείς με τους οποίους μετέφεραν το λάδι που αγόραζαν. Επάνω στους αμφορείς ήταν γραμμένος με γραμμική γραφή Β ο τόπος προέλευσης του λαδιού. Στο δωμάτιο αυτό υπήρχε και μια σπουδαία τοιχογραφία, η οποία φυλάσσεται στο Μουσείο, η οποία παριστάνει την πομπή πέντε γυναικών που κρατούσαν στα χέρια τους προσφορές για κάποια θεά.

Στο δεύτερο δωμάτιο βρέθηκαν πολλά αντικείμενα φτιαγμένα από λαζουρίτη λίθο. Στο ίδιο αυτό χώρο υπήρχε και ένας κλασικός ναός που πιθανόν να ήταν της θεάς Δήμητρας ή της θεάς Αθηνάς.

Στη συνέχεια αφού περάσαμε μια μικρή πλατεία που την κοσμούσε μια προτομή του ποιητή Πίνδαρου λίγο πιο πέρα κάναμε τη **δεύτερη στάση μας**. Και εδώ ήταν ένα μυκηναϊκό ανάκτορο, στο οποίο όμως συνεχίζονται οι ανασκαφές.

Σε αυτό το χώρο φαίνονται καθαρά οι δύο περίοδοι οικοδόμησης. Οι τοίχοι που ήταν κατασκευασμένοι με μικρές πέτρες ήταν από παλαιότερο κτίσμα που πιθανόν είχε κτιστεί γύρω στο 1700 ή 1600 π.Χ., ενώ οι τοίχοι με τις πιο ογκώδεις πέτρες ήταν νεότερο κτίσμα, γύρω στο 1200 π.Χ. δηλαδή εκείνη την εποχή που η μυθολογία μας τοποθετεί και τον Ήρακλή..

Σε αυτή την ανασκαφή βρέθηκε ένα ξίφος με χρυσά καρφιά, αιχμές από δόρατα, χάλκινες και από οψιανό και πολλά κομμάτια από σπασμένα αγγεία και αμφορείς που φυλάσσονται στο Μουσείο. Σε κάποιο σημείο του κτιρίου διακρίνουμε καθαρά ίχνη φωτιάς. Όπως μας εξήγησε ο αρχαιολόγος μας αυτό το κτίριο ενδεχομένως να καταστράφηκε από πυρκαγιά.

Μεγάλο το ενδιαφέρον μας για την ανασκαφή. Αυτό το αντιλήφθηκαν και οι άνθρωποι που εργάζονταν εκεί γι' αυτό μας παρουσίασαν τα τελευταία ευρήματά

τους, τα οποία δεν ήταν και λίγα. Πιάσαμε στα χέρια μας κομμάτια από αμφορείς που μόλις είχαν ελευθερωθεί από το χώμα που τα σκέπαζε αιώνες. **Τι όμορφα που ήταν! Τι σχέδια και τι χρώματα!** Ανεπανάληπτη εμπειρία, δεν πιστεύαμε σε αυτά που βλέπαμε! Είμαστε πολύ τυχεροί που παρακολουθήσαμε μια "ζωντανή" ανασκαφή! Η χαρά μας δεν περιγράφεται.

Αφού αφήσαμε τους ανθρώπους να συνεχίσουν την ανασκαφή, εμείς συνεχίσαμε την πορεία μας για να συναντήσουμε τον Ήρακλή, δηλαδή να επισκεφτούμε στο σπίτι του. Φτάσαμε σε μια από τις Επτά Πύλες της πόλης, τις **Ηλέκτρες Πύλες**, που βρίσκονται στη σημερινή οδό **Αμφίονος**. Ενώ όλα τα οικοδομήματα της αρχαίας πόλης της Θήβας ήταν κτισμένα εντός των τειχών της, το σπίτι του Ήρακλή ήταν στην εξωτερική πλευρά, δίπλα από τις **Ηλέκτρες πύλες**. Από την ανασκαφή έχει έρθει στην επιφάνεια ένα μέρος του σπιτιού του Ήρακλή, που βρίσκεται στο αριστερό κομμάτι της πύλης καθώς εισέρχεται κανείς στην πόλη. **Το σπίτι του Ήρακλή αργότερα μετατράπηκε σε ναό προς τιμή του αλλά και των παιδιών του.** Κατά την ανασκαφή βρέθηκαν υπολείμματα από στάχτες και αυτό μαρτυρεί ότι υπήρχε βωμός.

Πολλές οι απορίες μας, αλλά μια ήταν που μας απασχολούσε ιδιαίτερα: "πώς γνωρίζουν οι αρχαιολόγοι ότι αυτό ήταν το σπίτι του Ήρακλή;" Ο αρχαιολόγος μας και πάλι μας έλυσε, με πολλή προθυμία, την απορία μας. Μας διευκρίνισε ότι στη διάρκεια των ανασκαφών σε ένα χώρο βρίσκουμε διάφορα αντικείμενα, θεμέλια κτιρίων, τμήματα τοίχων κ.ά. τα οποία τα μελετάμε και τα χρονολογούμαι σύμφωνα με τον τρόπο κατασκευής τους, διαβάζουμε αρχαίες πηγές που αναφέρονται στη συγκεκριμένη περιοχή και καταλήγουμε στα συμπεράσματά μας. Έτσι έγινε και με το σπίτι του Ήρακλή.

Κατά την ανασκαφή βρέθηκαν επιγραφές σε αγγεία, που ήταν προσφορές στον Ήρακλή, και είχαν επάνω γραμμένο το όνομά του. Εμείς με τη σειρά μας, τραβήγαμε τις αναγκαίες φωτογραφίες, οι οποίες θα μας βοηθήσουν στην εργασία μας.

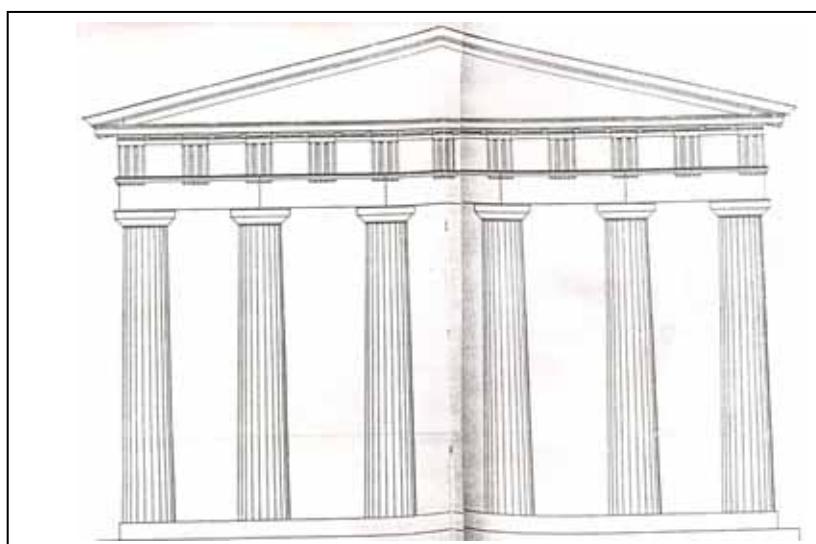
Αρχίσαμε να ανηφορίζουμε στο λόφο όπου τοποθετείται ο ναός του **Ισμηνίου Απόλλωνα**. Ήταν ένας ευρύχωρος ναός, σχήματος παραλληλογράμμου, που είχε την είσοδό του από την ανατολή. Φτιάχτηκε γύρω στο 800 π.Χ., αρκετά μετά από την εποχή του Ήρακλή, και σώζονται ελάχιστα απομεινάρια του που μαρτυρούν την ύπαρξή του. Χαρακτηριστικό του τρόπου κατασκευής του είναι ότι οι αρχιτέκτονες δεν σχεδίασαν μόνο το ναό αλλά υποδείκνυαν στους τεχνίτες και πώς θα τοποθετηθούν οι κίονες και οι πέτρες. Σε έναν πεσμένο κομμάτι από κίονα, είδαμε χαραγμένο επάνω του τη λέξη **ΕΞΩ**, δηλαδή αυτό το σημείο έπρεπε να μπει από την εξωτερική πλευρά.

Αφήνοντας το ναό του Ισμηνίου Απόλλωνα πήραμε το δρόμο για τους **Θολωτούς μυκηναϊκούς τάφους**, που φημολογείται ότι ήταν των παιδιών του

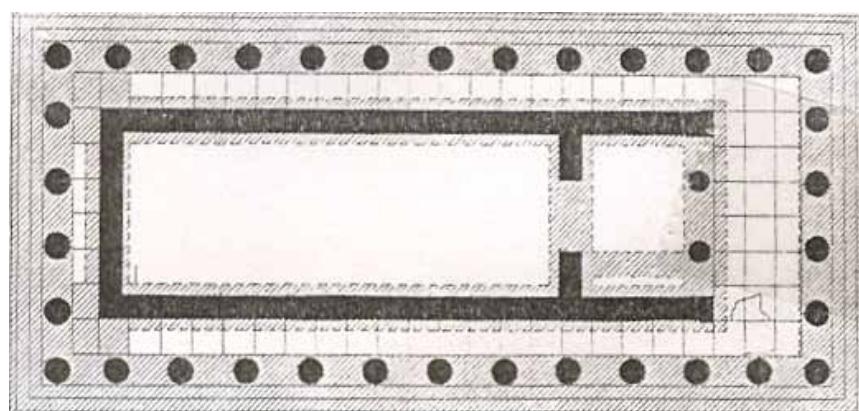
Οιδίποδα. Κατά την ανασκαφή βρέθηκαν πολλά κτερίσματα, ξεχωριστή ήταν μια κοσμηματοθήκη από ελεφαντόδοντο. Οι τάφοι ήταν στολισμένοι με τοιχογραφίες.

Όμως ήρθε η ώρα που η ξενάγησή μας, στην πόλη του Ηρακλή, τη Θήβα, έφτασε στο τέλος. Ήταν όλα τόσο ενδιαφέροντα που δεν καταλάβαμε πώς πέρασε η ώρα, και βεβαία δεν αισθανθήκαμε καμία κούραση. Ευχαριστήσαμε τον αρχαιολόγο μας, κ. Γιάννη Φάππα για όλα όσα μας είπε και μας φανέρωσε.

Στο δρόμο της επιστροφής για τη Λιβαδειά δώσαμε την υπόσχεση στους εαυτούς μας ότι του χρόνου που θα λειτουργήσει το Αρχαιολογικό Μουσείο θα επισκεφτούμε και πάλι την πόλη της Θήβας για να δούμε όλα αυτά τα ευρήματα από κοντά.

Ναός του Ισμηνίου Απόλλωνα στη Θήβα

Ξεκινώντας την περιήγησή μας στη Θήβα

Μυκηναϊκό ανάκτορο

Μυκηναϊκό ανάκτορο

την ώρα της ανασκαφής

Ο,τι έχει απομείνει από το ανάκτορο

Ευρήματα της στιγμής

Ευρήματα

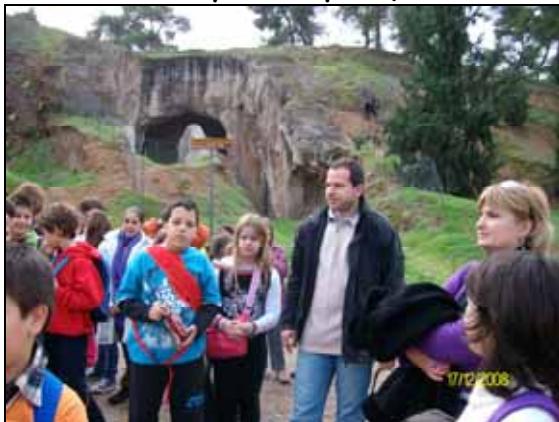

Στο σπίτι και ιερό του Ηρακλή

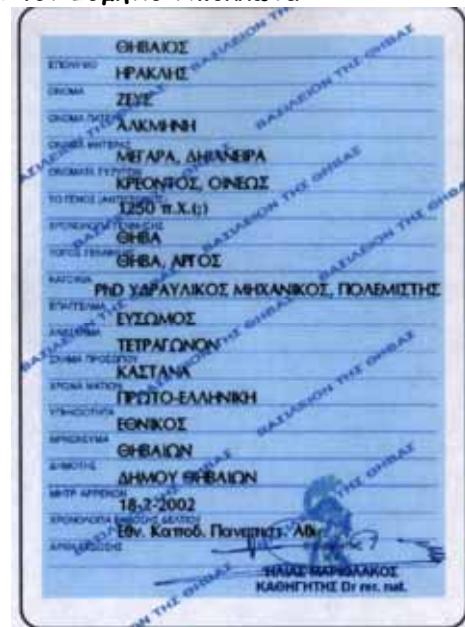
Αρχαιολογικός χώρος του ιερού του

Στους μυκηναϊκούς Θολωτούς τάφους

Στον Ισμήνιο Απόλλωνα

Η Ταυτότητα του Ηρακλή όπως την
έφτιαξε ο καθηγητής Γεωλογίας
Μαριολάκος Ηλίας

Άποψη του Αρχαιολογικού χώρου
του ιερού του Ηρακλή

Αμφιτρύωνας και Αλκμήνη

Πριν τρεις χιλιάδες χρόνια στις πλαγιές ενός αργολικού λόφου άκμασε μια πολιτεία που το όνομά της ήταν **Μυκήνες**. Στην κορυφή του λόφου υψώνοταν η ακρόπολη με τα κυκλώπεια τείχη της και με την πύλη με τα πέτρινα λιοντάρια τη πολιτεία αυτή βασιλιάς ήταν ο **Ηλεκτρίωνας** γιος του μεγάλου **Περσέα** που ήταν γιος της Δανάης. Ήταν δίκαιος και καλός άρχοντας. Σε ένα πανηγύρι μπήκαν οι **Τηλεβόες**, που κατοικούσαν στην **Ακαρνανία**, στην αργολική πεδιάδα και άρπαξαν βόδια, άλογα, γιδοπρόβατα, έσπασαν τις αποθήκες, πήραν γεννήματα και δυο τρεις άνδρες αιχμαλώτους και έφυγαν τρέχοντας.

Ο Ηλεκτρύονας θεώρησε ότι δεν θα ξαναγίνει και δεν έδωσε μεγάλη σημασία στο περιστατικό. Άλλα οι Τηλεβόες έκαναν και δεύτερη και τρίτη επιδρομή. Μάλιστα κατά την τρίτη επιδρομή ήρθαν σε σύγκρουση με του Μυκηναίους. Τους κυνήγησαν, έγινε μάχη αληθινή όπου ανάγκασαν τους Τηλεβόες να υποχωρήσουν και να αφήσουν τα ζωντανά και τους αιχμαλώτους. Σε αυτή τη μάχη ξεχώρισε για την ανδρεία του ο Αμφιτρύωνας, εγγονός του Περσέα και ανιψιός του Ηλεκτρύωνα. Θεώρησε ο Ηλεκτρύωνας ότι ο Αμφιτρύωνας ήταν ο κατάλληλος γαμπρός για την κόρη του, την Αλκμήνη γι' αυτό και τους αρραβώνιασε.

Πέρασε καιρός και ο γέρο Ηλεκτρύωνας καθισμένος σε ένα κορμό δέντρου καμάρωνε τα βόδια του όταν τον επισκέφτηκε ο ανιψιός του ο **Αμφιτρύωνας**. Του είχε φέρει κακά μαντάτα για τους δυο γιους του οι οποίοι είχαν σκοτωθεί σε μια μάχη με τους Τηλεβόες.

Ξαφνικά εκεί που συζητούσαν ανιψιός και θείος ακούστηκε μεγάλη φασαρία στο κοπάδι. Μια δαιμονική ορμή έσπρωχνε τα βόδια στο γκρεμό. Έτρεξε ο Ηλεκτρίωνας να δει τι συμβαίνει και χάθηκε μέσα στον κουρνιαχτό που είχε σηκωθεί. Ο Αμφιτρύωνας πήρε μια μεγάλη κορύνη και πήγε τρέχοντας στο κοπάδι. Μέσα στην αναταραχή ακούστηκε ένας βόγκος κι ένας κρότος, σαν κορμί που πέφτει. Ο Αμφιτρύωνας έτρεξε προς τα εκεί. Ο γερό - Ηλεκτρύωνας κειτόταν νεκρός. Η κορύνη τον είχε που τον χτυπήσει ήταν δίπλα του.

Ο Αμφιτρύωνας έσκυψε πάνω του, πήρε το άψυχο κορμί στα χέρια του και τον πήγε στο καλύβι. Οι βοσκοί στέκονταν γύρω αμίλητοι. Ο **Βουκέας**, ο επιστάτης των κοπαδιών, συμβούλεψε τον Αμφιτρύωνα να πάει στις Μυκήνες, στο μάντη, να του πει τι πρέπει να κάνει για να εξαγνιστεί, αλλιώς οι Θεοί δεν θα τον άφηναν να ησυχάσει.

Χωρίς να χάσει καιρό ο Αμφιτρύωνας πήρε το δρόμο για τις Μυκήνες για να συναντήσει το μάντη. Μόλις τον είδε ο μάντης σήκωσε τα χέρια του ψηλά και τον πρόσταξε να μην πλησιάσει το βωμό γιατί φοβερό κακό έχει κάνει και πρέπει να καθαριστεί.

Τον διέταξε να φύγει από τις Μυκήνες παίρνοντας μαζί του και την Αλκμήνη και να πάει στη Θήβα. Εκεί που θα πάει τον περιμένει μέγας Θεός που θα τον τιμήσει και θα τον δοξάσει. Την ίδια μέρα, πάνω σε λαμπρή άμαξα, που την έσερναν δύο δυνατά άλογα, ο Αμφιτρύωνας και η Αλκμήνη πήραν το δρόμο για τη Θήβα.

Μετά από αρκετές μέρες ταξιδιού έφτασαν στην πύλη του Ισμηνού. Ζήτησε φιλοξενία από το βασιλιά της Θήβας **Κρέοντα** αφού εξήγησε το λόγο για τον οποίο βρισκόταν στην πόλη του. Ο Κρέοντας με μεγάλη χαρά δέχτηκε να τους φιλοξενήσει και να βοηθήσει τον Αμφιτρύωνα, δίνοντάς του στρατό να αντιμετωπίσει τους εχθρούς της πατρίδας του, τους Τηλεβόας.

Έτσι και έγινε, αφού ετοιμάστηκε ο στρατός ξεκίνησε ο Αμφιτρύωνας για να αντιμετωπίσει τους Τηλεβόες.

Στο παλάτι η Αλκμήνη περνούσε τις μέρες της περιμένοντας τον αγαπημένο της Αμφιτρύωνα.

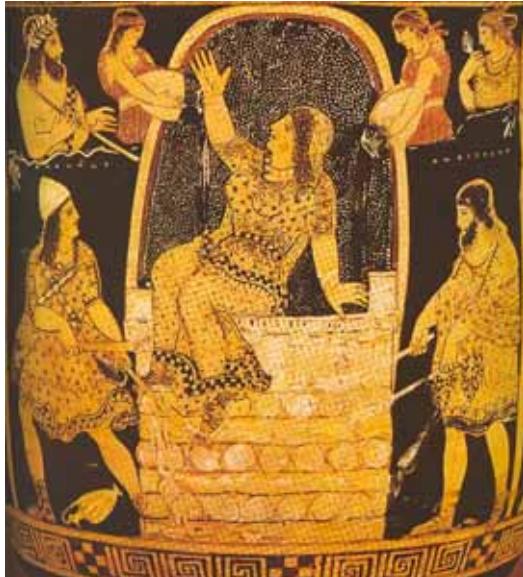

Η Σύλληψη του Ηρακλή

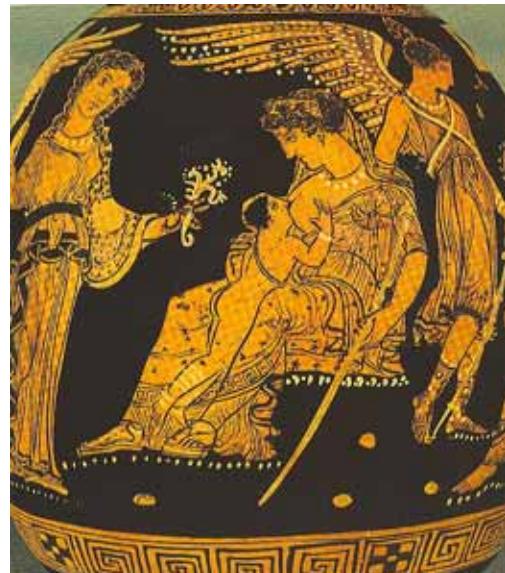
Ο Δίας είδε μια μέρα την όμορφη Αλκμήνη και αποφάσισε να την κάνει δική του. Ήθελε να κάνει μαζί της τον πιο γενναίο και πιο δυνατό ανάμεσα στους θνητούς, αυτόν που θα γινόταν λυτρωτής των ανθρώπων από τα δεινά. Εκμεταλλεύτηκε την απουσία του Αμφιτρύωνα πήρε τη μορφή του Αμφιτρύωνα, όπως θα ήταν καθώς όταν θα γύριζε από την εκστρατεία, και ένα βράδυ εμφανίστηκε στην πόρτα της, ενώ γύρω του έβρεχε χρυσή βροχή.

Στο ένα χέρι του κρατούσε χρυσό κύπελλο και στο άλλο ένα περιδέραιο. Η Αλκμήνη ξεγελάστηκε και νόμισε ότι ήταν ο Αμφιτρύωνας, γι' αυτό του ζήτησε να της πει όλα όσα έγιναν κατά τη διάρκεια της εκστρατείας. Ο Δίας σαν Θεός που ήταν της τα διηγήθηκε και αφού της έδωσε τα δώρα κοιμήθηκε μαζί της.

Ο Δίας όμως είχε παρακαλέσει τον Ήλιο να μη βγει τρεις μέρες. Έτσι η νύχτα κράτησε όσο τρεις νύχτες. Γι' αυτό ο Ηρακλής, που γεννήθηκε από αυτή τη νύχτα ονομάστηκε "τριέσπερος" γιατί χρειάστηκαν τρεις νύχτες για τη σύλληψή του και "τρισέληνος", γιατί βγήκε τρεις φορές απανωτά το φεγγάρι χωρίς να γίνει μέρα. Μετά ο Δίας εξαφανίστηκε πριν επιστρέψει ο Αμφιτρύωνας.

Η Αλκμήνη στη Πύρα

Η Ήρα θηλάζει τον Ηρακλή

Την ίδια νύχτα ήρθε και ο Αμφιτρύωνας από τον πόλεμο, αλλά η Αλκμήνη δεν τον υποδέχτηκε όπως περίμενε ο Αμφιτρύωνας. Την ρώτησε να μάθει για πιο λόγο δεν ήταν καλή μαζί του. Η Αλκμήνη παραξενεύτηκε, και με την σειρά του τον ρώτησε γιατί παραπονιόταν αφού πριν από λίγο είχαν πλαγιάσει μαζί και μάλιστα του έδειξε και το χρυσό κύπελλο. Ο Αμφιτρύωνας αρνιόταν και ορκίζόταν πως δεν είχε ξαναρθεί το ίδιο βράδυ στο δωμάτιό της ούτε της είχε δώσει κανένα χρυσό κύπελλο. Αποδείξει για όλα αυτά, έλεγε, ήταν το χρυσό κύπελλο που της έφερνε δώρο από τα λάφυρα ήταν μέσα στο κιβώτιο. 'Όταν όμως άνοιξαν το κιβώτιο το κύπελλο δεν ήταν εκεί.'

Ο Αμφιτρύωνας δεν ήξερε τι να πει γι' αυτό πήγε και ζήτησε βοήθεια από το μάντη Τειρεσία, ο οποίος του είπε ότι ο Δίας ήταν εκείνος που είχε πάρει τη μορφή του και ενώθηκε με την Αλκμήνη. Έτσι τον Ηρακλή τον συνέλαβε με τον Δία και τον Ιφικλή με τον Αμφιτρύωνα.

Άλλη παραλλαγή του μύθου λέει ότι ο Αμφιτρύωνας δεν πίστεψε την Αλκμήνη και θύμωσε πολύ για την απιστία της, γι' αυτό άναψε φωτιά με τη βοήθεια του Αντήνορα για να κάψει την άπιστη γυναίκα του. Ο Δίας όμως εξακόντισε τον κεραυνό του, που πέφτει μπροστά στη σωρό των ξύλων, και στέλνει σύννεφα που φέρνουν βροχή για να σβήσουν οι φλόγες.

Η γέννηση του Ήρακλή

Ο καιρός περνούσε και ήρθε η μέρα που η Αλκμήνη θα γεννούσε. Κάλεσε ο Δίας τους άλλους θεούς γύρω του και καυχήθηκε πως το παιδί που θα έφερνε τη μέρα εκείνη στο φως η Ειλείθυια, η θεά της γέννας, θα εξουσίαζε όλους τους άλλους, γιατί ήταν από τη δική του γενιά. Η Ήρα που είχε μάθει τα κατορθώματα του Δία είχε καταστρώσει κιόλας ένα σχέδιο για να τον εξαπατήσει, καμώθηκε πως δεν το πίστευε και τον παρακάλεσε να ορκιστεί ότι πράγματι αυτός που θα γεννιόταν πρώτος αυτή τη μέρα θα κυριαρχούσε σε όλους τους γείτονες.

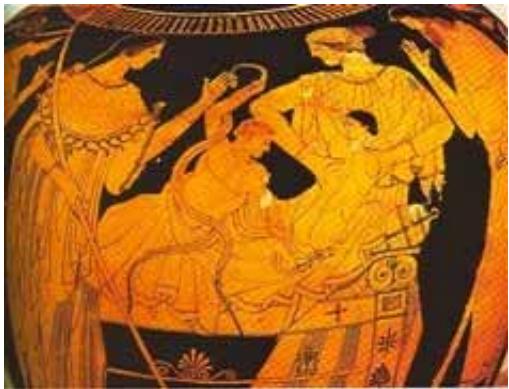
Το σχέδιό της ήταν να καθυστερήσει την Αλκμήνη να γεννήσει από τη μια και από την άλλη να επιταχύνει τη γέννα της Νικίππης, της γυναίκας του Σθένελου. Διέταξε τις Μοίρες και την Ειλείθυια να καθυστερήσουν τη γέννηση του παιδιού της Αλκμήνης ώστε να γεννήσει πρώτη η Νικίππη. Έτσι και έγινε. Μέχρι να γεννήσει τον Ευρυσθέα η Νικίππη οι Μοίρες και η Ειλείθυια κάθονταν μπροστά στην πόρτα της Αλκμήνης έχοντας δέσει τα χέρια τους γύρω από τα γόνατά τους. Καθώς κάθονταν με τα χέρια σταυρωμένα πέρασε μια νυφίτσα από μπροστά τους και τότε αυτές τρόμαξαν και έλυσαν τα χέρια τους και αμέσως η Αλκμήνη γέννησε.

Παρ' όλα αυτά η Ήρα είχε πετύχει το σκοπό της και ο Ήρακλής είχε γεννηθεί δεύτερος. Μια μέρα μετά από τη γέννηση του Ήρακλή γεννήθηκε και ο αδελφός του Ιφικλής. Αφού γέννησε η Αλκμήνη, φοβήθηκε την ζήλια της Ήρας και αποφάσισε να μην κρατήσει το παιδί. Πήγε και άφησε το βρέφος σε ένα άλσος που ονομαζόταν "πεδίον Ήράκλειον". Σε λίγο πέρασε από εκεί η Ήρα και η Αθηνά, είδαν το βρέφος και θαύμασαν τη μορφή του. Η Αθηνά έπεισε την Ήρα να το βυζάξει. Καθώς όμως η Ήρα του έδωσε το στήθος το μωρό το δάγκωσε δυνατά και η Ήρα το πέταξε κάτω. Η Αθηνά τότε το σήκωσε και το πήγε στην μητέρα του.

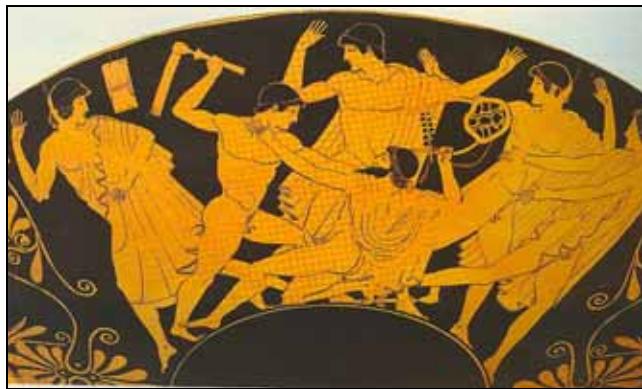
Μια άλλη παραλλαγή του μύθου λέει ότι ο Ερμής πήγε κρυφά τον Ήρακλή στην Ήρα, όταν αυτή κοιμόταν, και τον έβαλε στο στήθος της για να το θηλάσει. Το παιδί όμως δάγκωσε το στήθος και η Ήρα από τον πόνο πετάχτηκε από τον ύπνο της, πέταξε το παιδί κάτω και από τα γάλα που χύθηκε από το στήθος της σχηματίστηκε ο γαλαξίας.

Η Ήρα δεν ξέχασε ποτέ το θυμό της και ήθελε να ξεκάνει τον Ήρακλή. Ένα βράδυ που τα δυο αδέλφια κοιμόντουσαν ήσυχα στη κούνια, που ήταν μια ασπίδα, έστειλε δυο μεγάλα φίδια για να κατασπαράξουν τα βρέφη. Μα ξαφνικά, με τη Θέληση του Δία, ένα φως έλουσε το δωμάτιο και τα παιδιά ξύπνησαν. Ο Ιφικλής μόλις είδε τα φίδια άρχισε να κλαίει ενώ ο Ήρακλής δε φοβήθηκε καθόλου, έπιασε τα φίδια από το λαιμό τους και τα έπνιξε. Άκουσε η Αλκμήνη τα κλάματα του Ιφικλή και έτρεξε αναστατωμένη στο δωμάτιο των παιδιών. Μόλις είδε τα πνιγμένα φίδια, τα οποία ακόμη κρατούσε ο Ήρακλής έβαλε μια δυνατή φωνή που

έκανε και τον Αμφιτρύωνα να πεταχτεί από τον ύπνο του. Βλέποντας τον Ηρακλή να κρατά γελαστός τα φίδια βεβαιώθηκε ότι αυτό ήταν παιδί του Δία.

Τα φίδια στην κούνια

Ο Ηρακλής επιτίθεται στο δάσκαλό του Λίνο

Τα πρώτα χρόνια του Ηρακλή και το λιοντάρι στον Κιθαιρώνα

Ο Ηρακλής μεγάλωνε και έφτασε στην ηλικία που έπρεπε να πάρει την εκπαίδευσή του. Είχε τους καλύτερους δασκάλους της εποχής εκείνης. Στα γράμματα και κιθάρα έμαθε από το Λίνο, τοξοβολία έμαθε από τον Εύρυτο, εγγονός του Απόλλωνα από την Οιχαλία, πάλη και πυγμή ο Αυτόλυκος, ο γιος του Ερμή. Την τέχνη της ιππασίας και της αρματοδρομίας του την έμαθε ο ίδιος ο Αμφιτρύωνας. Από τον Κάστορα έμαθε να χρησιμοποιεί τα όπλα στη μάχη, το δόρυ και την ασπίδα. Δάσκαλός του ήταν και ο Ραδάμανθυς, ο οποίος του δίδαξε τη σοφία. Όταν τελείωσε την εκπαίδευσή του τον έστειλαν στο βασιλιά Θέσπιο για πρακτική εξάσκηση και έμεινε εκεί περίπου τέσσερα χρόνια. Λέγεται ότι κάποτε ο Ηρακλής θύμωσε γιατί ο Λίνος, που του μάθαινε κιθάρα, του έκανε παρατήρηση και του έδωσε μια στο κεφάλι με την κιθάρα και τον σκότωσε. Τότε κατηγορήθηκε ο Ηρακλής για φόνο, αλλά επικαλέστηκε ένα νόμο, του Ραδάμανθυ, που έλεγε πως όποιος σκοτώσει κάποιον πάνω στην άμυνα αυτόν που άρχισε πρώτος τον τσακωμό, δεν είναι ένοχος. Έτσι ο Ηρακλής απαλλάχτηκε από την κατηγορία.

Όμως ο Αμφιτρύωνας φοβήθηκε μήπως ξανασυμβεί κάτι τέτοιο και τον έστειλε να φυλάει τα κοπάδια του στον Κιθαιρώνα. Εκεί βρέθηκε στο δίλημμα αν έπρεπε ν' ακολουθήσει το δρόμο της κακίας ή της αρετής και προτίμησε το δρόμο της αρετής.

Στα 18 του ο Ηρακλής έκανε το πρώτο του κατόρθωμα. Είχε εμφανιστεί στην περιοχή της Θήβας ένα λιοντάρι που είχε τη φωλιά του στον Κιθαιρώνα και το οποίο κατασπάραζε τα βόδια του Αμφιτρύωνα και του Θέσπιου. Κανένας δεν τολμούσε να τα βάλει με το λιοντάρι γιατί ήταν άγριο πολύ.

Πήγε ο Ήρακλής στις Θεσπιές για να αντιμετωπίσει το λιοντάρι. Έκεί, τον φιλοξένησε, για 50 μέρες ο βασιλιάς Θέσπιος μέχρι να σκοτώσει το λιοντάρι. Ο Θέσπιος ήθελε οι 50 κόρες του να αποκτήσουν παιδί από τον Ήρακλή, γι' αυτό και τον υποχρέωσε να κοιμηθεί με τις κόρες του. Μια μόνο αρνήθηκε και ο Ήρακλής το θεώρησε προσβολή και την τιμώρησε να μείνει σε όλη της τη ζωή παρθένα και να τον υπηρετεί ως ιέρεια σε ιερό που ιδρύθηκε προς τιμήν του στις Θεσπιές. Αφού ο Ήρακλής σκότωσε το λιοντάρι φορώντας το δέρμα του κατέβηκε στη Θήβα.

Ο Ήρακλής και βασιλιάς Εργίνος του Ορχομενού

Αφού σκότωσε το λιοντάρι του Κιθαιρώνα ο Ήρακλής, άφησε το Θέσπιο και τις 50 κόρες του, από τις οποίες γεννήθηκαν 50 παιδιά, και πήρε το δρόμο για τη Θήβα. Στο δρόμο συνάντησε τους απεσταλμένους το βασιλιά του Ορχομενού Εργίνου, που πήγαιναν να εισπράζουν από τους Θηβαίους φόρο. Το φόρο αυτό τον πλήρωναν οι Θηβαίοι γιατί κάποτε στην Ογχηστό, στο ναό του Ποσειδώνα, με μια πέτρα ο ηνίοχος του Μενοικέα, βασιλιά της Θήβας, σκότωσε τον Κλύμενο, βασιλιά του Ορχομενού. Πριν πεθάνει ο Κλύμενος έδωσε εντολή στο γιο του, Εργίνο, να πάρει εκδίκηση από τους Θηβαίους. Πράγματι ο Εργίνος μάζεψε στρατό και

ξεκίνησε για τη Θήβα. Στη μάχη που έγινε νίκησαν οι **Μινύες**, οι κάτοικοι του Ορχομενού, και υποχρέωσαν τους Θηβαίους να στέλνουν στον Εργίνο πρόστιμο εκατό βόδια το χρόνο για 20 χρόνια.

Αυτούς λοιπόν συνάντησε ο Ήρακλής και θέλησε να τους εμποδίσει να εισπράξουν το φόρο. Έγινε συμπλοκή και ο Ήρακλής αφού τους νίκησε, τους έκοψε τις μύτες και τα αυτιά, τους τα πέρασε αρμαθιά στο λαιμό, τους έδεσε τα χέρια πίσω και τους έστειλε στον Ορχομενό, λέγοντάς του πως αυτός είναι ο φόρος που πρέπει να δώσουν στον Εργίνο και στους Μινύες. Ο Εργίνος όταν είδε τους απεσταλμένους του έτσι ζήτησε από τον **Κρέοντα**, το βασιλιά της Θήβα, να του παραδώσει αυτόν που έκανε αυτή την πράξη. Ο Ήρακλής μάζεψε τους συνομηλίκους του και ετοίμασε την άμυνά του γιατί περίμενε πως οι Μινύες θα έρχονταν στη Θήβα. Λέγεται ότι δεν υπήρχαν όπλα στην πόλη για εξοπλιστούν, γι' αυτό πήγαν στους ναούς και πήραν τα όπλα που είχαν αφιερώσει ο πρόγονοί τους στους Θεούς ως λάφυρα.

Πράγματι ο Εργίνος πήγε εναντίον της Θήβας. Ο Ήρακλής είχε πιάσει ένα στενό πέρασμα κοντά στην πόλη και εκεί νίκησε τον Εργίνο, τον οποίο και σκότωσε. Το κατόρθωμα αυτό του Ήρακλή προκάλεσε σε όλους το θαυμασμό και τον θεώρησαν λυτρωτή της Θήβας. Για αμοιβή ο **Κρέοντας** του έδωσε γυναίκα του τη **Μεγάρα** και του παρέδωσε την εξουσία της πόλης.

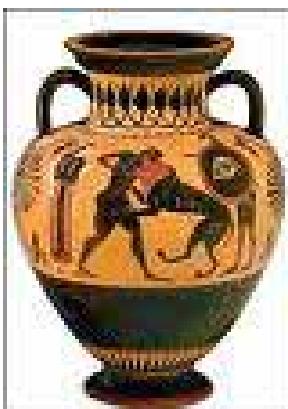
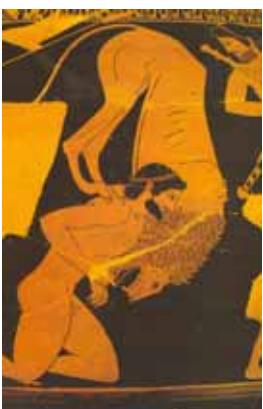
Το μίσος της Ήρας για τον Ήρακλή και ο φόνος των παιδιών του.

Ο Ήρακλής ζούσε στη Θήβα ήσυχα με τη Μεγάρα και τα οχτώ ή όπως λένε άλλοι πέντε παιδιά τους, και τα ονόματά τους είναι: **Αντίμαχος**, **Κλύμενος**, **Γλήνος**, **Θηρίμαχος** και **Κρεοντιάδης**. Όμως η Ήρα, με το ακοίμητο μίσος εναντίον του Ήρακλή, θέλησε να του χαλάσει αυτή την ησυχία. Του έστειλε μια μανία για φόνο και καταστροφή. Σε μια στιγμή που κυριεύτηκε από μανία αυτή θεώρησε τη γυναίκα του και τα παιδιά τους εχθρούς, και με το τόξο τους σκότωσε τα παιδιά του και τα παιδιά του **Ιφικλή**. Σώθηκε ο μεγαλύτερος γιος του Ιφικλή, ο **Ιόλαος**, γιατί κατάφερε ο πατέρας του να τον απομακρύνει. Ακόμη απείλησε να σκοτώσει τον **Αμφιτρύωνα**, αλλά εκείνη τη στιγμή τον σταμάτησε η θεά Αθηνά ρίχνοντάς του μια πέτρα στο στήθος, που τον έριξε σε βαθύ ύπνο παρόμοιο με θάνατο. Όταν ξύπνησε η μανία του τού είχε πρεράσει. Σαν φονιάς που ήταν έπρεπε να φύγει από την πόλη και να πάει αλλού για να εξαγνιστεί. Πρώτα πήγε στον ανεπίσημο πεθερό

του, τον Θέσπιο, αφού τον καθάρισε από μίασμα του φόνου των δικών το, πήρε το δρόμο για το μαντείο των Δελφών.

Στο μαντείο πήγε για να ρωτήσει που πρέπει να αναζητήσει καινούρια κατοικία. Το μαντείο του είπε να πάει στην Τίρυνθα, στη γη των πατέρων του, και να υπηρετήσει πιστά για 12 χρόνια τον Ευρυσθέα, που βασίλευε στις Μυκήνες, την Τίρυνθα και το Άργος και να κάνει τους δώδεκα άθλους που του αναθέσει εκείνος. Όταν κάνει όλα αυτά θα αποκτήσει την αθανασία και θα ανεβεί στον Όλυμπο μαζί με τους αθανάτους. Λέγεται ότι τότε για πρώτη φορά η Πυθία του έδωσε το όνομα Ήρακλής, γιατί θα αποκτούσε ατέλειωτη δόξα (κλέος) με το να δίνει ωφέλεια (ήρα) στους ανθρώπους μέχρι τότε ονομαζόταν Αλκείδης.

Άθλος 1ος: Το λιοντάρι της Νεμέας

ΟΗρακλής και το λιοντάρι της Νεμέας

Στη Νεμέα, που βρίσκεται στην Πελοπόννησο, και συγκεκριμένα στο νομό Κορινθίας, υπήρχε ένα φοβερό και τρομερό λιοντάρι που σύμφωνα με το μύθο, σκότωνε ανθρώπους, κατάστρεψε τα σπαρτά και τις περιουσίες των ανθρώπων. Κανένας δεν είχε καταφέρει να το σκοτώσει. Έτσι έστειλε ο Ευρυσθέας τον Ήρακλή για να το σκοτώσει. Μέρες ολόκληρες έψαχνε ο Ήρακλής να βρει το λιοντάρι σε βουνά, δάση και χαράδρες, αλλά το λιοντάρι πουθενά. Επιτέλους ένα πρωί στάθηκε τυχερός και βρήκε τα ίχνη του πάνω στο χώμα και τα ακολούθησε μέχρι που έφτασε σε μια πηγή. Αμέσως πήρε τα βέλη του και του έριξε το πρώτο, το λιοντάρι ατάραχο, δεν ένιωσε τίποτα. Ρίχνει και δεύτερο βέλος, που το βρίσκει στο στήθος. Τίποτα και αυτή τη φορά, το βέλος πέφτει σπασμένο στη γη... Εκείνη τη στιγμή το λιοντάρι σηκώνει το κεφάλι του και αντικρίζει τον Ήρακλή. Τα μάτια του αγρίεψαν, οι τρίχες του σηκώθηκαν και με ένα πήδημα βρέθηκε κοντά του. Ο Ήρακλής πέταξε το τόξο του στη γη και άρπαξε το ρόπαλό του και το κατέβασε στο κεφάλι του με δύναμη. Το ζώο ζαλίστηκε και τότε ο Ήρακλής το άρπαξε και το έριξε κάτω στο χώμα. Ύστερα έσφιξε τα χέρια του γύρω από το λαιμό του και τον τσάκισε. Το λιοντάρι σπαρτάρισε για λίγο και έμεινε ακίνητο. Ο μύθος λέει

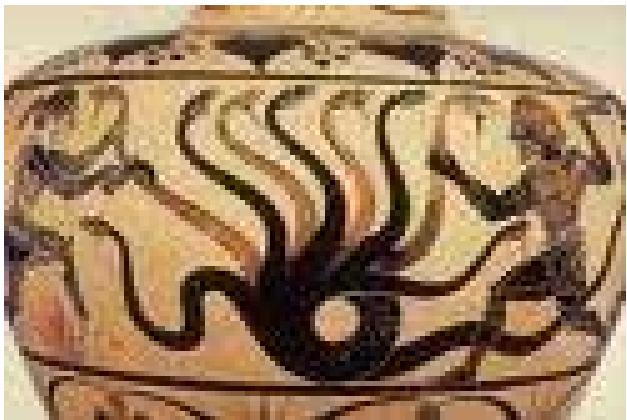
ότι μετά έγδαρε το λιοντάρι, πήρε το δέρμα του και αφού το στέγνωσε το φόρεσε και έβαλε τη λιονταροκεφαλή στο κεφάλι του. Πανύψηλος και γεροδεμένος καθώς ήταν προκαλούσε το φόβο σε όποιον τον έβλεπε. Μόλις τον είδε ο Ευρυσθέας κόντεψε να πάθει συγκοπή από την τρομάρα του. Άλλος μύθος λέει ότι το δέρμα του λιονταριού που φορούσε ήταν από το λιοντάρι του Κιθαιρώνα, που είχε σκοτώσει πριν πάει στον Ευρυσθέα.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

Ο κάμπος της Νεμέας ήταν και είναι μια στενή κοιλάδα ανάμεσα σε τρία βουνά, τον Τρικάναρο, τον Απέσα και τον Τρητό. Ο **χείμαρρος της Νεμέας**, που χύνεται στον Κορινθιακό κόλπο μοιάζει με φίδι που σέρνεται στα στενά των Δερβενακίων. Εκεί στα παλιά χρόνια ήταν μια πόλη η "Κλεωναί", ακόμη και σήμερα σώζονται κυκλώπεια τείχη.

Αυτός ο χείμαρρος το χειμώνα γινόταν ορμητικός και μαζί με το νερό κουβαλούσε πέτρες, λάσπη, δέντρα και ό,τι άλλο έβρισκε στην πορεία του και έπνιγε ζώα, ανθρώπους και καλλιέργειες, καταστρέφοντας κόπους των κατοίκων και ρημάζοντας ό,τι έφτιαχναν, γι' αυτούς και τα ζώα τους. Το καλοκαίρι ήταν στεγνός και δε βοηθούσε καθόλου τους ανθρώπους στο πότισμα των καλλιεργειών τους αλλά και των κοπαδιών τους. Πήγε λοιπόν ο Ήρακλής εκεί και με τα υδραυλικά έργα που έκανε απάλλαξε τους κατοίκους από το "**ορμητικό λιοντάρι**" που δεν ήταν τίποτε άλλο από τον **ορμητικό χείμαρρο** της Νεμέας.

Άθλος 2ος : Η Λερναϊδα Ύδρα

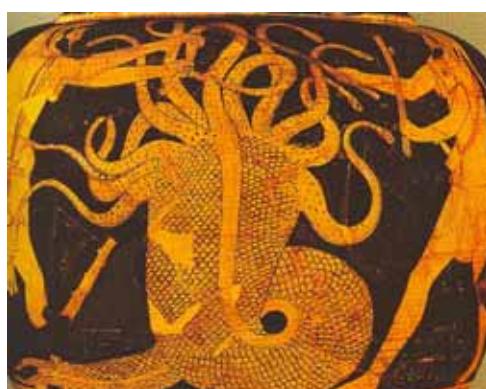

Στο Άργος, στο έλος της Λέρνης ζούσε, τα παλιά χρόνια, ένα τέρας, η Λερναϊδα Ύδρα. Πατέρας της ήταν ο Τυφώνας και μητέρα της η Έχιδνα. Είχε εννέα φιδίσια κεφάλια γεμάτο δηλητήριο. Κάθε τόσο έβγαινε από την κρυψώνα της, ρήμαζε τα κοπάδια και σκορπούσε τον τρόμο στους ανθρώπους. Έδωσε εντολή ο Ευρυσθέας στον Ήρακλή να σκοτώσει το Θηρίο. Ο Ήρακλής αφού πήρε το τόξο, τα βέλη, το ρόπαλό του και φόρεσε τη λεοντή του ξεκίνησε για να συναντήσει το Θηρίο. Μέρες ολόκληρες περίμενε ο Ήρακλής το Θηρίο αλλά αυτό δε φαινόταν πουθενά. Τότε ο Ήρακλής σκέφτηκε να βάλει φωτιά για να εξαναγκάσει το Θηρίο να βγει από τη φωλιά του.

Μάζεψε ξύλα, άναψε φωτιά, ύστερα πήρε τα βέλη του από τη φαρέτρα που ήταν στολισμένα στην άκρη με ένα φτερό αετού, τα άναβε και τα έριχνε στις ξερές καλαμιές. Ο τόπος λαμπάδιασε. Ο βάλτος αναταράχτηκε. Το τέρας εμφανίστηκε αγριεμένο και όρμισε στον Ήρακλή. Εκείνος άρπαξε το σπαθί του κι άρχισε να κόβει τα κεφάλια. Ένα έκοβε δυο φύτρωναν. Ο Ήρακλής φώναξε τον Ιόλαο να φέρει αναμμένα ξύλα και τον διέταξε κάθε φορά που αυτός θα έκοβε ένα κεφάλι αυτός θα έκαιγε την πληγή. Το σχέδιο πέτυχε, η Ύδρα δεν έβγαζε πια κεφάλια. Και εκεί που κοντεύανε να ξεμπερδέψουν πετάχτηκε από το βάλτο ένας

πελώριος κάβουρας, χύμηξ στον Ήρακλή και του έδωσε μια γερή δαγκωνιά. Ο Ήρακλής του έδωσε μια με το σπαθί του και του τρύπησε το κόκαλο. Πήρε η Θεά Ήρα τον κάβουρα, γιατί αυτή τον είχε στείλει, και τον πέταξε στον ουρανό όπου έγινε ο αστερισμός του Καρκίνου.

Τώρα είχε μείνει το τελευταίο κεφάλι της Ύδρας, που έλεγαν πως ήταν αθάνατο. Με μια δυνατή σπαθιά ο Ήρακλής το έκοψε και το έθαψε κάτω από μια μεγάλη πέτρα. Πριν φύγει, έβγαλε τη χολή της Ύδρας και βούτηξε μέσα στο δηλητήριο τα βέλη του, τα οποία έγιναν θανατηφόρα.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

Τα εννέα φαρμακερά κεφάλια της Ύδρας είναι οι εννιά ζεροπόταμοι, οι εννιά χείμαρροι, που ζεστάνε, το χειμώνα, στον κάμπο της Λέρνης, ο οποίος είναι κλειστός γύρω γύρω από βουνά, με αποτέλεσμα τα νερά τους να κλίνονται και να μην μπορούν να ξεφύγουν στη θάλασσα και να σχηματίζουν λίμνη. Τα νερά αυτά με την ορμή που έχουν παρασύρουν και καταστρέφουν ότι βρεθεί μπροστά τους. Πνίγουν ανθρώπους, ζώα, καταστρέφουν σπίτια και σπαρτά. Μέσα στη λίμνη τα ψωφίμια, που 'χαν παρασυρθεί το χειμώνα απ' τους χείμαρρους, το καλοκαίρι σαπίζουν και η βρόμα τους δηλητηριάζει όλη την περιοχή σκορπώντας την ασθένεια της ελονοσίας αλλά και το θάνατο σε ανθρώπους και ζώα.

Ο Ήρακλής, "ως μηχανικός υδραυλικός" μάζεψε όλα τα νερά των χειμάρρων σε ένα κεντρικό κανάλι και τα έδιωξε.

Άλλη ερμηνεία του μύθου λέει ότι τα εννέα κεφάλια ήταν πηγές μέσα στο κάμπο που ο Ήρακλής πήγε να τις κλείσει αλλά αμέσως το νερό εμφανιζόταν δεξιά και αριστερά της πηγής. Ο Ήρακλής έκλεισε όλα τα "στόμια" των πηγών και οδήγησε το νερό σε ένα κεντρικό αγωγό, που είχε πάντα νερό.

Ο κεντρικός αγωγός, που δεν στέρευε ποτέ από νερό, μπορούμε να πούμε ότι ήταν το κεντρικό κεφάλι που ήταν αθάνατο και το οποίο έθαψε. Έτσι πέτυχε την αποξήρανση του βαλτότοπου, ο οποίος μετατράπηκε σε έναν έφορο κάμπο.

Άθλος 3ος : Ο Ερυμάνθιος Κάπρος

Ο Ερύμανθος είναι ένα βουνό στο νομό Αρκαδίας, στα σύνορα με την Αχαΐα και την Ηλία. Εκεί είχε το χοροστάσι της η Θεά Άρτεμης. Εκεί στάλθηκε και ο Ήρακλής, με εντολή του Ευρυσθέα, για να εκτελέσει τον τέταρτο άθλο του. Η Θεά Άρτεμις είχε χαρίσει στον

Ερύμανθο ένα τεράστιο αγριόχοιρο. Αυτός από εκεί εξορμούσε σε ολόκληρη την περιοχή της Ψωφίδας και του Λασιώνα στην Πελοπόννησο, όπου τρομοκρατούσε και κατέστρεφε τα σπαρτά των χωρικών, ενώ με τους χαυλιόδοντές του ζέσκιζε όποιο ζώο έβρισκε μπροστά του. Αυτό το ζώο ενοχλούσε και τους Κενταύρους, οι οποίοι δεν μπορούσαν να το αντιμετωπίσουν όταν κατέβαινε στο δάσος της Φολόης για τροφή και νερό.

Ο Ήρακλής είχε εντολή να φέρει τον κάπρο ζωντανό στο Άργος. Δύσκολο το έργο του γι' αυτό πριν πάει να συναντήσει τον κάπρο πέρασε από το φίλο τον Κένταυρο,

το Φόλο, για να πάρει πληροφορίες για το ζώο. Ο Ήρακλής με τέχνασμα οδήγησε το άγριο θηρίο στο φαράγγι της Φολόης, που το είχε φράξει με δίχτυ και αφού το πλησίασε κρυφά και από τα πλάγια, για να μην τον ξεσκίσει με τους χαυλιόδοντές του, το έπιασε και το έδεσε. Πήρε τον κάπρο στους ώμους και τον πήγε στον Ευρυσθέα. Μόλις τον είδε ο Ευρυσθέας από το φόβο του κρύφτηκε σε ένα μεγάλο πιθάρι Ήρακλής σαν ανάθημα έστειλε τα δόντια του κάπρου στο Ναό του Απόλλωνα στην Κύμη.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

Ο Ερυμάνθιος κάπρος είναι ο ορμητικός ποταμός Ερύμανθος που, όταν κατεβάζει και ξεχειλίζει προκαλεί μεγάλες πλημμύρες και καταστροφές στον κάμπο της Ψωφίδας πριν χυθεί στον Αλφειό ποταμό. Αυτός ο χείμαρρος ορμούσε σαν κάπρος στον κάμπο και κατέστρεφε τα πάντα. Ο Ήρακλής φτιάχνοντας υδραυλικά έργα τον έκανε χρήσιμο και αρδεύσιμο

Ακόμη και σήμερα, όταν φυσάει θύελλα το χειμώνα στην περιοχή, οι κάτοικοι λένε ότι "μουγκρίζει ο κάπρος"

Η «Κερυνίτης Έλαφος»

Πρώτη Παραλλαγή του μύθου

Ποια ήταν η "Κερυνίτης έλαφος":

Κάποτε η Άρτεμης είχε βγει για κυνήγι με τα σκυλιά της και έφτασε στο βουνό **Παράσσιο**. Εκεί, καθώς περιπλανιόταν μέσα στο δάσος, συνάντησε μπροστά της πέντε πανέμορφες λαφίνες με χρυσά κέρατα, χάλκινα πόδια και θέλησε να τα αποκτήσει.

Τις κυνήγησε και έπιασε μόνο τις τέσσερις, που τις έζεψε στο άρμα της. Η πέμπτη της ξέφυγε, πέρασε τον ποταμό **Κελάδωνα** και έφτασε στο βουνό **Κερύνεια** και ζούσε από τότε εκεί και έτσι πήρε και το όνομά της. Θεωρούνταν η ιερή ελαφίνα της Άρτεμις Ορθωσίας, γιατί της την είχε αφιερώσει η **Νύμφη Ταΰγέτη**, η κόρη του **Άτλαντα**, από το εξής περιστατικό: κάποτε ο **Δίας** ερωτεύτηκε την πανέμορφη **Ταΰγέτη** και ήθελε να ενωθεί μαζί της χωρίς εκείνη να το επιθυμεί Δίας κυνηγούσε την Ταΰγέτη και τη δύσκολη εκείνη στιγμή η Άρτεμης μεταμόρφωσε την Ταΰγέτη σε ελαφίνα και έτσι γλύτωσε από το **Δία**. Όταν ξαναέγινε γυναίκα, αφιέρωσε μια λαφίνα στην **Άρτεμη** από ευγνωμοσύνη. Στο λαιμό του ζώου κρέμασε μια χρυσή κορδέλα που έγραψε ότι είναι αφιερωμένη στη Θεά **Άρτεμη**. Αυτή την ιερά ελαφίνα επιθυμούσε **Ευρυσθέας** και διέταξε τον Ήρακλή να του τη φέρει ζωντανή στις **Μυκήνες**.

Ο Ηρακλής αναζητά την "κερυνίτιν ἔλαφον":

Ο Ηρακλής ξεκίνησε αμέσως για να βρει την ιερή λαφίνα, που έτρεχε τόσο γρήγορα και κανείς δεν μπορούσε να την πιάσει. Την πήρε στο κατόπι, ανέβαιναν βουνά κατέβαιναν σε πεδιάδες, περνούσαν από δάση και λιβάδια. Έναν ολόκληρο χρόνο την κυνηγούσε ώσπου κάποια στιγμή φάνηκε ότι το ζώο άρχισε να κουράζεται. Κάποια στιγμή την έφτασε στο βουνό **Αρτεμίσιο**, αλλά και πάλι του ξέψυγε και προχώρησε και από εκεί προχώρησε δυτικά και έφτασε στον ποταμό **Λάδωνα**. Καθώς μπήκε μέσα στο νερό και κόντευε να φτάσει στην άλλη όχθη ο Ηρακλής πήρε τη μεγάλη απόφαση να την τραυματίσει και ας παρέβαινε την εντολή. Τράβηξε ένα βέλος από τη φαρέτρα του το έβαλε στο τόξο του και τράβηξε τη χορδή του. Σε λίγο το ελάφι ήταν πεσμένο και ανήμπορο στο χώμα. Μόλις ο Ηρακλής πέρασε το ποτάμι την έπιασε, τις έδεσε τα πόδια, τη φορτώθηκε στον ώμο και κίνησε για τις **Μυκήνες**.

Στο δρόμο του για τις Μυκήνες ο Ηρακλής συνάντησε τον **Απόλλωνα** και την **Άρτεμη**, η οποία μόλις είδε τραυματισμένο την ιερή λαφίνα της θύμωσε, του πήρε το ζώο και τον κατηγορούσε ότι ήθελε να το σκοτώσει. Με κόπο ο Ηρακλής κατάφερε να πει στην Άρτεμη ότι δεν είχε σκοπό να το σκοτώσει, αλλά μόνο να το τραυματίσει για να μπορέσει να το πιάσει για να το πάει στον **Ευρυσθέα** μιας και εκτελούσε εντολή του. Η Άρτεμης πείστηκε, της πέρασε ο θυμός και έδωσε πίσω το ελάφι στον Ηρακλή.

Ερμηνεία του μύθου

Ο χείμαρρος Κερυνίτης βρίσκεται στο νομό Αχαΐας, στην αρχαία πόλη Κερύνεια, που ήταν ακρόπολη της πόλης Ελίκης. Ήταν ένα χείμαρρος που είχε πέντε κλάδους και όταν πλημμύριζε έκανε καταστροφές στις καλλιέργειες. Ισως ο Ηρακλής εκεί έκανε κάποια υδραυλική παρέμβαση να αποτρέψει τις πλημμύρες.

Η «Κερυνίτης ἔλαφος»

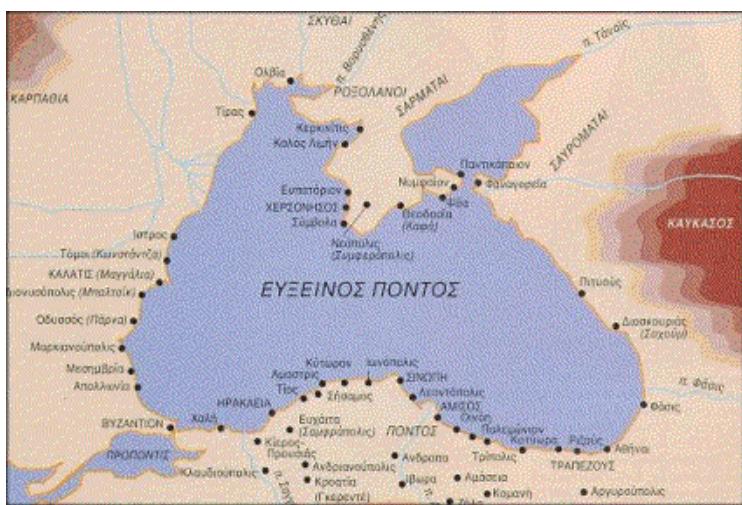
-Δεύτερη παραλλαγή του Μύθου

Ο Πίνδαρος λέει μια άλλη ιστορία για την "Κερυνίτιν ἔλαφο":

Ο Ηρακλής κυνηγούσε στα βουνά της Πελοπονήσου αδιάκοπα το ελάφι και ποτέ δεν το έπιανε. Κάποτε το ελάφι πήγε βόρεια, ο Ηρακλής το πήρε στο κατόπι, ώσπου έφτασε στην πόλη **Ίστρια**, τη χώρα των **Υπερβόρειων**, όπου εκεί είναι και τα **Ηλύσια πεδία**. Εκεί τους

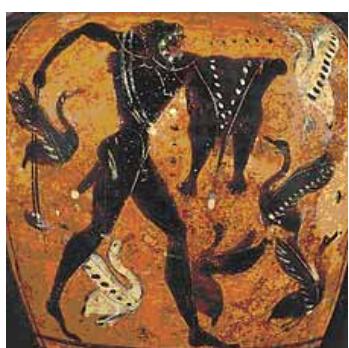
περίμενε και τους υποδέχτηκε φιλικά η Άρτεμις. Στη χώρα των Υπερβόρειων πήγαινε και ο Απόλλωνας το φθινόπωρο και έφευγε την άνοιξη. Όπως λέει η μυθολογία μας ταξίδευε σε ένα άρμα που το έσερναν κύκνοι. Μέχρι εκεί έφτασε το ελάφι αλλά ο Ηρακλής δεν κατάφερε να το πιάσει. Κάποια στιγμή το ελάφι πήρε το δρόμο του γυρισμού για την Ελλάδα.

Ο Ηρακλής το ακολούθησε και έφτασε πάλι στα βουνά της Αρκαδίας και το είδε να μπαίνει στο ναό της Άρτεμης. Ο Ηρακλής το περίμενε. Μάταια όμως το ελάφι χύθηκε σαν αστραπή έξω από το ναό και ξέφυγε πάλι του Ηρακλή. Ο ήρωας το ακολούθησε και το είδε να έχει σκύψει και να πίνει νερό στο Λάδωνα ποταμό. Ήταν τόσο μεγάλη η δίψα του που ξέχασε πως το κυνηγούσαν και τότε ο Ηρακλής το πλησίασε αθόρυβα και το έπιασε απαλά από τα χρυσά κέρατα, έτσι όπως πιάνει κανείς ένα ήρεμο άκακο αρνί. Το φορτώθηκε στους ώμους του και πήρε το δρόμο για τις Μυκήνες.

Λέγεται ότι ο Ηρακλής έφερε στους Έλληνες και πιο συγκεκριμένα στην Ολυμπία τον κότινο, ένα κομμάτι αγριελιάς, από τη χώρα των Υπερβόρειων, από τη χώρα που βρίσκεται πέρα από την έδρα του άνεμου Βορέα. Στις περιοχές Καλάτις, Ιστρία, αρχαία Τόμις -σημερινή Κωνστάντζα, και Αξιόπολη υπάρχουν πολλά ρωμαϊκά αγάλματα του Ηρακλή. Είναι πόλεις του Εύξεινου Πόντου από τις οποίες πέρασε ο Ηρακλής κυνηγώντας τη λαφίνα.

Άθλος 5ος: Οι Στυμφαλίδες Ὁρνιθες

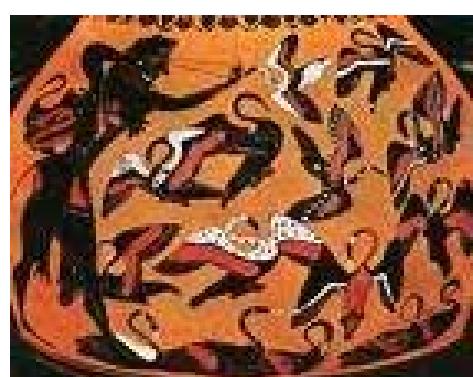
Η Στυμφαλία λίμνη βρίσκεται στην Πελοπόννησο και συγκεκριμένα στην ορεινή Κορινθία. Αμέτρητα ήταν τα πουλιά που κούρνιαζαν εκεί. Όταν σηκώνονταν σκοτείνιαζαν τον ήλιο. Οι εικόνες τους στόλιζαν το ναό της Στυμφαλίας Αρτέμιδος, της δέσποινας αυτού του βαλτότονερου. Ήταν ανθρωποφάγα πουλιά που όπως λέγεται τα είχε μεγαλώσει ο Άρης. Τα χάλκινα φτερά τους ήταν τόσο μυτερά που όποιον τον κτυπούσαν τον πλήγωναν. Είχαν χάλκινα μυτερά ράμφη, και νύχια.

Ο Ηρακλής πήρε διαταγή από τον Ευρυσθέα να διώξει τα πουλιά από την περιοχή. Ανέβηκε πάνω στο ύψωμα, στην άκρη του βάλτου, κι έσκιαζε τα πουλιά κάνοντας μεγάλο θόρυβο. Λένε ότι είχε χρησιμοποιήσει χάλκινα κρόταλα.

Σε αγγειογραφίες βλέπουμε τον ήρωα να σημαδεύει τα πουλιά με σφεντόνα ή να τα κτυπάει με ένα ραβδί. Το κυριότερο όμως όπλο του ήταν το τόξο του. Τα πουλιά που γλύτωσαν από το σημάδι, πέταξαν στο νησί του Άρεως, στη Μαύρη Θάλασσα. Εκεί αργότερα είχαν μαζί τους φασαρίες οι Αργοναύτες. Αφού έφερε και αυτό τον άθλο εις πέρας ο Ήρακλής έφερε τα σκοτωμένα πουλιά στον Ευρυσθέα.

Ερμηνεία του μύθου

Ο μύθος αυτός είναι ένα αποστραγγιστικό έργο που αφορά την κοιλάδα της Στύμφαλου, στη Στυμφαλία λίμνη. Η κοιλάδα είχε μόνο μια διέξοδο προς τη Θάλασσα, μια καταβόθρα που έφευγαν τα νερά. Οι κατοισθήσεις είχαν φράξει τη μοναδική αυτή πύλη από όπου έφευγαν τα νερά και ο χώρος κρατούσε νερά που σχημάτιζαν έλος με άσχημες συνέπειες. Τα ψοφίμια που σάπιζαν μέσα στα νερά της μάζευαν κοπάδια από σαρκοβόρα πτηνά που είχαν γίνει πληγή αθεράπευτη για τον τόπο. Αυτά τα σαρκοβόρα πτηνά είναι οι Στυμφαλίδες όρνιθες, που καταστρέφανε και μόλυναν τους καρπούς της γης με τα φτερά τους που τα είχαν σαν βέλη και τρέφονταν με ανθρώπινες σάρκες. Πράγματι έτσι είναι, μιας και τρέφονταν από τους κόπους των ανθρώπων, αφού τους καταστρέφανε τη σοδειά τους.

Άθλος βοῖς: Η κόπρος του Αυγεία

Στην πλούσια χώρα της Ήλιδας βασίλευε, την εποχή του Ήρακλή, ο Αυγείας, που ήταν γιος του Ήλιου. Θνητός πατέρας του ήταν ο Φόρβας, ο γιος ενός Λαπίθη. Ο Αυγείας είχε τρία παιδιά: τον Αγασθένη, τον Φυλέα και τον Αγαμήδη ή την Αγαμήδη, που ήξερε πολύ καλά την τέχνη να ξεχωρίζει τα βότανα. Η δύναμη του Αυγεία και τα πλούτη του τον είχαν κάνει ξακουστό. Για να φυλάξει τους θησαυρούς του είχε φωνάξει δύο περίφημους αρχιτέκτονες της εποχής του, τον Τροφώνιο και τον Αγαμήδη, από τον Ορχομενό, και του έκτισαν ένα απόρθητο θησαυροφυλάκιο.

Ονομαστά ήταν τα κοπάδια του από βόδια και πρόβατα. Του τα είχε δωρίσει ο πατέρας του Ήλιος και ήταν τόσα πολλά που δεν χωρούσαν σε ένα λιβάδι. Είχε απλωθεί σε όλη την Ήλιδα. Λέγεται ότι για την αναπαραγωγή των αγελάδων είχε 12 áσπρους ταύρους, σαν τα κρίνα. Το πιο όμορφο των είχε ονομάσει **Φαέθων**. Ακόμα λέγεται ότι ο Αυγείας καυχιόταν ότι μαζί με τα δικά του βόδια έτρεφε και τα ιερά βόδια του Θεού Ήλιου.

Από τα τόσα ζώα που είχε ο Αυγείας η κοπριά που μαζευόταν ήταν τόση που οι υπηρέτες του δεν προλάβαιναν να καθαρίσουν τους στάβλους Στο τέλος γέμισαν οι στάβλοι ως απάνω αλλά και σχηματίστηκαν λόφοι σε ολόκληρη τη χώρα. Η βρόμα από την τόση κοπριά έκοβε την ανάσα των ανθρώπων. Τα χωράφια άρχισαν να καταστρέφονται αφού δεν μπορούσαν να τα καλλιεργήσουν και έγιναν χέρσα. Η μόλυνση απειλούσε τους ανθρώπους και τα ζώα με αρρώστιες. Ο Αυγείας ήταν σε πολύ δύσκολη θέση. Μάταια προσπαθούσε να βρει μια λύση.

Όταν Ευρυσθέας άκουσε γι' αυτό το κακό και σκέφτηκε να στείλει εκεί τον Ηρακλή. Τον διέταξε να καθαρίσει τη χώρα του Αυγεία μέσα σε μια μέρα, μεταφέροντας την κοπριά με τα χέρια του, γιατί πίστευε ότι δε θα τα κατάφερνε και έτσι θα τον ταπείνωνε. Ο Ηρακλής όταν παρουσιάστηκε στον Αυγεία του είπε ότι μπορούσε να τον σώσει από αυτό το κακό και μάλιστα του απέκρυψε ότι ήταν απεσταλμένος του Ευρυσθέα. Ο Αυγείας τον ρώτησε τι αμοιβή ζητούσε. Ο Ηρακλής ζήτησε ένα μέρος του βασιλείου του ή το ένα δέκατο από τα κοπάδια του. Ο Αυγείας συμφώνησε και μάλιστα κάλεσε και το γιο του, το Φυλέα, να είναι μάρτυρας σε αυτή τη συμφωνία. Βέβαια ο Αυγείας μέσα του δεν πίστευε ότι ο Ηρακλής θα κατάφερνε μέσα σε μια μέρα να τελειώσει τη δουλειά όπως του είχε υποσχεθεί.

Ο Ηρακλής αμέσως έπιασε δουλειά. Δεν ακολούθησε την εντολή του Ευρυσθέα, αλλά άνοιξε ένα βαθύ χαντάκι που περνούσε μέσα από τα χωράφια και τους στάβλους και μέσα σε αυτό διοχέτευσε τα νερά του **Αλφειού** και του **Πηνειού** ποταμού. Το ορμητικό νερό περνώντας μέσα από τα χωράφια και τους στάβλους παρέσυρε την κοπριά σε λίγες ώρες και την έριξε στη θάλασσα. Έτσι ο Ηρακλής καθάρισε την κοπριά όπως έλεγε η συμφωνία. Επίσης έδωσε συμβουλές στον Αυγεία πως έπρεπε να κτιστούν οι στάβλοι, έτσι ώστε να καθαρίζονται μόνοι τους με τα νερά των ποταμών που θα περνούσαν από μέσα τους.

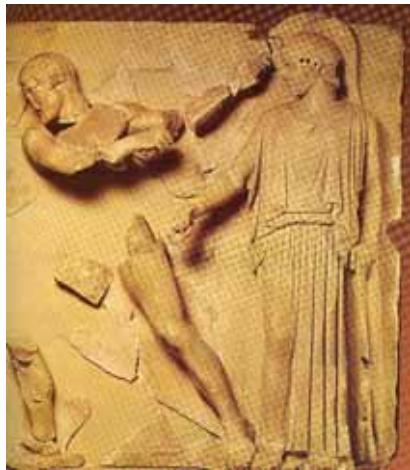
Ήρθε η ώρα να ζητήσει την αμοιβή του από τον Αυγεία. Ο Αυγείας έψαχνε τρόπο να μην πληρώσει τον Ηρακλή. Και τον βρήκε. Έμαθε ότι τον Ηρακλή τον είχε στείλει ο Ευρυσθέας να καθαρίσει τη χώρα του Αυγεία από την κοπριά και μάλιστα με τα χέρια του. Αρνήθηκε να τον πληρώσει μιας και ήταν υποχρεωμένος να το κάνει αφού τον είχε διατάξει ο Ευρυσθέας.

Ο Ηρακλής επέμενε και τότε ο Αυγείας πρότεινε να ορισθούν δικαστές για να δώσουν αυτοί τη λύση στη διαφορά τους. Ο Ηρακλής κάλεσε το γιο του Αυγεία, το Φυλέα, που ήταν μάρτυρας στη συμφωνία, ο οποίος αναγνώρησε το **δίκιο του και καταδίκασε την άδικη συμπεριφορά του πατέρα του**. Ο Αυγείας μετά από αυτό εξοργίστηκε πιο πολύ και έδιωξε τον Ηρακλή και το γιο του. Ο Ηρακλής πήγε πρώτα στην Όλενο και μετά στις Μυκήνες για να αναγγείλει στον Ευρυσθέα ότι εκτέλεσε την εντολή του. Αυτός όμως δεν ήθελε να του αναγνωρίσει αυτό τον άθλο γιατί δεν τον έκανε όπως τον διέταξε. Ο δε Φυλέας εξορίστηκε στο **Δουλίχιο**.

Ο Ηρακλής δεν μπόρεσε να δεχτεί αυτή την αδικία εκ μέρους του Αυγεία γι' αυτό αργότερα μάζεψε στρατό και πήγε εναντίον του. Αφού πέρασε πολλές περιπέτειες, έφτασε στην Ήλιδα, νίκησε τον Αυγεία και ξανάφερε πίσω το Φυλέα στο βασίλειό. Μετά τη νίκη πήγε στην Ολυμπία και έφτιαξε 12 βωμούς προς τιμή των Θεών και ίδρυσε και τους Ολυμπιακούς αγώνες.

Ερμηνεία του Μύθου

Και σε αυτόν τον άθλο ο Ηρακλής παρουσιάζεται ως ο μεγάλος υδραυλικός μηχανικός της εποχής του

Η Αθηνά βοηθά τον Ηρακλή για να καθαρίσει τους στάβλους

Άθλος 7ος : Ο Ταύρος της Κρήτης

Ο ταύρος της Κρήτης λένε ότι ήταν ο ίδιος ο ταύρος με τον οποίο άρπαξε ο Δίας την Ευρώπη, από την πατρίδα της τη Φοινίκη, και την έφερε στην Κρήτη. Άλλοι πάλι λένε ότι ήταν δώρο του Ποσειδώνα στον ξακουστό βασιλιά της Κρήτης Μίνωα. Ο ίδιος ο βασιλιάς ήταν εκείνος που παρακάλεσε το θεό να του χαρίσει ένα μεγάλο δώρο. Ο Ποσειδώνας που αγαπούσε το Μίνωα, έβγαλε από τη θάλασσα τον ταύρο.

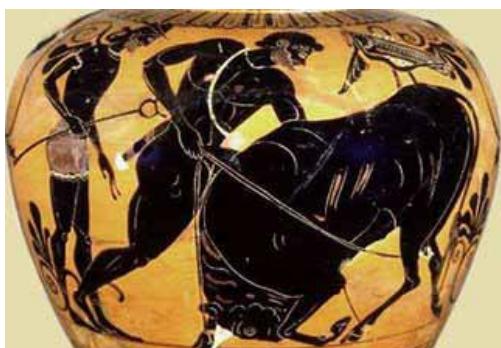
Ήταν κάτασπρος σαν χιόνι, μεγάλος δυνατός και πανέμορφος. Ωστόσο ο Ποσειδώνας είπε στο Μίνωα αφού το χαρεί να του τον θυσιάσει. Του Μίνωα όμως δεν του έκανε καρδιά να το θυσιάσει, γι' αυτό σκαρφίστηκε μια πονηριά. Πηγαίνει στους στάβλους

του και διαλέγει ένα άλλο άσπρο ταύρο, μα όχι τόσο δυνατό και όμορφο σαν του **Ποσειδώνα**, και τον θυσιάζει στο Θεό.

Μα οι θεοί δεν ξεγελιούνται. Ο **Ποσειδώνας** είδε την πονηριά του **Μίνωα** και φύσηξε φοβερή μανία στον ταύρο. Το ζώο άρχισε να τρέχει, να ρημάζει τα σπαρτά και τα φυτά, να σκάβει τη γη και να καταστρέφει τη χώρα. Ο **Μίνωας** έστειλε ανθρώπους να πιάσουν τον **ταύρο** και να τον δαμάσουν, μα αυτό στάθηκε αδύνατον. Ο ταύρος γύριζε μανιασμένος, σκορπούσε την ερημιά, την καταστροφή και το θάνατο. Αυτόν τον ταύρο ζήτησε ο **Ευρυσθέας** να το πιάσει ο **Ηρακλής** και να το φέρει ζωντανό στην **Τίρυνθα**.

Ο **Ηρακλής** κολυμπώντας έφτασε στην Κρήτη και πήγε αμέσως στο παλάτι του βασιλιά **Μίνωα**. Αυτός προσφέρθηκε να βοηθήσει τον **Ηρακλή** αλλά αυτός δε δέχτηκε. Πήρε μαζί του το ρόπαλό του και ένα σχοινί και άρχισε την αναζήτηση του άγριου ταύρου. Όρες πολλές έψαχνε τον μανιασμένο ταύρο αλλά πουθενά δε φαινόταν. Και εκεί που καθόταν απογοητευμένος βλέπει μπροστά του ένα γέρο πραματευτή, δε χάνει χρόνο και τον ρωτά μήπως είχε δε εκεί που γύριζε κανέναν άσπρο ταύρο. Ο πραματευτής έδειξε στον **Ηρακλή** το σημείο όπου είχε συναντήσει τον ταύρο. Ο ήρωας άρχισε να τρέχει γρήγορα προς την κατεύθυνση που του είχε δείξει ο γέρος.

Πράγματι σε λίγο βρίσκεται μπροστά στον ταύρο, που μόλις είδε τον **Ηρακλή** του όρμησε. Ο **Ηρακλής** χωρίς να χάσει το θάρρος του αρπάζει τον ταύρο από τα κέρατα, τον ρίχνει στο χώμα και με το σχοινί του δένει τα πόδια. Στη συνέχεια το φορτώνεται και πηγαίνει στο **Μίνωα** να του τον δείξει. Μετά με τον ταύρο στην πλάτη μπαίνει στη θάλασσα και κολυμπώντας πηγαίνει στην **Πελοπόννησο**. Μια άλλη εκδοχή λέει ότι ο **Ηρακλής** πέρασε τη θάλασσα πάνω στην πλάτη του ταύρου.

Είδε ο **Ευρυσθέας** τον ταύρο και θαύμασε την ομορφιά του, αλλά είχε υποσχεθεί να τον αφιερώσει στη θεά **Ήρα**. Η **Ήρα** δεν ήθελε αυτή την προσφορά γιατί προερχόταν από τον **Ηρακλή** που τον μισούσε τόσο πολύ. Γι' αυτό ο **Ευρυσθέας** άφησε τον ταύρο ελεύθερο.

Από όπου περνούσε ο ταύρος έφερνε την καταστροφή. Κάποια στιγμή ο ταύρος πέρασε τον **Ισθμό** και έφτασε στον **Μαραθώνα**. Από όπου περνούσε άφηνε πίσω του καταστροφές και νεκρούς. Το ζώο αυτό είχε γίνει ο τρόμος και ο φόβος των κατοίκων μέχρι που τον έπιασε ο ήρωας της **Αθήνας**, ο **Θησέας** και το θυσίασε στους θεούς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

Όπως λέει ο μύθος ο ταύρος βγήκε από τη θάλασσα και ήταν δώρο του **Ποσειδώνα** στον **Μίνωα**. Όμως τι θα μπορούσε να ήταν αυτός ο ταύρος που βγήκε από τη θάλασσα, από το βασίλειο του **Ποσειδώνα**; Ίσως ήταν κάποιος νέος "προστατευόμενος" του **Ποσειδώνα**

μεταμφιεσμένος σε ταύρο, ο οποίος είχε δύναμη, ομορφιά και τη φιλοδοξία να κατακτήσει το βασίλειο της Κρήτης. Αυτός "ταύρος" προσπαθούσε με τις φοβέρες του να ξεσηκώσει και τους άλλους "ταύρους" εναντίον του Μίνωα και να καθήσει στο Θρόνο του.

Ο Ευρυσθέας έστειλε τον Ηρακλή να συλλάβει τον "ταύρο" και να τον μεταφέρει στην Αργολίδα. Άλλα ο Ευρυσθέας δεν τιμώρησε τον "ταύρο" αυστηρά γιατί θεώρησε πως με την εξορία του από το νησί θα ησύχαζε. Ο "ταύρος" όμως ήταν πολύ απείθαρχος για να δεχτεί τόσο εύκολα την βίαιη απομάκρυνσή του από το νησί.

Άθλος 8ος: Τα άλογα του Διομήδη

Η όγδοη εντολή που πήρε ο Ηρακλής από τον Ευρυσθέα ήταν να του φέρει ζωντανά τα άλογα του Διομήδη. ο Διομήδης ήταν γιος του Άρη και της Κυρήνης, αδελφός του Κύκνου. Βασίλευε στη Θράκη σ' ένα πολεμικό λαό, τους Βίστονες. Αυτοί ζούσαν γύρω από μια λίμνη που είχε πάρει το όνομά τους, τη Βιστονίδα λίμνη. Ο Διομήδης είχε 4 παράξενα θηλυκά άλογα που ήταν πολύ άγρια. Παράξενα ήταν και τα ονόματά τους: Πόδαργος, Λάμπων, Ξάνθος, Δεινός. Από τα ρουθούνια τους πετούσαν φωτιά. Δεν έτρωγαν χόρτα και σανό όπως όλα τα άλλα τα άλογα αλλά ανθρώπινες σάρκες. Όταν ερχόταν κάποιος ξένος στη χώρα τους ο Διομήδης τον σκότωνε και τον έριχνε στη χάλκινη φάτνη τους.

Επειδή τα άλογα αυτά ήταν τόσο άγρια και επικίνδυνα ο Διομήδης τα κρατούσε μέσα στο στάβλο τους δεμένα με χοντρές σιδερένιες αλυσίδες ενώ γύρω από το στάβλο είχε βάλει φρουρούς με όπλα να τα φυλάνε.

Ο Ηρακλής γνωρίζοντας όλα αυτά μάζεψε τους γενναίους φίλους του, μεταξύ αυτών ήταν και ο αγαπημένος του φίλος Άβδηρος, μπήκαν σε ένα καράβι με σκοπό να αντιμετωπίσουν το Διομήδη και τα φοβερά τα άλογα

Ξεκίνησαν και μετά από κάποιες μέρες ταξίδι πέρασαν τη Θάσο και άραξαν στην απέναντι ακτή. Μόλις πάτησαν το πόδι τους στη στεριά πήγαν κατευθείαν στους στάβλους του Διομήδη. Εκεί ο Ηρακλής με τους φίλους του σκότωσε τους φρουρούς και πήρε τα άλογα και τα πήγε κοντά στο πλοίο και άφησε τον Άβδηρο να τα φυλάει. Στο μεταξύ ο Διομήδης πήρε είδηση τι είχε γίνει φώναξε τους Βίστονες να πάνε να καταδιώξουν τον Ηρακλή.

Ο Ηρακλής με τους συντρόφους του αντιμετώπισαν το Διομήδη και τους Βίστονες. Ο Διομήδης σκοτώθηκε από τον Ηρακλή και βλέποντάς τον οι Βίστονες νεκρό το βάλανε στα πόδια. Όταν ο Ηρακλής γύρισε στο καράβι τον περίμενε ένα φρικτό θέαμα. Τα άλογα του Διομήδη είχαν κατασπαράξει το φίλο του, τον Άβδηρο.

Πήρε τα áλογα και τα éδεσε με αλυσíδες και στη συνέχεια μάζεψε ó, τι είχε απομείνει από το φίλο του και τον éθαψε. Δίπλα στον τάφο του íδρυσε την πόλη Άβδηρα και όρισε να γίνονται κάθε χρόνο αγώνες για να τον τιμούν. Αφού τέλειωσαν όλα αυτά

μπήκε στο πλοίο και πήγε τα áλογα στον Ευρυσθέα, ο οποίος τα áφησε ελεύθερα. Αυτά περιπλανήθηκαν και κάποτε éφτασαν στον Όλυμπο όπου τα éφαγαν áλλα áγρια θηρία. Άλλη παραλλαγή του μύθου λέει ότι ο Ήρακλής πήγε μόνος του στο Διομήδη και για να πάρει ζωντανές τις φοράδες éκανε το εξής: éριξε τον íδιο το Διομήδη στη φάτνη των αλόγων και αφού τον éφαγαν ημέρεψαν και éτσι τα οδήγησε στον Ευρυσθέα.

Ερμηνεία του μύθου.

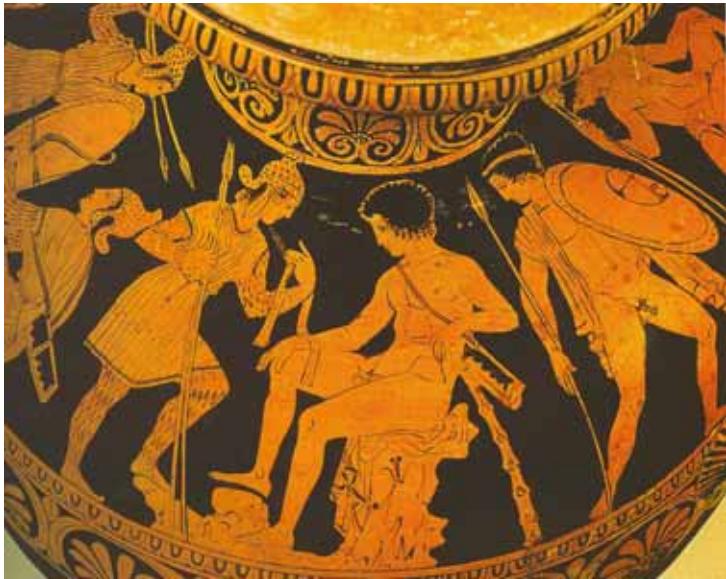
Η Θράκη ήταν τόπος βοσκής áγριων αλόγων. Τα εξημερωμένα áλογα της Θράκης θεωρούνταν τα πιο κατάλληλα για τον πόλεμο. Ο Διομήδης είχε υποχρέωση, με εντολή του Ευρυσθέα, να προμηθεύει áλογα όπου υπήρχαν ανάγκες. Κάποια στιγμή ο Διομήδης δεν ήταν εντάξει με τις υποχρεώσεις του και τότε ο Ευρυσθέας éστειλε τον Ήρακλή να βάλει τα πράγματα σε τάξη.

Άθλος θοց: Η ζώνη της Ιππολύτης

Μια μέρα ο Ευρυσθέας διέταξε τον Ήρακλή να πάει να φέρει τη ζώνη της Ιππολύτης, της βασίλισσας των Αμαζόνων, γιατί ήταν σφοδρή επιθυμία της κόρης του, της Αδμήτης. Στους ποταμούς Θερμώδοντα και Φάσι, που βρίσκονταν στις ακτές του Εύξεινου Πόντου, προς τη νότια πλευρά, κατοικούσε μια πολεμική φυλή οι Αμαζόνες, που κύριο ρόλο έπαιζαν οι γυναίκες.

Άλλη παραλλαγή του μύθου λέει ότι οι Αμαζόνες κατοικούσαν στα βόρεια του Εύξειμου Πόντου, στη Σκυθία. Η κύρια ασχολία τους ήταν ο πόλεμος, ήταν ξακουστές για την ικανότητά τους στο τόξο και το ακόντιο, στη σάγαρη και την πέλτη. Λέγεται ότι éκοβαν το δεξí τους στήθος για να τοξεύουν καλύτερα. Ντύνονταν με δέρματα θηρίων, που τα σκότωναν οι ίδιες, κι éφτιαχναν ζώνες και περικεφαλαίες. Έκαναν παιδιά με τους γείτονες Γαργαρέους και όταν γεννούσαν κρατούσαν τα κορίτσια και τα αγόρια τα éδιναν σε αυτούς. Βασίλισσα των Αμαζόνων ήταν η Ιππολύτη η οποία ήταν κόρη του Άρη και της Οτρηρής. Ο Πατέρας της ο Άρης της είχε χαρίσει μια ζώνη, την οποία είχε φτιάξει ο Ήφαιστος, σημάδι ότι ήταν η αρχηγός των Αμαζόνων.

Ο Ήρακλής μάζεψε πολλά παλικάρια, μπήκαν σε ένα καράβι, άλλη εκδοχή του μύθου λέει ότι ήταν πολλά τα καράβια, και ξεκίνησαν για τη Μεγάλη εκστρατεία στη **Μικρά Ασία**. Μα, ενώ ταξίδευαν για το Βορρά, ο Θεός που έμενε στα μέρη αυτά, ο **Βορέας** άρχισε να φυσά με δύναμη, και τα καράβια παρασυρμένα από τα κύματα, γύρισαν πίσω και άφανταν στην **Πάρο**. Τράβηξαν τα καράβια στη στεριά και αυτοί ανέβηκαν στην πολιτεία για να πάρουν τρόφιμα για το ταξίδι. Στο νησί κατοικούσαν τα 4 παιδιά του Μίνωα, του Βασιλιά της Κρήτης, ο **Ευρυμέδοντας**, ο **Χρύσης**, ο **Νηφαλίωνας** και **Φιλόλαος**. Αυτοί σκότωσαν δυο από τους συντρόφους του Ήρακλή. Ο Ήρακλής θύμωσε και σκότωσε και τους 4 γιους του **Μίνωα** και υποχρέωσε τους κατοίκους του νησιού να κλειστούν μέσα στα τείχη. Ο καιρός περνούσε και οι **Παριανοί** δεν άντεχαν άλλο κλεισμένοι στα τείχη γι' αυτό έστειλαν πρεσβευτές στον Ήρακλή και ζητούσαν ειρήνη. Μάλιστα πρότειναν στον Ήρακλή να πάρουν δυο αιχμαλώτους, όποιους ήθελα στη θέση των δυο ανθρώπων του που σκοτώθηκαν. Ο Ήρακλής δέχτηκε, λύθηκε η πολιορκία και το ταξίδι συνεχίστηκε. Τα καράβια μπήκαν στον **Ελλήσποντο**, έφτασαν στη **Προποντίδα** και τελικά έφτασαν στον **Εύξεινο Πόντο**. Έφτασαν στη Γη των **Μαριανδυνών**, λαός μουσικός με βασιλιά το **Λύκο**. Την εποχή εκείνη είχαν κηρύξει πόλεμο στους **Μαριανδυνούς** οι γειτονικοί **Βέβρυκες** για να τους πάρουν τη Γη τους. Ο Ήρακλής που πάντα πολεμούσε το άδικο και υποστήριζε το δίκαιο βοήθησε τους Μαριανδυνούς να νικήσουν τους Βέβρυκες. Στο σημείο που άραξε το καράβι του Ήρακλή κτίστηκε μια πόλη η **Ηράκλεια του Πόντου**- έτσι την είπαν - κράτησε για πολλούς αιώνες, και όσοι περνούσαν από εκεί θυμόνταν το πέρασμα του Ήρακλή

Ο Ήρακλής παίρνει τη ζώνη

Αφού ξεκουράστηκαν στη χώρα του Λύκου πήραν τα καράβια τους και έφτασαν στη **Θεμίσκυρα**, την πόλη των **Αμαζόνων**. Όταν έμαθε η **Ιππολύτη** τον ερχομό του Ήρακλή πήγε η ίδια να τους συναντήσει και ρώτησε να μάθει το λόγο της επίσκεψής τους στη χώρα τους. Πράγματι ο Ήρακλής της είπε ότι θέλει τη ζώνη της για να την πάει στον **Ευρυσθέα**. Η Ιππολύτη συμφώνησε να του τη δώσει. Άλλα η **Ήρα** δεν ήθελε να τελειώσει τόσο εύκολα ο Ήρακλής την αποστολή του γι' αυτό μεταμορφώθηκε σε **Αμαζόνα** και άρχισε να λέει πως οι ξένοι που ήρθαν στην πόλη τους θέλουν να αρπάξουν τη βασιλεία και τις παρακινούσε να επιτεθούν σε αυτούς. Πράγματι οι Αμαζόνες πείστηκαν, πήραν τα τόξα τους και τα ακόντιά τους και όρμισαν στους ξένους. Ο Ήρακλής σαν είδε τις Αμαζόνες οπλισμένες θεώρησε ότι η Ιππολύτη τους έστησε παγίδα και έτσι άρχισε η μάχη. Σκοτώθηκαν πολλές Αμαζόνες και μεταξύ αυτών

και η Ιππολύτη από την οποία και της πήρε τη ζώνη. Μετά τη μάχη οι αμαζόνες πλέον είχαν διαλυθεί φεύγοντας από την πόλη των Αμαζόνων ο Ηρακλής και οι στρατιώτες του πριν φτάσουν στο Άργος γνώρισαν κι άλλες περιπέτειες, όπως ο πόλεμος που έκανε ο Ηρακλής εναντίον της Τροίας.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

Η ζώνη της Ιππολύτης είναι θεόσταλτη, της την έχει δώσει ο Θεός Άρης και είναι και φτιαγμένη από έναν άλλο Θεό, τον Ήφαιστο και σύμβολο δύναμης και εξουσίας στον κάτοχό της. Έτσι είναι φυσικό να θέλει να την αποκτήσει από προσωπικό ενδιαφέρον για να τη χαρίσει στην κόρη του, την Αδμήτη.

Άθλος 10ος: Τα βόδια του Γηρυόνη

Πρώτη παραλλαγή του μύθου

Τοιος ήταν ο Γηρυόνης:

Ο Γηρυόνης ήταν βασιλιάς στην Ταρτησσό της Ισπανίας και είχε τη φήμη του δυνατότερου ανθρώπου στον τότε κόσμο. Ήταν ένα φοβερό τέρας που το είχε γεννήσει ο Χρυσάορας με τη κόρη του Ωκεανού, τη Νύμφη Καλλιρόη. Είχε τρία κεφάλια και τρία σώματα που ήταν ενωμένα στη μέση. Ο τόπος όπου έμενε ήταν το νησί Ερύθεια, στη μακρινή Δύση, πέρα από τον Ωκεανό όπου εκεί είχε και το κοπάδι του μετά θαυμαστά κοκκινότριχα βόδια. Βοσκός του κοπαδιού ήταν ο Ευρυτίωνας, γιος του Άρη, μαζί του είχε και το σκύλο Όρθο, σκυλί τέρας με δυο κεφάλια και με φιδίσια ουρά. Το είχε γεννήσει ο Τυφώνας με την Έχιδνα και είχε αδέρφια του τον Κέρβερο, τη Χίμαιρα και τη Λερναία Ύδρα. Με τέτοιους φύλακες ήταν αδύνατο να μπορέσει κανείς να κλέψει τα βόδια. Ο Ηρακλής όμως είχε εντολή από τον Ευρυσθέα να το κάνει και έπρεπε να φέρει εις πέρας το δέκατο άθλο του.

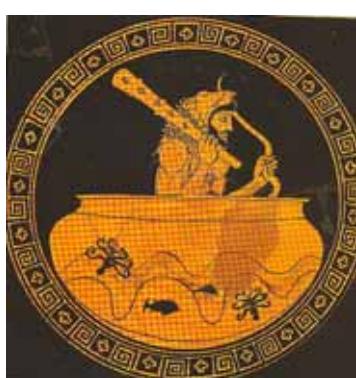
Το Ταξίδι στην Ερύθεια - Πρώτη παραλλαγή του μύθου

Ηρακλής ξεκίνησε από τις Μυκήνες για τη μακρινή Δύση, διασχίζοντας όλη την Ευρώπη ώσπου να φτάσει στην Ιβηρία, πριν από το ρεύμα του Ωκεανού. Στο δρόμο, σε κάθε τόπο από όπου περνούσε σκότωνε τα άγρια θηρία που προξενούσαν καταστροφές και

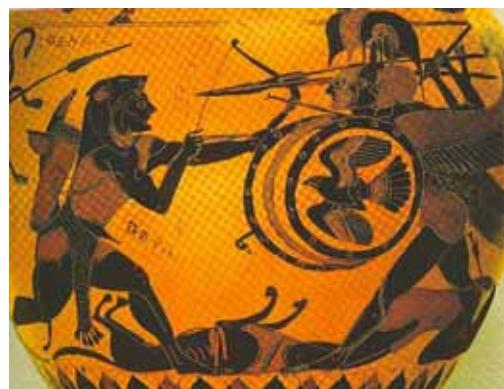
τους κακούργους που λήστευαν και σκότωναν τους ανθρώπους. Αφού διέσχισε την Ευρώπη, πέρασε απέναντι στην Αφρική και - αφού έκανε διάφορα κατορθώματα - κατέληξε στην Ταρτησσό, η οποία βρισκόταν στον πορθμό που χωρίζει την Ευρώπη από την Αφρική, εκεί που πίστευαν ότι ήταν το τέλος του κόσμου.

Στο μέρος αυτό ο Ήρακλής έστησε δυο μεγάλες στήλες, μία στην Αφρική και μία στην Ευρώπη, σε ανάμνηση του ταξιδιού του, που αργότερα ονομάστηκαν "στήλες του Ήρακλή". Έπρεπε ο Ήρακλής να περάσει το ρεύμα του Ωκεανού για να φτάσει στο νησί Ερύθεια. Ήταν σε δύσκολη κατάσταση και δεν ήξερε τι να κάνει. Σκέφτηκε ότι μόνο μια λύση υπήρχε να ζητήσει το χρυσό κύπελο του Ήλιου. Το κύπελο αυτό ήταν φτιαγμένο από το Θεό Ήφαιστο, ήταν άρμα που το έδενε ο ήλιος στις φοράδες του και με το οποίο ταξίδευε πάνω από τον Ωκεανό όταν ήθελε από τα σκοτάδια της δύσης να φτάσει στην ανατολή και να φέρει το φως της ημέρας. Ο Ήρακλής το ζήτησε και το πήρε από τον Ήλιο ή από τον Νηρέα, αλλά με διαταγή του Ήλιου. Λένε πως ο Ήρακλής τον ανάγκασε να του το δώσει.

Ήταν μεσημέρι αποκαμψμένος από τη ζέστη καθόταν στην παραλία μη ξέροντας πως θα φύγει για το νησί. Τότε σήκωσε το τόξο του και σημάδεψε τον Ήλιο. Ο Ήλιος θαύμασε την τόλμη του και για αντάλλαγμα του επέτρεψε να χρησιμοποιήσει το κύπελο με την προϋπόθεση να το επιστρέψει την ίδια μέρη πριν βραδιάσει. Μπήκε ο Ήρακλής στο κύπελο έχοντας μαζί του το κέρας της Αμάλθειας, του το είχε δώσει ο Ερμής, με όλα τα απαραίτητα τρόφιμα για το ταξίδι. Στη μέση του Ωκεανού άρχισε μεγάλη τρικυμία και το κύπελο κινδύνευε να βουλιάξει. Τότε ο Ήρακλής πήρε το τόξο του και απείλησε τον Ωκεανό και αμέσως η τρικυμία κόπασε.

Το Κύπελο του Ήλιου

Η μάχη με τον Γηρυόνη

Ο Ήρακλής μόλις έφτασε στο νησί Ερύθεια έτρεξε αμέσως στο βουνό Άβαντα και σκεφτόταν με ποιο σχέδιο θα αρπάξει τα βόδια του Γηρυόνη. Δυστυχώς όμως τον μυρίστηκε ο Όρθιος και όρμισε καταπάνω του. Ο Ήρακλής άρπαξε το ρόπαλό του και του έσπασε και τα δυο κεφάλια. Όμως άκουσε τα γαβγίσματα του σκύλου ο Ευρυτίωνας και κατάλαβε ότι κάποιος ξένος είχε πλησιάσει τα βόδια. Μόλις είδε τον Ήρακλή χύμηξε καταπάνω του αλλά ο Ήρακλής τον σκότωσε. Ανενόχλητος ο Ήρακλής μάζεψε τα βόδια και

τα πήγαινε προς την παραλία. Όμως τον είδε ο βοσκός του Άδη, ο Μενοίτης, και ειδοποίησε το Γηρυόνη που τους πρόλαβε καθώς περνούσαν τον ποταμό Ανθεμούντα. Ο Ηρακλής σκότωσε το Γηρυόνη και τον έθαψε. Στο σημείο που τον έθαψε έβγαινε αίμα και αργότερα φύτρωσε ένα δέντρο που έβγαζε κόκκινους καρπούς σαν κεράσι αλλά χωρίς κουκούτσι. Αφού έφτασε στην παραλία έβαλε τα βόδια στο κύπελλο και έφτασε πίσω στην Ιβηρία, στην Ταρτησσό, όπου και παρέδωσε το κύπελλο στον Ήλιο

Το ταξίδι προς την Ερύθεια

Δεύτερη παραλλαγή του μύθου

Σύμφωνα με άλλη παραλλαγή του μύθου ο Γηρυόνης δεν τα βοσκούσε στο νησί Ερύθεια αλλά στην Ισπανία, στην μεριά του Ωκεανού. "Γηρυών" ήταν χαρακτηρισμός του ονομαστού βασιλιά Χρυσάορα, ο οποίος βασίλευε σε ολόκληρη τη χώρα, και είχε τρεις δυνατούς και γενναίους γιους που τον βοηθούσαν να υπερασπίζεται το βασίλειό του. Καθένας από τους γιους του είχε ένα δικό του στρατό από πολεμοχαρείς άνδρες.

Για να τους πολεμήσει ο Ηρακλής μάζεψε μεγάλο εκστρατευτικό σώμα στην Κρήτη, τη γενέτειρα του πατέρα του, του Δία. Προτού ξεκινήσει τον τίμησαν λαμπρά οι Κρήτες και ο Ηρακλής για να τους το ανταποδώσει τους καθάρισε τον τόπο από τα άγρια θηρία που προκαλούσαν καταστροφές στις καλλιέργειες. Πρώτα πήγε στη Λιβύη, όπου σκότωσε τον Ανταίο, εξόντωσε τα άγρια θηρία που λυμαίνονταν την έρημο.

Έπειτα πήγε στην Αίγυπτο όπου σκότωσε το Βούσιρη, ύστερα διέσχισε τη Βόρεια Αφρική πηγαίνοντας δυτικά, εξοντώνοντας τις Γοργόνες και τις λυβικές Αμαζόνες και ίδρυσε την Εκατόμπυλο, τη σημερινή Κάψα, στη Νότια Νουμιδία, φτάνοντας επιτέλους στον Ωκεανό κοντά στα Γάδειρα. Εκεί έστησε από μια στήλη σε κάθε πλευρά των στενών, μία την αφρικανική και μία στην ευρωπαϊκή πλευρά. Στην ευρωπαϊκή πλευρά και σε απόσταση 8 χιλιομέτρων ιδρύει την πόλη Ταρτησσό, η οποία ήταν γνωστή και ως Ηράκλεια. Στη συνέχεια πέρνασε στην Ιβηρία συγκρούστηκε με τους γιους του Χρυσάορα, τους νίκησε και τους σκότωσε. Πήρε τα βόδια του Γηρυόνη, αφού άφησε τη διακυβέρνηση της Ιβηρίας στον αξιότερο από τους κατοίκους της χώρας. Στο θηρεό της πόλης των Γαδείρων εικονίζεται ο Ηρακλής και θεωρείται ιδρυτής της πόλης.

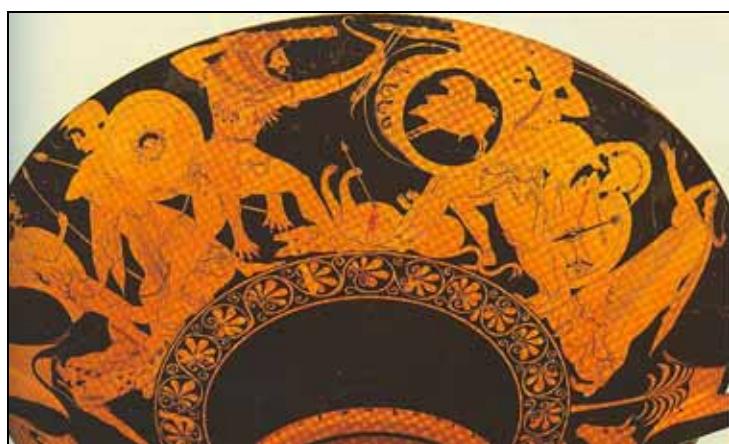
Ο Ήρακλής αφού πήρε τα βόδια πέρασε από τη Αβδηρία. Μετά προχώρησε στα Πυρηναία. Το όνομά τους το οφείλουν στην πριγκίπισσα Πηρήνη, την κόρη του βασιλιά της περιοχής, η οποία είχε άδοξο τέλος, την κατασπάραξαν τα άγρια Θηρία όταν ο πατέρας της την έδιωξε από το παλάτι, όταν έμαθε ότι θα αποκτούσε παιδί με τον Ήρακλή. Ο Ήρακλής βρήκε τα μέλη της πριγκίπισσας και τα έθαψε στο βουνό.

Από εκεί ο Ήρακλής πέρασε τις Λυγιρηκές Άλπεις, χτίζοντας δρόμο για τα στρατεύματά του και τα μεταφορικά του μέσα, και έφτασε στην Γαλατία. Εκεί έφερε τον πολιτισμό και ήρεμα ήθη. Με όσους τον ακολούθησαν ίδρυσε μια πόλη, την Αλήσια. Οι κάτοικοι της περιοχής τιμούσαν τον Ήρακλή αιώνες μετά το πέρασμά του από την Αλήσια και πίστευαν ότι έλκουν την καταγωγή τους από την ένωση της πριγκίπισσας Γαλάτης με αυτόν.

Τα Γάδειρα

Ο Θυρεός των Γαδείρων (Κάδιξ)

Το ταξίδι της επιστροφής Νο 1

Ενώ διέσχιζε τη **Λιγυρία** του επιτέθηκαν τα δυο παιδιά του **Ποσειδώνα**, ο **Ιαλεβίων** και **Δέρκυνος** που προσπάθησαν να του κλέψουν τα βόδια. Έγινε μάχη και τα δυο αδέρφια σκοτώθηκαν. Εκτός από τους γιους του **Ποσειδώνα** λέγεται ότι του επιτέθηκε ολόκληρος στρατός. Ήταν τόσοι πολλοί που ο **Ηρακλής** έριξε όλα του τα βέλη και πάλι δεν μπόρεσε να τους εξοντώσει. Μη έχοντας άλλο όπλο, ούτε καν πέτρες, γονάτισε λαβωμένος και κουρασμένος, τότε ο **Δίας** τον λυπήθηκε, σκέπασε τη γη με ένα σύννεφο από το οποίο έπεσαν πέτρες. Έτσι μπόρεσε να τρέψει σε φυγή τους αντιπάλους του.

Η τεράστια κυκλική πεδιάδα στην οποία έγινε η μάχη λέγεται **Πετρώδης πεδιάδα**, επειδή είναι γεμάτη πέτρες σε μέγεθος ανθρώπινης γροθίας. Σύμφωνα με άλλη πηγή η κόρη του βασιλιά, η **Κελτίνη** ερωτεύτηκε τον Ηρακλή και απέκτησε ένα γιο, τον **Κέλτο**. Ο **Ηρακλής** φεύγοντας της άφησε το τόξο του, με την προϋπόθεση ότι αν ο **Κέλτος** το τέντωνε θα γινόταν βασιλιάς στους **Κέλτες**.

Μετά πέρασε στη **Ιταλία** και αφού πέρασε πολλά μέρη έφτασε στο Τίβερη ποταμό, εκεί που μετά κτίστηκε η **Ρώμη**. Άφησε τα πρόβατά του να να βοσκήσουν και αυτός κοιμήθηκε. Εκεί κοντά, είχε τη σπηλιά του ο τρικέφαλος ληστής **Κάκος**. Ο **Κάκος**, του έκλεψε μερικά βόδια και για να μην μπορέσει ο **Ηρακλής** να τα ανακαλύψει σοφίστηκε το εξής τέχνασμα. Έβαλε τα βόδια να περπατάνε προς τα πίσω τραβώντας τα από την ουρά. Όταν ο **Ηρακλής** ξύπνησε κατάλαβε ότι του έλειπαν τα βόδια του και άρχισε να τα ψάχνει. Μάταια έψαχνε, δεν τα έβρισκε πουθενά. Συνάντησε τον **Κάκο** ο οποίος αρνήθηκε όταν ο Ηρακλής τον ρώτησε μήπως του είχε πάρει αυτός. Αλλά επειδή ο **Ηρακλής** ήταν έξυπνος σκέφτηκε να φέρει τα υπόλοιπα βόδια έξω από τη σπηλιά του **Κάκου**. Όταν αυτά άρχισαν να μουκανίζουν άρχισαν να κάνουν το ίδιο και τα βόδια που ήσαν στη σπηλιά του **Κάκου**. Έτσι με αυτό τον τρόπο προδόθηκε ο **Κάκος**. Ο Ηρακλής τον κυνήγησε και τον σκότωσε χτυπώντας τον με το ρόπαλό του. Όταν οι κάτοικοι των γύρω περιοχών έμαθαν για το θάνατο του **Κάκου** τον ευχαρίστησαν και του πρόσφεραν τιμές. Μάλιστα ο βασιλιάς τους, ο **Εύανδρος**, έκτισε ένα βωμό και πρόσφερε θυσία μια δαμάλα που δεν είχε ακόμα μπει στο ζυγό.

Μετά από αυτά ο **Ηρακλής** προχώρησε προς τα νότια για να πάει στο **Ρήγιο** της **Ιταλίας**. Στα σύνορα του **Ρήγιου** και των **Επιζεφυρίων Λοκρών** ξάπλωσε να κοιμηθεί γιατί ήταν πολύ κουρασμένος. Όμως τα τζιτζίκια κελαηδούσαν ασταμάτητα και δεν τον άφηναν να κοιμηθεί. Γι' αυτό παρακάλεσε τους Θεούς να τους κόψουν τη λαλιά. Οι Θεοί αμέσως ικανοποίησαν την επιθυμία του Ηρακλή και έτσι τα τζιτζίκια από την πλευρά του **Ρήγιου** δεν ακούστηκαν ποτέ πιά ενώ από την πλευρά των Λοκρών τραγουδούσαν με όλη τους τη δύναμη.

Όταν έφτασε ο **Ηρακλής** στο **Ρήγιο** ένας ταύρος του έφυγε και πέρασε κολυμπώντας απέναντι στο νησί **Σικελία**, προχώρησε και έφτασε στην πεδιάδα του **Έρυκα**, που ήταν γιος του **Ποσειδώνα**. Ο **Ηρακλής** έψαξε τον ταύρο και τελικά τον βρήκε μέσα στα κοπάδια του **Έρυκα**. Ζήτησε τον ταύρο αλλά αυτός αρνήθηκε να του τον δώσει, παρά μόνο αν τον νικούσε σε αγώνα πυγμαχίας. Στον αγώνα που ακολούθησε, ο **Ηρακλής** νίκησε τον **Έρυκα** τρεις φορές και στο τέλος τον σκότωσε. Αφού πήρε τον ταύρο πήρε και τα βόδια του **Έρυκα** και γύρισε στο **Ρήγιο**, που ήταν το κοπάδι του, αφού έκανε πρώτα το γύρο της **Σικελίας**. Από όπου περνούσε οι κάτοικοι των υποδέχονταν με θαυμασμό. Στην

πόλη **Αγύριο** του πρόσφεραν θεϊκές τιμές γιατί όταν έφτασε εκεί συνέβη κάτι παράξενο. Αποτυπώθηκαν τα ίχνη των ποδιών του Ηρακλή και του κοπαδιού του πάνω στο βράχο σαν να ήταν από μαλακό κερί. Για να ευχαριστήσει ο **Ηρακλής** τους κατοίκους του **Αγύριου** έφτιαξε στην πόλη τους μια **μικρή λίμνη**, με περίμετρο 800 μέτρα και ίδρυσε τοπικά **ιερά** στον Ιόλαο και στον Γηρυόνη.

Το ταξίδι της επιστροφής № 2

Ο **Ηρακλής** συνεχίζοντας το ταξίδι του έφτασε στις ανατολικές ακτές της **Ιταλίας**. Στο δρόμο του συνάντησε τον **Κρότωνα**, τον οποίο σκότωσε κατά λάθος, γι' αυτό τον έθαψε με όλες τις τιμές. Προχωρώντας γύρω από τον **Κόλπο του Τάραντα** έφτασε στην νότια ακτή του, εκεί που ήταν η **Σκύλλα**. Καθώς πέρασε ο **Ηρακλής** από εκεί του άρπαξε και κατασπάραξε μερικά βόδια. Ο **Ηρακλής** θύμωσε και σκότωσε το τέρας. Άλλα ο πατέρας της ο **Φόρκυς** το έβαλε μέσα σε ένα καζάνι που έβραζε νερό και ξαναζωντάνεψε.

Στη συνέχεια κάνοντας το γύρω της **Αδριατικής** προχώρησε προς το **Ιόνιο πέλαγος**. Όταν έφτασε στις ακτές της **Ηπείρου**, η **Ήρα** έστειλε μανία στο κοπάδι, κατά άλλους μια βοϊδόμυγα εξαγρίωσε τα ζώα και χωρίστηκαν σε δυο μέρη. Το ένα τράβηξε βόρεια στα βουνά της **Θράκης**, όπου έμεινε εκεί και ζούσε σε άγρια κατάσταση. Το άλλο τράβηξε ανατολικά. Ο **Ηρακλής** το ακολούθησε και το έπιασε στον **Ελλήσποντο** και το οδήγησε πάλι πίσω. Όταν έφτασε στον ποταμό **Στρυμόνα**, τον κατηγόρησε πως τον είχε εμποδίσει όταν πήγαινε να μαζέψει τα ζώα του γι' αυτό, θέλοντας να τον τιμωρήσει, τον γέμισε πέτρες.

Γυρίζοντας πίσω ο **Ηρακλής** δεν πήγε αμέσως στις **Μυκήνες**, αλλά πέρσε πρώτα από τη **Σκυθία**. Είχε όμως κουραστεί και επειδή έκανε κρύο, τυλίχτηκε με τη λεοντή του για να ζεσταθεί και αμέσως τον πήρε ο ύπνος. Όταν ξύπνησε είδε ότι έλειπαν οι φοράδες από το άρμα του και κίνησε να πάει να τις βρει. Ψάχνοντας την περιοχή συνάντησε μια γυναίκα που ήταν από τους γοφούς και κάτω φίδι. Ο **Ηρακλής** της είπε ότι έψαχνε τις φοράδες του και αυτή του ομολόγησε ότι αυτή τις είχε και δεν θα του τις έδινε αν δεν πλάγιαζε μαζί της. Άλλα αυτή όμως δεν κράτησε το λόγο της και κράτησε τον **Ηρακλή** κοντά της πολύ καιρό. Πριν φύγει ο **Ηρακλής** της έδωσε το τόξο και της είπε ότι όποιο από τα τρία παιδιά τους καταφέρει και το τεντώσει αυτός θα γινόταν βασιλιάς αυτής της χώρας. Όποιος όμως δεν τα καταφέρει θα πρέπει να φύγει από τη χώρα. Μαζί με το τόξο της έδωσε και την ζώνη που φορούσε, που στην άκρη της κρεμόταν

ένα χρυσό μπουκαλάκι. Όταν αργότερα γεννήθηκαν τα τρία παιδιά ο μικρότερος εξ αυτών, ο **Σκύθης**, κατάφερε να τεντώσει το τόξο, γι' αυτό και έγινε κυρίαρχος της χώρας και της έδωσε και το όνομά του. Ο Ηρακλής αφού πήρε τις φοράδες του γύρισε πίσω βρήκε το κοπάδι και το οδήγησε για τις Μυκήνες αντιμετωπίζοντας πολλές ακόμη περιπέτειες στο δρόμο του. Αφού τελικά έφτασε στις Μυκήνες παρέδωσε τα βόδια στον Ευρυσθέα. Αυτός τότε τα θυσίασε στην Ήρα.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

Αλήθεια ο Ηρακλής πήγε στην Ιβηρική Χερσόνησο μόνο για να φέρει τα βόδια του Γηρυόνη, που μπορεί πράγματι να ήταν μια εκλεκτή ράτσα βοδιών ή μήπως υπήρχε εκεί και κάτι άλλο σημαντικό για το οποίο έκανε ένα τόσο μεγάλο ταξίδι για την εποχή του.

Ο γεωγράφος και ιστορικός **Στράβων** μας λέει ότι στην **Ιβηρική χερσόνησο** υπήρχε μεγάλος μεταλλευτικός πλούτος από χαλκό, χρυσό και σίδηρο, που σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου δεν υπήρχε σε τόση ποσότητα και ποιότητα. Στη **ΒΔ Ιβηρία** μας περιγράφει ο αρχαίος γεωγράφος ότι το χώμα που μετέφεραν οι ποταμοί λαμπύριζε από χρυσό, χαλκό και σίδηρο. Ο τρόπος συλλογής τους ήταν τόσο εύκολος γιατί η φύση το πρόσφερε χωρίς εξόρυξη. Ο Ηρακλής στο μεγάλο του αυτό ταξίδι επεδίωξε τον έλεγχο μεγάλων οδών - περασμάτων, μεγάλων ποταμιών. Ίδρυσε την πόλη **Αλήσια** στη **Γαλατία** στο συγκεκριμένο σημείο γιατί γύρω της υπήρχαν τα ποτάμια ο **Δούναβης**, ο **Άνω Ρους του Ροδανού** και ο **Λίγηρας**, δηλαδή ήταν μια περιοχή μεγάλης στρατιωτικής σημασίας, μια περιοχή κλειδί. Ο Ηρακλής ήταν πρώτος μεταξύ των αρχαίων εξερευνητών που πορεύτηκε σε διαδρομές που αποτέλεσαν τους μετέπειτα **εμπορικούς δρόμους χερσαίους**, ποταμίους και θαλάσσιους, μεταξύ **Μεσογείου** και **Βόρειας Ευρώπης**.

Άθλος 11ος : Ο Κέρβερος

Ο **Κέρβερος** ήταν ένα σκυλί με πενήντα κεφάλια. Τα τρία μπροστά του ήταν σκυλίσια και τα άλλα πάνω στη ράχη του ήταν κεφάλια διάφορων ζώων. Η ουρά του κατέληγε στο κεφάλι ενός φαρμακερού φιδιού. Τον Κέρβερο τον είχε γεννήσει η **Έχιδνα** από τον **Τυφώνα** και ήταν φύλακας του **Άδη**. Αυτό το Θεριό θέλησε να δει ο **Ευρυσθέας** και έστειλε τον **Ηρακλή** να του τον φέρει. Αυτή τη φορά έπρεπε εντελώς μόνος του να επιχειρήσει το ακατόρθωτο, δηλαδή να κατέβει ζωντανός στον Άδη και να ξαναγυρίσει πίσω φέρνοντας δεμένον τον **Κέρβερο**.

Πριν αρχίσει το ταξίδι του ο Ήρακλής πέρασε από την Ελευσίνα και μυήθηκε στα Ελευσίνια Μυστήρια, στα μυστήρια της ζωής και του θανάτου. Οι Θεοί όπως και τις άλλες φορές έτσι και τώρα του παραστάθηκαν. Ο Δίας, ο πατέρας του, έστειλε την Αθηνά και τον Έρμη να τον συνοδέψουν και να τον βοηθήσουν στις δύσκολες στιγμές του. Πολλές ήταν οι είσοδοι για να μπει κάποιος στον Κάτω Κόσμο. ο Ήρακλής προτίμησε να μπει από την είσοδο που βρισκόταν στο ακρωτήριο Ταίναρο, στην Πελοπόννησο

Στο ακρωτήριο υπήρχε ναός του Ποσειδώνα και κάτω από τον ναό υπήρχε μια σπηλιά. Σ' αυτή τη σπηλιά κατέβηκε ο Ήρακλής και έφτασε στη θάλασσα κάτω από τη γη. Στην παραλία περίμενε ο Χάρωνας που με το μικρό πλοιάριο περνούσε τις ψυχές στο βασίλειο των νεκρών. Ο Ήρακλής ζήτησε από το Χάρωνα να τον πάει απέναντι αλλά αυτός αρνήθηκε, τότε ο Ήρακλής άρπαξε το κουπί και απείλησε να τον κτυπήσει. Αυτός αναγκαστικά δέχτηκε και τον πέρασε απέναντι. Όταν τον είδαν οι ψυχές φοβήθηκαν πολύ και σκόρπισαν τρομαγμένες, εκτός από το Μελέαγρο και την αδελφή του τη Γοργή.

Ο Ήρακλής ήθελε να μιλήσει με τους νεκρούς και γι' αυτό έπρεπε πρώτα να τους αφήσει να πιούν αίμα από σφαγμένο ζώο. Για το σκοπό αυτό πήρε και έσφαξε ένα βόδι από τα βόδια του Άδη που τα έβοσκε ο Μενοίτης. Ο Μενοίτης θύμωσε για την πράξη του Ήρακλή και τον προκάλεσε σε μονομαχία. Ο Ήρακλής τον έπιασε από τη μέση και θα τον αποτελείωνε αν δεν τον παρακαλούσε η Περσεφόνη να του χαρίσει τη ζωή. Στον Άδη συνάντησε τις ψυχές πολλών γνωστών του και κάποιους τους βοήθησε. Άκουσε το Μελέαγρο να διηγείται την ιστορία του και ο οποίος του είπε να παντρευτεί την αδελφή του, τη Διηάνειρα, όταν θα ανέβαινε στον Απάνω Κόσμο. Ο Ήρακλής πήγε και συνάντησε τον Πλούτωνα και την Περσεφόνη και ζήτησε την άδεια να πάρει τον Κέρβερο πάνω στη γη για να τον δει ο Ευρυσθέας. Ο Πλούτωνας έδωσε την άδεια, όμως με έναν όρο: Θα έπρεπε να πιάσει τον Κέρβερο μόνο με τα χέρια, χωρίς να χρησιμοποιήσει ασπίδα ή σιδερένιο όπλο. Γι' αυτό ο Ήρακλής άφησε τα όπλα και φόρεσε μόνο τη λεοντή του. Όταν τελικά βρήκε τον Κέρβερο τον έπιασε με τα γυμνά του χέρια από το λαιμό, τον έδεσε γερά, ενώ η φιδίσια ουρά του τού είχε δώσει αρκετές δαγκωνίες. Πήρε ο Ήρακλής τον Κέρβερο και κίνησε για τον Απάνω Κόσμο. Άλλα ο Πλούτωνας δεν κράτησε τη συμφωνία του και δεν το άφηνε να φύγει. Ο Ήρακλής θύμωσε τράβηξε μια σαΐτιά και πλήγωσε τον Πλούτωνα. Αυτός φοβήθηκε και του έδωσε την άδεια να φύγει. Η Αθηνά τον βοήθησε να περάσει το ποτάμι της Στυγός, έτσι έφτασε στην έξοδο του Κάτω Κόσμου, που βρισκόταν στην Τροιζήνα, από όπου ανέβηκε στη γη.

Όταν ανέβηκε επάνω ο Κέρβερος θαμπώθηκε από το φως του ήλιου, γιατί ζούσε πάντα στα σκοτάδια, με αποτέλεσμα από το στόμα του να βγαίνει χολή, που όπου έσταζε φύτρωνε ένα δηλητηριώδες φυτό, το ακόνιτο. Από όπου περνούσε ο Ήρακλής μέχρι να φτάσει στις Μυκήνες ο Κέρβερος σκορπούσε τον τρόμο στους ανθρώπους που τον έβλεπαν. Όταν τον είδε ο Ευρυσθέας από το φόβο του μπήκε και κρύφτηκε στο χάλκινο πιθάρι του. Αφού τον είδε ο Ευρυσθέας ο Ήρακλής τον επέστρεψε στον Άδη όπως το είχε υποσχεθεί στον Πλούτωνα.

Κέρβερος - Παραλλαγές του μύθου.

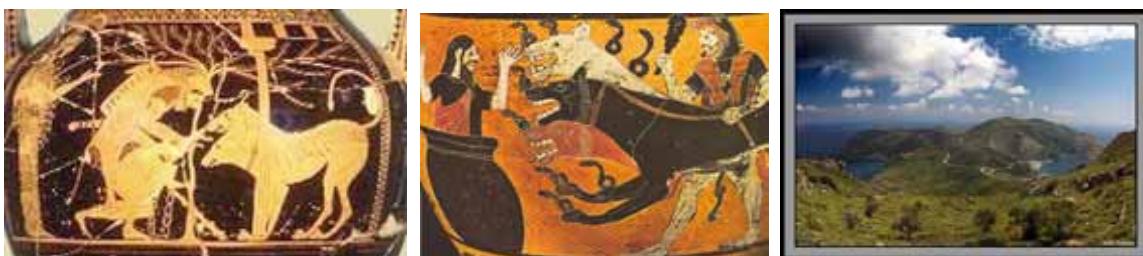
Είσοδος του Άδη:

Οι Θεσπρωτοί πιστεύουν πως ο Ήρακλής κατέβηκε στον Άδη από την είσοδο που βρισκόταν κοντά στον **Αχέροντα** ποταμό και την **Αχερουσία** λίμνη.

Οι άποικοι των **Μεγαρέων**, που είχαν κτίσει την πόλη **Ηράκλεια** στον **Πόντο**, διηγούνται πως κοντά στην πόλη τους ήταν η είσοδος από την οποία κατέβηκε ο Ήρακλής στον **Κάτω Κόσμο**. Έξοδος του Ήρακλή από τον Άδη

Οι κάτοικοι της Βοιωτίας λένε ότι ο Ήρακλής ανέβηκε από τον Άδη μέσα από ένα άνοιγμα που βρισκόταν στο βουνό **Λαφύστιο**, όπου υπήρχε και μια απεικόνιση του Ήρακλή με την επωνυμία "**Ηρακλής Χάροψ**"

Στην **Ερμιόνιδα**, πίσω από το ναό της **Χθόνιας** υπήρχαν τρεις χώροι, που οι ντόπιοι τους ονόμαζαν τους **Πλούτωνα**, του **Κλυμένου** και τον τρίτο **Αχερουσία Λίμνη**. Στο χώρο του **Κλυμένου** έδειχναν ένα χάσμα γης, από το οποίο έλεγαν ότι ανέβασε ο Ήρακλής τον **Κέρβερο**.

Ηρακλής και Κέρβερος Ακρωτήριο Ταίναρο

Ερμηνεία του Μύθου

Το κατέβασμα του Ήρακλή στον Άδη είναι η πορεία του προς το θάνατο και ο αγώνας του να τον αντιμετωπίσει και να τον νικήσει για να αλλάξει τη μοίρα του κερδίζοντας την αθανασία.

Μια ερμηνεία που μπορούμε να δώσουμε για το μύθο αυτό, σύμφωνα με αυτά που γνωρίζουμε, ως μαθητές και μαθήτριες της Ε Δημοτικού, έχει σχέση με το Τροφώνιο Μαντείο του υπήρχε στην πόλης μας:

Η κάθοδος του πιστού στο άδυτο του μαντείου, που συμβολίζει την κάθοδο στον Άδη, σκοπό είχε την αναζήτηση της αλήθειας. Μιας αλήθειας που θα του

επέτρεπε να ζήσει μια καλύτερη ζωή στη γη αλλά και θα αντιμετώπιζε με το καλύτερο

τρόπο την είσοδό του στον Κάτω Κόσμο.

Ότι έχει μείνει στην περιοχή που ήταν η έξοδος του Άδη στο Λαφίστιο όρος στο εξωκλήσι των Ταξιαρχών

Άθλος 12ος: Τα μήλα των Εσπερίδων

Όταν παντρεύτηκε ο Δίας και η Ήρα όλοι οι θεοί τους προσέφεραν πλούσια δώρα. Η μητέρα - Γη έφερε στη νύμφη δώρο κάτι θαυμάσια χρυσά μήλα, που ήταν τα μήλα της αιώνιας νεότητας και της αθανασίας. Η Ήρα ευχαριστήθηκε πάρα πολύ που έδωσε εντολή να φυτέψουν τους σπόρους τους στον κήπο των Θεών. Από το σπόρο αυτό φύτρωσαν θαυμαστά δέντρα που έκαναν χρυσά μήλα.

Ο κήπος των Θεών λένε πως ήταν πέρα στη Δύση, κοντά στο μέρος που έμενε ο Άτλας, ο γιος του Ιαπετού, που στους ώμους του κρατούσε τους στύλους που κρατούσαν τον ουρανό. Εκεί έμεναν και οι καλλίφωνες Εσπερίδες, που φύλαγαν τον κήπο των Θεών, κόρες της Νύχτας, η Αίγλη (η Λαμπερή), η Ερύθεια (η Κόκκινη) και η Εσπερέθουσα (η Αρέθουσα της Δύσης). Η Ήρα παρατήρησε ότι οι Εσπερίδες έκλεβαν τα μήλα γι' αυτό έβαλε φύλακα στον κήπο το Λάδωνα, πελώριο φίδι με εκατό κεφάλια, κατακόκκινη ράχη, έβγαζε όλων των ειδών τις φωνές και δεν κοιμόταν ποτέ. Έτσι κανένας δεν μπορούσε να πλησιάσει τον κήπο.

Ο Ευρυσθέας έστειλε τον Ήρακλή να του φέρει τα μήλα των Εσπερίδων. Επειδή ο Ήρακλής δεν είχε ιδέα που ήταν ο κήπος των Εσπερίδων πήγε μέσω Ιλλυρίας στον Πάδο ποταμό, στην πατρίδα του θαλάσσιου Νηρέα.

Καθ' οδόν συνάντησε τον Κύκνο το γιο του Άρη και της Πυρήνης που τον προκάλεσε σε μονομαχία. Όταν όμως ετοιμάστηκαν για τη μάχη ο Δίας έριξε ένα αστροπελέκι και διεκόπει η μάχη. Όταν έφτασε στον ποταμό Πάδο οι ποταμούμφες του έδειξαν το Νηρέα που κοιμόταν. Ο Ήρακλής ζήτησε από το Νηρέα να του μαντέψει πως θα βρει τα μήλα. Αφού πήρε τις πληροφορίες που ήθελε συνέχισε το ταξίδι

του Πέρασε πρώτα από την **Αφρική**, από τη **Λιβύη** και την **Αίγυπτο** και μετά συνέχισε για την **Ασία**. Πέρασε από την **Αραβία**, όπου σκότωσε τον **Ημαθίωνα**, μετά συνέχισε και έφτασε μέχρι τις **Ινδίες**. Εκεί έμεινε λίγο καιρό και έσμιξε με μια μεγάλη αρχόντισσα. Από την ένωση αυτή γεννήθηκε μια κόρη, η **Πανδαία**, που όταν έγινε 17 χρόνων έλαμπε από την ομορφιά της. Η Πανδαία παντρεύτηκε 17 χρονών και από τότε όλες οι κόρες της Ινδίας παντρεύονταν δεκαεφτά χρονών.

Στην συνέχεια προχώρησε προς βορρά όπου έφτασε στον **Καύκασο**. Εκεί βρήκε τον **Προμηθέα**, που ο **Δίας** τον είχε τιμωρήσει αλυσοδένοντάς τον σε ένα βράχο του βουνού, όπου ένας αετός του έτρωγε το συκώτι. Ο Προμηθέας για να τον ευχαριστήσει που τον ελευθέρωσε τον συμβούλεψε που θα βρει τα μήλα και με ποιο τρόπο θα τα πάρει.

Ο **Ηρακλής** πήρε το δρόμο που του υπέδειξε ο Προμηθέας. Έφτασε στη χώρα όπου βρισκόταν ο **Τιτάνας Άτλαντας**. Ο Ηρακλής του είπε το σκοπό της επίσκεψής του και ζήτησε τη βοήθειά του. Ο Άτλαντας δέχτηκε να πάει αυτός να του φέρει τα μήλα από τον κήπο. Γι' αυτό ζήτησε από τον Ηρακλή να κρατήσει αυτός τον ουρανό σε αυτό το διάστημα. Ο Ηρακλής δέχτηκε και πήρε στους ώμους του τις κολόνες του ουρανού Άτλαντας πήγε στις **Εσπερίδες** και ζήτησε τα τρία χρυσά μήλα. Αυτές έδωσαν ένα ποτό στο φύλακα - δράκοντα για να τον εξουδετερώσουν. Αφού το φίδι κοιμήθηκε έκοψαν τα μήλα και τα έδωσαν στον Άτλαντα. Ο Άτλαντας επέστρεψε με τα μήλα και είπε στον Ηρακλή να τα πάει αυτός στον Ευρυσθέα. Ο Ηρακλής θύμωσε που τον ξεγέλασε, αλλά δεν το έδειξε. Έδειξε πως δεχόταν να πάει ο Άτλαντας τα μήλα στον Ευρυσθέα. Πριν φύγει του ζήτησε να τον βοηθήσει λίγο να βάλει μια κουλούρα στους ώμους του γιατί τον έκοβαν οι κολόνες. Γι' αυτό θα έπρεπε να κρατήσει για λίγο τις κολόνες ώσπου να βάλει τις κουλούρες. Ο Άτλαντας δέχτηκε, άφησε τα μήλα κάτω και ανασήκωσε τον ουρανό.

Ο Ηρακλής πήρε τα μήλα, αποχαιρέτησε τον Άτλαντα και κίνησε για τις **Μυκήνες**. Εκείνος δεν τα κράτησε τα έδωσε στον Ηρακλή και αυτός με τη σειρά του τα χάρισε στην **Αθηνά**. Αυτή τα πήγε πάλι στον κήπο των **Εσπερίδων** γιατί θεωρούνταν ανοσιούργημα να αφήσει κανείς τα μήλα αυτά σε άλλο μέρος έξω από τον κήπο που ευδοκιμούσαν.

Παραλλαγές των μήλων των Εσπερίδων

Υπάρχουν πολλές παραλλαγές που διηγούνται διαφορετικά την ιστορία με τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων. Βάζουν το κήπο να είναι στο **Βορρά**, στη χώρα των **Υπερβορείων**. Άλλοι τον τοποθετούν δίπλα στο βουνό **Άτλαντα**, ο οποίος πήρε το όνομά του από τον Τιτάνα **Άτλαντα**.

Άλλοι τον τοποθετούν πιο νότια, στη χώρα των **Αιθιόπων** και άλλοι πέρα από τον **Ωκεανό**, σ' ενα νησί. Έλεγαν μάλιστα για να πάει ο Ηρακλής εκεί χρησιμοποίησε το κύπελλο του **Ήλιου**. Ο Άτλας δεν έμενε εκεί κοντά στον κήπο αλλά τον είχε ιδιοκτησία του

και μάλιστα ήταν βασιλιάς που είχε το βασίλειό του πέρα από τη χώρα των Αιθιόπων. Επειδή η Θέμις του είχε προφητέψει πως θα έρθει ο Ήρακλής να πάρει τα μήλα, είχε φράξει τον κήπο γύρω γύρω με έναν γερό τοίχο και είχε βάλει ένα φίδι να τον φυλάξει. Ο Άτλας λένε ότι ήταν πατέρας του Έσπερου και των Εσπερίδων. Άλλοι λένε ότι οι Εσπερίδες ήταν κόρες του Έσπερου και άλλοι ότι είναι κόρες του Δία και της Θέμιδας, όπως και οι Νύμφες.

Ο Άτλας, η Αθηνά και ο Ήρακλής

Ο Άτλας μαζί με τον αδελφό του τον Έσπερο ζούσαν σε μια χώρα που την έλεγαν **Εσπερία** και ήταν ονομαστοί για τη δύναμή τους αλλά και γιατί είχαν κάτι θαυμάσια **πρόβατα με ξανθοκόκκινο χρώμα**, από τα οποία μετά βγήκε και η ιστορία με τα μήλα, γιατί μήλα έλεγαν τα πρόβατα. Ο Έσπερος απόκτησε μια κόρη την Εσπερίδα, που ζευγάρωσε με το θείο της τον Άτλαντα και απέκτησαν εφτά κορίτσια, που από τον πατέρα τους ονομάστηκαν **Ατλαντίδες** και από τη μητέρα τους **Εσπερίδες**.

Τις κοπέλλες αυτές κάποια μέρα τις άρπαξαν οι ληστές του βασιλιά Βούσιρι και τις πήγαν στην **Αίγυπτο**. Όταν ο Ήρακλής περνούσε από εκεί τις είδε και πήρε μαζί του αφού σκότωσε τους ληστές. Ο Ήρακλής τις πήρε μαζί του και τις έφερε στον πατέρα τους, τον Άτλαντα.

Για το πως πήρε τα μήλα ο Ήρακλής άλλοι λένε ότι τα πήρε μόνος του και ότι ο Άτλας μόνο το δρόμο του έδειξε. Όσο για το φίδι άλλοι λένε ότι το σκότωσε με το ρόπαλο ή με το τόξο, χρησιμοποιώντας τα βέλη που είχε βουτήξει στο δηλητηριασμένο αίμα της Λερναίας Ύδρας, Οι Εσπερίδες που μαζί με το φίδι φύλαγαν το δέντρο στενοχωρήθηκαν

πολύ και μεταμορφώθηκαν από τη λύπη του σε δέντρα: σε λεύκη, φτελιά και Ιτιά. Το φίδι ο Δίας το έβαλε ανάμεσα στα άστρα για να είναι άσβηστη η μνήμη του. Άλλοι πάλι λένε πως δε σκότωσε το φίδι απλώς το κοίμισε για όσο χρόνο χρειαζόταν να κόψει τα μήλα από το δέντρο.

Στον κήπο των Εσπερίδων

Η Λερναία Ύδρα, ο Ήρακλής και ο Ιόλαος

Πράξεις και Πάρεργα του Ήρακλή

Ο Ήρακλής γνωρίζουμε ότι εκτέλεσε τους 12 áθλους κατά διαταγή του Ευρυσθέα. Κατά τη διάρκεια ενός áθλου, καθώς πήγαινε να τον εκτελέσει ή καθώς γύριζε, του τύχαιναν εμπόδια, δυσκολίες, είτε συγκρούσεις με κακούργους ή με απειλητικά παράξενα όντα, γενικά καταστάσεις που έπρεπε να υπερνικήσει. Τα κατορθώματα αυτά αποτελούν τα "Πάρεργα". Όμως ο Ήρακλής έκανε και άλλα κατορθώματα έξω από τον κύκλο των 12 áθλων. Δεν ήταν με εντολή του Ευρυσθέα, αλλά ήταν αποτέλεσμα δικής του πρωτοβουλίας και ονομάζονται "Πράξεις" (εκστρατείες του Ήρακλή)

Οι "Πράξεις" διακρίνονται στις εξής εκστρατείες:

στην **Ανατολική Μεσόγειο** και **Μικρά Ασία**: στην Τροία, κατά του βασιλιά **Λαομέδοντα**, στην Κω, κατά του βασιλιά **Ευρύπυλου**.

Στην **Πελοπόννησο**: στην **Ήλιδα**, κατά του βασιλιά **Αυγεία**, στην **Πύλο**, κατά του βασιλιά **Νηρέα** και στη **Σπάρτη**, κατά του βασιλιά **Ιπποκόοντα**.

Και τέλος μία στη **Βόρεια Ελλάδα**.

Ο Ήρακλής έλαβε μέρος και στην **Αργοναυτική εκστρατεία** μαζί με τον Ιάσωνα. Αυτό έγινε όταν πραγματοποίησε και τον έκτο του áθλο. Ξεκίνησε μαζί με όλους τους Αργοναύτες από την Ιωλκό αλλά δεν συνέχισε το ταξίδι του γιατί έμεινε στην **Μυσία** της Προποντίδας ψάχνοντας να βρει τον **'Υλα** που είχε χαθεί.

Είναι τόσα πολλά του Ήρακλή τα κατορθώματα που μια χρονιά δε μας έφτασε να τα μελετήσουμε. Θα συνεχίσουμε και του χρόνου.

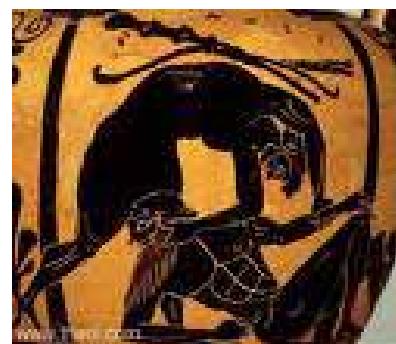
ΠΑΡΕΡΓΑ

Ανταίος

Ο Ήρακλής πηγαίνοντας για τα βόδια του Γηρυόνη πέρασε από τη Λιβύη. Κοντά στη λίμνη Τριτανίδα βασίλευε ο Ανταίος, γιος του Ποσειδώνα και της Γης. Ήταν ένα γίγαντας εξήντα πήχεις ψηλός. Είχε τεράστια δύναμη που φαινόταν να μην τον εγκαταλείπει ποτέ, γιατί όσο πατούσε τη μητέρα του τη Γη έπαιρνε δυνάμεις. Ήταν όμως άγριος βασιλιάς και διψασμένος για αίμα. Μόλις κανένας ξένος ερχόταν στη χώρα του τον προκαλούσε σε πάλη και τον σκότωνε. Τα κρανία των σκοτωμένων τα μάζευε για να χτίσει με αυτά ένα ναό στον πατέρα του.

Όταν ο Ήρακλής έφτασε στην πόλη του Ανταίου θέλησε να τον συναντήσει και να αναμετρηθεί μαζί του. Ο Ανταίος δέχτηκε πρόθυμα να παλέψει με τον Ήρακλή γιατί ήταν σίγουρος για τη νίκη του.

Ηρακλής και Ανταίος

Ο Ήρακλής δεν ήταν εύκολο θύμα για τον Ανταίο, μα και ο Ανταίος δεν μπορούσε να νικηθεί όσο πατούσε στη Γη και έπαιρνε συνεχώς καινούριες δυνάμεις. Γι' αυτό και ο Ήρακλής έπρεπε με κάθε τρόπο να διακόψει την επαφή του με τη Γη. Τον έπιασε λοιπόν στα μπράτσα του και το σήκωσε ψηλά στον αέρα. Εκείνη τη στιγμή ο Ανταίος είχε χάσει τις δυνάμεις του, ο Ήρακλής τον έσφιξε ανάμεσα στα μπράτσα του και του τσάκισε τα κόκαλα. Μετά από λίγο ο γίγαντας ξεψύχησε. Ο Ήρακλής πήρε τον Ανταίο και τον έθαψε. Χρόνια μετά οι κάτοικοι της περιοχής έδειχναν το μνήμα του που είχε σχήμα ανθρώπου που κοιμάται ανάσκελα.

Ο Ήρακλής μετά την πάλη του με τον Ανταίο ήταν κουρασμένος και έπεσε να κοιμηθεί. Τότε ήρθαν οι Πυγμαίοι, ένας λαός από μικρούτσικα ανθρωπάκια που τα είχε γεννήσει η Γη και ήταν αδέλφια του Ανταίου για να εκδικηθούν το θάνατο του

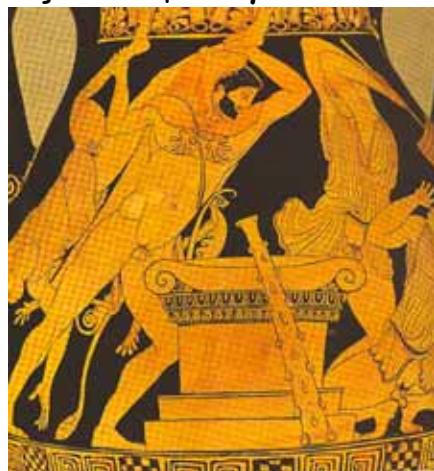
Ανταίου. Είχαν μαζί τους μικροσκοπικά όπλα και άρχισαν να ανεβαίνουν πάνω στον Ήρακλή. Ο Ήρακλής σε λίγο ξύπνησε και μόλις τους είδε έβαλε τα γέλια. Άπλωσε τα χέρια του, τους μάζεψε όλους μέσα στη λεοντή του και τους πήγε στον Ευρυσθέα.

ΒΟΥΣΙΡΙΣ

Ο Βούσιρις ήταν γιος του **Ποσειδώνα** και της **Λυσιάνασσας**. Ό Βούσιρις ήταν ένας άγριος βασιλιάς, εχθρός κάθε ζένου που έφτανε στη χώρα του. Κάθε ταξιδιώτη ή επισκέπτη που περνούσε τα σύνορα της **Αιγύπτου** τον έπιανε και τον οδηγούσε στην πόλη **Μέμφιδα** που ήταν το περίφημο ιερό του **Δία**. Του έλεγε ότι θα τον μυούσε στη λατρεία του ιερού και δεμένο τον έβαζε πάνω στο βωμό του Θεού. Αλλά μετά ερχόταν ο ίδιος με τους ιερείς και την ακολουθία του, τον έσφαζε και τον πρόσφερε θυσία στο Θεό.

Αυτή η συνήθεια, να θυσιάζει τους ξένους, δεν υπήρχε πάντα στην **Αίγυπτο**, αλλά καθιερώθηκε για τον εξής λόγο: Κάποτε είχε πέσει μεγάλη ανομβρία στη χώρα, τα χωράφια είχαν ερημωθεί, τα δέντρα ξεραίνονταν και στη γη δε φύτρωνε το χρυσό στάρι. Πέρασαν εννέα χρόνια μεγάλης δυστυχίας και ο κόσμος άρχισε να φωνάζει. Δεν είχε πια τίποτα να φάει και πέθαιναν κατά χιλιάδες. Ο Βούσιρις δεν ήξερε τι να κάνει γι' αυτό έστειλε ανθρώπους του στην **Κύπρο** να πάνε να φέρουν το μάντη **Φράσιο**.

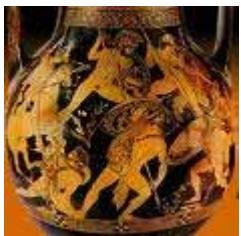
Ο Βούσιρις και ο Ήρακλής

Αυτός τους συμβούλεψε για να σταματήσει η ανομβρία στη χώρα τους θα πρέπει κάθε χρόνο να θυσιάζουν έναν ξένο. Ο Βούσιρις υπακούοντας το Φράσιο, τον έπιασε και τον θυσίασε πρώτο και συνέχισε τις ανθρωποθυσίες κάθε χρόνο

Ο Ήρακλής περνώντας από Αίγυπτο για να πάει να φέρει τα βόδια του **Γηρυόνη** ή κατά άλλους να φέρει τα μήλα των εσπερίδων πιάστηκε από τους στρατιώτες του

Βούσιρι οι οποίοι τον οδήγησαν στη **Μέμφιδα**. Αμέσως του έβαλαν στεφάνι στο κεφάλι, τον έδεσαν και τον πήγαν με πομπή στο βωμό. Ο Ηρακλής συμπεριφερόταν ήσυχα και έδειχνε ότι πίστεψε αυτά που του είπε ο Βούσιρις. Όταν όμως άρχισε η τελετή της θυσίας έσπασε με μια κίνηση τα δεσμά του και όρμισε στον Βούσιρι τον οποίο και σκότωσε καθώς και όλη την ακολουθία του φριχτού βασιλιά.

ΚΥΚΝΟΣ

Η μάχη με τον **Κύκνο** έγινε όταν ο **Ηρακλής** πήγαινε για να φέρει τα μήλα τα Εσπερίδων. Βρισκόταν στη Θάλασσα πηγαίνοντας στον Κήκα στην Τραχίνα. Όταν έφτασε στις **Πλαγασές**, πλαγιά του **Πηλίου** συνάντησε τον **Κύκνο** μαζί με τον **Άρη** μέσα σε ένα άλσος του θεού **Απόλλωνα**.

Γι' αυτό έστηνε καρτέρι σε αυτούς που πήγαιναν στους **Δελφούς** και τους άρπαζε τα αναθήματα που επρόκειτο να χαρίσουν στο θεό και έκλεβε από τα βόδια που ήταν προορισμένα για τις θυσίες. Μετά αποκεφάλιζε τα θύματά του και μάζευε τα κρανία τους για να χτίσει ναό στον πατέρα του.

Ο Κύκνος όταν έβλεπε έναν ξένο τον καλούσε σε μονομαχία το ίδιο έκανε και με τον Ηρακλή. Έτσι ετοιμάστηκαν και οι δύο για τον αγώνα. Ο Ηρακλής φορούσε μια πανοπλία που του την είχε φτιάξει ο Ήφαιστος και τον προστάτευε η Αθηνά ενώ τον Κύκνο τον προστάτευε ο πατέρας του ο Άρης. Αποφασισμένοι και οι δύο με τις ασπίδες μπροστά και τα δόρατα στο χέρι άρχισαν τα κονταροχτυπήματα. Εκείνη τη στιγμή βρόντηξε ο Δίας ψηλά στον Ουρανό και άφησε να πέσουν αιμάτινες σταγόνες στη γη, σημάδι πολέμου και ενθάρρυνση για το γιο του. Αφού χτυπήθηκαν κάμποση ώρα, ο Ηρακλής χτύπησε στον αυχένα τον Κύκνο και τον ξάπλωσε νεκρό.

Όταν είδε ο Άρης το γιο του νεκρό όρμισε ο ίδιος εναντίον του **Απόλλωνα** και παραλίγο να τον σκοτώσει αλλά η Αθηνά έκανε το δόρυ του να αστοχήσει έτσι γλύτωσε ο ήρωας. Ο Ηρακλής με τη σειρά του όρμησε στον Άρη και τον τραυμάτισε στο μηρό του. Μετά από αυτό ο **Απόλλωνας** έφυγε για τον Όλυμπο.

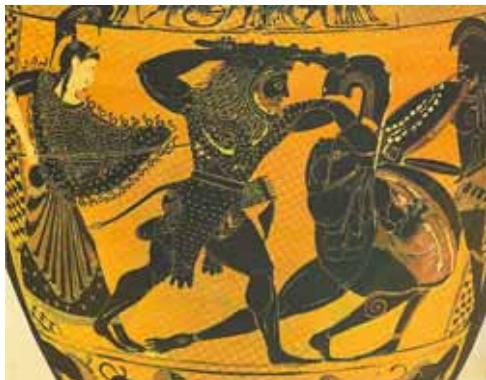

Προμηθέας

Ο Ηρακλής μετά την Αραβία και την Ασία πήγε στον Καύκασο αφού πέρασε τον Εύξεινο Πόντο με το κύπελλο του ήλιου. Στον Καύκασο βρήκε αλυσοδεμένο τον **Προμηθέα**. Τον είχε τιμωρήσει ο Δίας γιατί τον είχε εξαπατήσει σε μια θυσία αλλά και γιατί είχε

κλέψει τη φωτιά από τον Όλυμπο και την είχε δώσει στους ανθρώπους. Τις αλυσίδες του τις είχε φτιάξει ο Ήφαιστος και πάνω στο βράχο κάθε μέρα πήγαινε ένα όρνεο και του έτρωγε το συκώτι. Όταν είδε ο Προμηθέας τον Ηρακλή του ζήτησε να τον ελευθερώσει. Πράγματι ο Ηρακλής παρακάλεσε το Δία να του επιτρέψει να τον ελευθερώσει. Ο Δίας δέχτηκε με έναν όρο, να φοράει ο Προμηθέας σε όλη την υπόλοιπη ζωή του ως σημάδι αιχμαλωσίας του ένα δαχτυλίδι φτιαγμένο από την αλυσίδα του και στολισμένο με πέτρες του Καυκάσου.

Ήταν το πρώτο δαχτυλίδι με πέτρα στον κόσμο

Ηρακλής και Κύκνος

Ηρακλής και Προμηθέας

Ημαθίωνας.

Ο Ημαθίωνας ήταν βασιλιάς της Αιθιοπίας. ο Ηρακλής αφού έφτασε, πηγαίνοντας για τα μήλα των Εσπερίδων, στην Αίγυπτο ανέβηκε το ρεύμα του Νείλου ποταμού και έφτασε στην Αιθιοπία. Όμως ο Ημαθίωνας δεν τον άφησε να μπει στη χώρα του και ήταν φανερό ότι ήθελε να συγκρουστεί μαζί του. Στον αγώνα αυτό ο Ημαθίωνας σκοτώθηκε και ο Ηρακλής όρισε βασιλιά της Αιθιοπίας τον αδελφό του Ημαθίωνα, τον Μέμνονα.

Φόλος, Κένταυροι και Ηρακλής

Όταν ο Ηρακλής πήγαινε να πιάσει τον Ερυμάνθιο Κάπρο, πέρασε από το βουνό Φολόνη στην Αρκαδία. Το βουνό αυτό είχε ονομαστεί έτσι από τον Κένταυρο Φόλο, που ζούσε εκεί. Ο Κένταυρος φιλοξένησε τον Ηρακλή στην σπηλιά του. Πήρε ένα σφαχτάρι, έψησε τα κομμάτια

του και τα πρόσφερε στον Ήρακλή. Από το φαΐ όμως ο Ήρακλής δίψασε και του ζήτησε κρασί. Ο Φόλος του είπε ότι υπήρχε ένα πιθάρι χωμένο στη γη, αλλά φοβόταν να το ανοίξει. Ανήκε σε όλους τους Κενταύρους και δεν επιτρεπόταν να το ανοίξει μόνος του. Μια παλιά ιστορία έλεγε πως κάποτε, στα παλιά χρόνια, ο Διόνυσος είχε δώσει το πιθάρι αυτό σε κάποιο Κένταυρο και του έδωσε την προσταγή, τότε μόνο να το ανοίξει, όταν θα ερχόταν εκεί ο Ήρακλής.

Καθώς άνοιξαν το πιθάρι η μυρωδιά εξαπλώθηκε παντού μέχρι που έφτασε στα ρουθούνια των άλλων Κενταύρων, οι οποίοι όρμισαν στη σπηλιά του Φόλου. Ο Φόλος τους φοβήθηκε για αυτό και κρύφτηκε και έτσι ο Ήρακλής τους αντιμετώπισε μόνος του. Δυσκολεύτηκε πολύ γιατί οι Κένταυροι είχαν την αντοχή και τη δύναμη του αλόγου και το λογικό και την πείρα του ανθρώπου. Στο τέλος όμως τα κατάφερε και τους έδιωξε μακριά. Ο Φόλος καθώς έθαβε τους νεκρούς Κενταύρους τράβηξε ένα βέλος από το σώμα ενός Κένταυρου και πληγώθηκε, και καθώς ήταν δηλητηριασμένο πέθανε. Όταν ο Ήρακλής είδε το Φόλο νεκρό τον έθαψε κάτω από το βουνό, που από τότε πήρε το όνομά του και λέγεται **Φολόνη**.

Ο Κένταυρος Ευρυτίων και ο Ήρακλής

Πρώτη παραλλαγή του μύθου.

Στην πόλη Ωλενο της Ήλιδας ήταν βασιλιάς ο Δεξαμενός που είχε μια κόρη, την Ιππολύτη. Αυτή την κόρη αποφάσισε να την παντρέψει με το βασιλιά Αζάνα της Αρκαδίας. Στο γλέντι του γάμου κάλεσε και τον Κένταυρο Ευρυτίωνα και τον Ήρακλή που εκείνο τον καιρό ήταν φιλοξενούμενός του. Ο Ευρυτίωνας όμως μέθυσε και άρχισε να συμπεριφέρεται προσβλητικά. Σε μια στιγμή άρπαξε την Ιππολύτη από το πλευρό του Αζάνα. Ο Ήρακλής αμέσως πετάχτηκε επάνω και με μερικά χτυπήματα με το ρόπαλό του σκότωσε τον Κένταυρο και έδωσε τη νύφη στο γαμπρό.

Δεύτερη παραλλαγή του μύθου.

Ο Δεξαμενός είχε μια κόρη, τη Μνησιμάχη, που την ερωτεύτηκε ο Κένταυρος Ευρυτίων και ήθελε να την παντρευτεί. Ούτε η κόρη ούτε ο γαμπρός ήθελαν το γαμπρό, αλλά δεν μπορούσαν και να τα βάλουν μαζί του. Όταν Ήρακλής έφυγε διωγμένος από τον Αυγεία ζήτησε φιλοξενία στο Δεξαμενό. Ο Δεξαμενός

βρήκε την ευκαιρία και παρακάλεσε τον Ηρακλή να τον βοηθήσει. Ο Ηρακλής σκότωσε τον Ευρυτίωνα και ελευθέρωσε το κορίτσι.

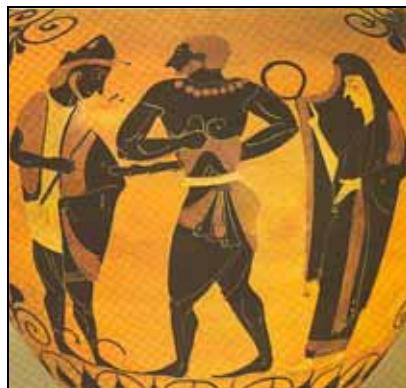

Ο Κένταυρος Φόλος γυρνώντας από το Κυνήγι συναντά τον Ηρακλή που έχει κρεμάσει τη λεοντή στο ρόπαλό του και πιο πίσω είναι ο Ερμής που κάθεται για να ξεκουραστεί.

Άλκηστη

Στις Φερές της Θεσσαλίας βασίλευε ο Άδμητος, ο γιος του Φέρητα, που είχε γυναίκα την Άλκηστη, κόρη του Πελία. Στο γάμο τους όμως ο Άδμητος ξέχασε να θυσιάσει στην θεά Άρτεμη και γι' αυτό ήταν προγραμματισμένος να πεθάνει. Ο Απόλλωνας έπεισε τις Μοίρες του Θανάτου να του χαρίσουν τη ζωή. Αυτές δέχτηκαν με τον όρο να πεθάνει κάποιος άλλος στη θέση του. Ούτε ο πατέρας του όμως, ούτε η μητέρα του δέχτηκαν να θυσιαστούν, και την τελευταία στιγμή προσφέρθηκε να θυσιαστεί για τον άντρα της η Άλκηστη, από τη μεγάλη αγάπη και την αφοσίωση που του είχε. Όταν όλα τελείωσαν και στο παλάτι γίνονταν και οι τελευταίες ετοιμασίες ο Άδμητος έδωσε διαταγή να μαυροφορεθούν όλοι στις Φερές και να αρχίσει γενικό πένθος.

Τότε έφτασε στην πόλη ο Ηρακλής, να δει το φίλο του τον Άδμητο, πηγαίνοντας στη Θράκη για να πάρει τα άλογα του Διομήδη. Όταν είδε το πένθος ρώτησε τον Άδμητο τι συμβαίνει, αυτός όμως δεν του αποκάλυψε την αλήθεια, λέγοντάς του μόνο πως κηδεύει ένα πολύ δικό του πρόσωπο. Ο Ηρακλής όμως έμαθε από αλλού την αλήθεια και αποφάσισε να φέρει πίσω την Άλκηστη. Ήθελε να την προλάβει όσο ήταν ακόμα στο μνήμα πριν ο Χάρος την πάρει στον Άδη, αλλιώς ήταν αποφασισμένος να κατεβεί στον Κάτω Κόσμο. Έτρεξε γρήγορα στο νεκροταφείο και βρήκε ακόμα εκεί το Χάροντα που ετοιμαζόταν να πάρει την Άλκηστη για τον Κάτω Κόσμο. Αμέσως πάλεψε μαζί του τον νίκησε και έφερε πίσω την Άλκηστη στον Άδμητο.

Ο Ηρακλής και ο Ερμής ψυχοπομπός φέρνουν την Άλκηστη στους ζωντανούς

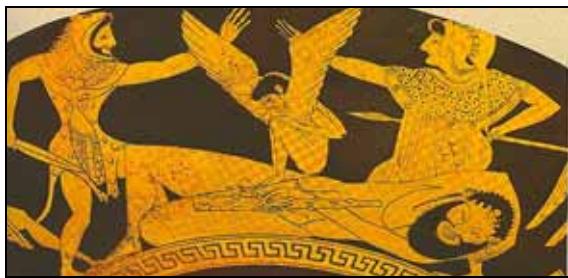
Λυκάων και Ηρακλής

Ο Λυκάων ήταν γιος του Άρη και της Πυρήνης, της κόρης του Ίμερου. Ήταν δηλαδή αδελφός του Διομήδη και του Κύκνου. Ο Λυκάονας ήταν βασιλιάς της φυλής των Κρητώνων στη Μακεδονία. Αυτοί κατοικούσαν σε μια περιοχή που τη λέγανε Ευρώπη, από τον παππού της Πυρήνης, τον Ευρώπα. Καθώς ο Ηρακλής πήγαινε για τα μήλα των Εσπερίδων συνάντησε τον Λυκάονα στο δάσος Πυρήνη που είχε το όνομα της μητέρας του. Μόλις είδε τον Ηρακλή τον προκάλεσε σε μονομαχία. Ο Ηρακλής δέχτηκε και άρχισαν τον αγώνα. Ο Λυκάονας ήταν δυνατός μαχητής και τον δυσκόλεψε. Στο τέλος όμως κατόρθωσε να τον νικήσει και να τον σκοτώσει.

Αλκυονέας και Ηρακλής

Ο Αλκυονέας ήταν ένας γίγαντας που είχε τεράστια δύναμη. Για όπλα χρησιμοποιούσε τεράστιες βράχους και αναμμένους κορμούς δέντρων που τους πετούσε στους εχθρούς του. Έμενε στην περιοχή του Ισθμού της Κορίνθου.

Ο Ηρακλής πέρασε από τον Ισθμό με τα βόδια του Γηρόντη όταν τα πήγαινε στον Ευρυσθέα και ο Αλκυονέας ήθελε να του τα πάρει. Ο Ηρακλής τον εμπόδισε και έτσι συγκρούστηκαν. Ο Αλκυονέας άρχισε να πετάει βράχους, τσάκισε δώδεκα άρματα, το καθένα με τέσσερα άλογα, και σκότωσε τους είκοσι άντρες που ήταν επάνω. Στο τέλος πήρε τον πιο μεγάλο βράχο και τον έριξε εναντίον του Ηρακλή. Αυτός όμως κατάφερε να αποκρούσει το βράχο με το ρόπαλο, έτσι ο βράχος γύρισε πίσω, χτύπησε τον Αλκυονέα και τον σκότωσε. Τον βράχο αυτό τον έδειχναν αργότερα στον Ισθμό.

Ο Ηρακλής ορμά με το ξίφος του κατά του γίγαντα Αλκυονέα

Δηιάνειρα και Αχελώος

Όταν ο Ηρακλής είχε κατέβει στον Άδη να πάρει τον Κέρβερο συνάντησε την ψυχή του Μελέαγρου. Αυτός του είχε ζητήσει μια χάρη όταν θα επέστρεφε στη Γη, να φροντίσει την αδελδφή του τη Δηιάνειρα και να την παντρευτεί. Πράγματι ο Ηρακλής πήγε στην Καλυδώνα να εκπληρώσει την υπόσχεσή του. Στο μεταξύ την είχε ζητήσει σε γάμο από τον πατέρα της τον Οινέα, βασιλιά της Καλυδώνας, ο Αχελώος.

Ο Αχελώος ήταν ένα παράξενο πλάσμα που εμφανιζόταν με τρεις μορφές: σαν ταύρος, σαν φίδι, σαν άνθρωπος με κεφάλι ταύρου. Η Δηιάνειρα δεν τον ήθελε και προσπαθούσε να βρει τρόπο να τον αποφύγει. Και τότε ήταν που παρουσιάστηκε ο Ηρακλής και τη διεκδίκησε για τον εαυτό του. Για να την κερδίσει έπρεπε να παλέψει με τον Αχελώο, που τότε είχε εμφανιστεί με μορφή ταύρου.

Πιάστηκαν στα χέρια και πάλευαν πολύ ώρα, ως τη στιγμή που ο Ηρακλής τον έπιασε από τα κέρατα και κατάφερε να του σπάσει το ένα. Ο Αχελώος Θεωρήθηκε νικημένος, σταμάτησε τον αγώνα και έφυγε, αφού ζήτησε από τον Ηρακλή να του δώσει το κέρατο πίσω. Σε αντάλλαγμα του έδωσε το κέρατο της Αμάλθειας, που το ζήτησε από την κόρη του Ωκεανού, την Αμάλθεια. Το κέρας αυτό είχε τη δύναμη να βγάζει φαγητά και ποτά ασταμάτητα, όσο επιθυμούσε κανείς. Ο Ηρακλής με τη σειρά του το χάρισε στον Οινέα και τους Καλυδώνιους.

Έτσι ο Ηρακλής πήρε για γυναίκα του την Δηιάνειρα και έμεναν στην Καλυδώνα. Η Δηιάνειρα απέκτησε 4 γιους: τον Ύλλο, τον Κτήσιππο, τον Γληνό και τον Ονελίτη ή Οδίτη. Ζήσανε αρκετά χρόνια στην Καλυδώνα, αλλά κάποια στιγμή αναγκάστηκαν να φύγουν γιατί ο Ηρακλής με μια γροθιά σκότωσε, χωρίς να το θέλει, τον Εύνομο, νεαρό οινοχόο στο παλάτι του πεθερού του. Ο Εύνομος έριξε κατά λάθος στα χέρια του Ηρακλή το νερό που ήταν για τα πόδια. Ο Ηρακλής δεν είχε σκοπό να τον σκοτώσει αλλά να τον συνετίσει. Ο πατέρας του παιδιού τον

συγχώρεσε αλλά ο Ήρακλής ήθελε να κάνει αυτό που πρόσταζε ο νόμος γι' αυτό και έφυγε.

Η αρχαία Καλυδώνα εντοπίζεται κοντά στο Ευηνοχώριο της Αιτωλοακαρνανίας.

Η Γεωμυθολογική ερμηνεία του μύθου της πάλης του Ήρακλή με τον Αχελώο.

Ο Αχελώος ήταν ένα ορμητικό ποτάμι σαν ταύρος, το φιδίσιο κορμί είναι οι μαίανδροι που σχηματίζονται κατά τη διαδρομή του. Ο Ήρακλής με τα αποστραγγιστικά έργα που εκτελεί στην περιοχή του ποταμού καταργεί ένα μαίανδρο και η περιοχή αυτή γίνεται γόνιμη και εύφορη γη για καλλιέργεια. Η νέα γη αποστραγγισμένη από τα νερά του ποταμού είναι ένα πραγματικό κέρας της Αμάλθειας για τους κατοίκους της.

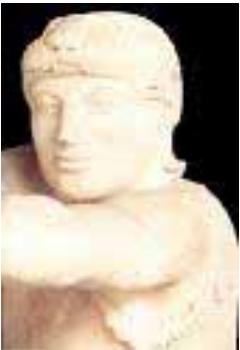
Ηρακλής και Κένταυρος Νέσσος

Ο Ήρακλής, μετά το θάνατο του νεαρού οινοχόου Εύνομου, μαζί με τη Δηιάνειρα εγκατέλυψαν το παλάτι του πεθερού του Οινέα στην Καλυδώνα, και πήραν το δρόμο προς το Νότο για να πάνε στην Τίρυνθα. Όταν έφτασαν στον Εύηνο ποταμό σταμάτησαν. Έκεί συνάντησαν τον Κένταυρο Νέσσο που περνούσε τους διαβάτες στην απέναντι όχθη πάνω στη ράχη του. Ο Ήρακλής άφησε να περάσει πρώτα ο Νέσσος τη Δηιάνειρα απέναντι. Όταν όμως βρισκόταν στη μέση του ποταμού, προσπάθησε ο Νέσσος να τη βιάσει θέλοντας έτσι να πάρει την αμοιβή του. Η Δηιάνειρα αντιστάθηκε και άρχισε να φωνάζει τον Ήρακλή σε βοήθεια. Ο Ήρακλής βλέποντας το Νέσσο να προσπαθεί να βιάσει τη γυναίκα του έβαλε ένα βέλος στο τόξο του και το 'στειλε ευθεία στη μέση του στήθους του.

Ο Νέσσος κατάλαβε ότι θα πεθάνει από το δηλητηριασμένο βέλος και είπε στη Δηιάνειρα, πριν πεθάνει, να μαζέψει το αίμα του- που είχε ανακατευθεί με το δηλητήριο της Λερναίας Ύδρας που είχε το βέλος του Ήρακλή- και να το φυλάξει, γιατί ήταν μαγικό φίλτρο που θα προκαλεί τον έρωτα του άντρα της και θα την προφυλάξει, όταν χρειαστεί από κάθε αντίζηλο.

Ηρακλής και Εύρυτος

Ο Ηρακλής μαζί με τη Δηιάνειρα μετά από πολλές περιπέτειες έφτασαν στην Τίρυνθα, όπου ο Ηρακλής είχε το παλάτι του. Έμειναν εκεί για κάποιο διάστημα. Όμως η μοίρα της ζωής του Ηρακλή πήρε μιαν άλλη στροφή.

Στην Οιχαλία, κοντά στην Ερέτρια της Εύβοιας (άλλοι την τοποθετούν στη Θεσσαλία και άλλη στην Πελοπόννησο), ζούσε ο βασιλιάς Εύρυτος. Αυτός είχε μια κόρη την Ιόλη και 4 γιους, τον Ίφιτο, τον Κλυτίο, τον Τοξέα και τον Δηίονα.

Όταν ήρθε η ώρα να παντρευτεί η Ιόλη ο Εύρυτος διακήρυξε σε όλη την Ελλάδα ότι θα την έπαιρνε εκείνος που θα τον νικούσε σε αγώνα τοξοβολίας. Το έμαθε και ο Ηρακλής και κίνησε για την Οιχαλία.

Αναμετρήθηκε με τον Εύρυτο και τον νίκησε. Επειδή ήταν παντρεμένος έπρεπε να πάρει την Ιόλη κρυφά από την Δηιάνειρα. Τα παιδιά του Εύρυτου συμβούλεψαν τον πατέρα τους να μη δώσει την Ιόλη στον Ηρακλή γιατί ήταν ήδη παντρεμένος. Ήτσι ο Εύρυτος δεν κράτησε την υπόσχεσή του και δεν του έδωσε την Ιόλη, με τη δικαιολογία πως φοβόταν μήπως τον πιάσει καμιά μανία και σκοτώσει την Ιόλη και τα παιδιά τους όπως έκανε με την Μεγάρα, την πρώτη του γυναίκα. Ο Ηρακλής μετά από αυτό έφυγε και γύρισε στην Τίρυνθα.

Κάποτε πήγε στην Πελοπόννησο ο Ίφιτος, ο γιος του Εύρυτου, ψάχνοντας να βρει 12 φοράδες που τους είχαν κλέψει από την Οιχαλία. Αφού πήγε σε διάφορα μέρη της Πελοποννήσου κατέληξε στην Τίρυνθα γιατί υποψιαζόταν τον Ηρακλή.

Εκείνος τον δέχτηκε φιλικά και τον φιλοξένησε στο σπίτι του. Ύστερα τον ανέβασε στα τείχη του και του είπε να κοιτάξει αν βλέπει πουθενά τα άλογά του. Μόλις Ίφιτος είπε ότι δεν τα βλέπει, του έδωσε μια σπρωξιά και τον γκρέμισε από τα τείχη και τον σκότωσε, γιατί τάχα τον είχε κατηγορήσει άδικα. Ήτσι κράτησε και τις φοράδες του Εύρυτου, που πράγματι τις είχε αρπάξει για να τον εκδικηθεί που του αρνήθηκε την Ιόλη.

Μετά το φόνο του Ίφιτου έπρεπε ο Ηρακλής να εγκαταλείψει την Τίρυνθα και μετά από πολλές περιπλανήσεις κατέληξαν στην Τραχίνα, στο βασιλιά Κήνκα, που τους πρόσφερε άσυλο και φιλοξενία στην Δηιάνειρα όσο καιρό μετά έλειπε ο Ηρακλής.

Ο Ηρακλής αρπάζει τον τρίποδα των Δελφών

Ο Ηρακλής από την Τραχίνα που έμενε πήγε στο μαντείο του Απόλλωνα στους Δελφούς να ρωτήσει πως θα λυτρωθεί από την αρρώστεια που τον είχε πιάσει πάλι. Η ιέρεια Ξενόκλεια δε του έδωσε χρησμό γιατί τον θεωρούσε ακόμα

μιασμένο από το φόνο του Ίφιτου, και του είπε ότι ο Απόλλωνας δεν βρισκόταν εκεί. Ο Ηρακλής θύμωσε πολ, ήθελε να ληστέψει το ναό και άρπαξε το μαντικό τρίποδα και τον πήγε στο Φενεό, στην Κόρινθο. Εκεί ο Ηρακλής ήθελε να φτιάξει δικό του μαντείο. Ο Απόλλωνας πήγε να πάρει τον τρίποδα και συγκρούστηκε με τον Ηρακλή.

Η σύγκρουση εξελίχτηκε σε μια πραγματική μάχη. Ο Δίας για να προφτάσει τα χειρότερα έστειλε ένα κεραυνό ανάμεσα τους και τους χώρισε. Λένε πως ο Ηρακλής και ο Απόλλωνας μετά συμφιλιώθηκαν και έχτισαν μαζί μια πόλη το Γύθειο στη Λακωνία. Ο Δίας όμως ανακοίνωσε στον Ηρακλή την απόφασή του για το φόνο του Ίφιτου: για να ξεπλύνει το μίασμα και να μπορέσει να αποζημιώσει τον πατέρα του Ίφιτου, έπρεπε να πουληθεί σκλάβος και να υπηρετήσει την Ομφάλη.

Η Ομφάλη ήταν βασίλισσα των Λυδών. Έμεινε εκεί τρία χρόνια και υπηρετώντας την Ομφάλη λυτρώθηκε από την αρρώστια του και με τα λεφτά που πήρε αποζημίωσε τον Εύρυτο, τον πατέρα του Ίφιτου.

Κέρκωπες

Κοντά στις Θερμοπύλες ζούσαν οι Κέρκωπες, δύο αδέλφια πο λέγονταν Σίλλος και Τριβαλός. Κατάγονταν από την Οιχαλία, μητέρα τους ήταν η Θεία, κόρη του Ουρανού και πατέρας τους ο Ωκεανός. Τα δύο αδέλφια ήταν γνωστά για τις πονηριές τους και τις απάτες τους. Έκλεβαν, εξαπατούσαν, λήστευαν, ιδίως τους περαστικούς, και ήταν ο τρόμος όλων των ανθρώπων. Η μητέρα τους τους είχε προειδοποιήσει να φυλάγονται από τον Μελάμπυγο, δηλαδή αυτόν που έχει μαύρο πισινό.

Όταν ο Ηρακλής υπηρετούσε την Ομφάλη έτυχε να περάσει από εκεί και κουρασμένος έπεσε να κοιμηθεί στη σκιά ενός δέντρου. Οι Κέρκωπες περνώντας από εκεί τον είδαν κοιμισμένο και σκέφτηκαν να του πάρουν τα όπλα του που ήταν αφημένα δίπλα του. Έσκυψαν να τα πάρουν αλλά την ώρα εκείνη ζύπνησε ο Ηρακλής και τους είδε με τα όπλα στα χέρια, τους έπιασε, τους έδεσε τα πόδια και τους κρέμασε με το κεφάλι κάτω σε ένα μακρύ ξύλο που το πέρασε στους ώμους του κι έτσι συνέχισε το δρόμο του.

Αυτοί βλέποντας τα μαυρισμένα από τον ήλιο τριχωτά οπίσθια του Ηρακλή θυμήθηκαν τα λόγια της μητέρας τους και άρχισαν να λένε αστεία στον Ηρακλή. Ήταν τόσο νόστιμα και πετυχημένα τα αστεία τους που έκαναν τον Ηρακλή να γελάσει τόσο πολύ που τους άφησε ελεύθερους να φύγουν.

Η άλωση της Οιχαλίας

Όταν τέλειωσε ο Ηρακλής το χρόνο που έπρεπε να υπηρετήσει την **Ομφάλη**, τη βασίλισσα των **Λυδών**, γύρισε πίσω στην **Ελλάδα** και ετοιμάστηκε να εκδικηθεί τον **Εύρυτο** και τα παιδιά του επειδή γι' αυτούς τον τιμώρησε ο Δίας που ηθεί σκλάβος. Άλλοι πάλι λένε ότι ο Ηρακλής έκανε τον πόλεμο για να κερδίσει την **Ιόλη**.

Αφού μάζεψε στρατό πολιόρκησε την Οιχαλία και τη κυρίεψε. Σκότωσε τον Εύρυτο και τα παιδιά του. Η Ιόλη για να μην πιαστεί αιχμάλωτη πήδηξε από τα τείχη να σκοτωθεί αλλά το φόρεμά της άνοιξε σαν ομπρέλα κι έτσι σώθηκε. Ο Ηρακλής την έπιασε αιχμάλωτη και την έστειλε στην Τραχίνα μαζί με τα λάφυρα που πήρε.

Ο θάνατος του Ηρακλή και η αποθέωσή του

Ο Ηρακλής αφού κυρίεψε την Οιχαλία και έστειλε την Ιόλη και τα λάφυρα στην Τραχίνα, θέλησε να τιμήσει το Δία γι' αυτό πήγε στο ακρωτήριο Κηναίο της Εύβοιας όπου έχτισε βωμό. Ετοίμασε όλα τα απαραίτητα για μια μεγαλοπρεπή ευχαριστήρια θυσία. Προηγουμένως όμως είχε πει στο Λίχα, τον κήρυκά του, να του φέρει από το παλάτι της Τραχίνας ένα χιτώνα και ένα ιμάτιο που ήταν συνήθεια να φοράνε στις θυσίες. Όταν έφτασε η

συνοδεία στην Τραχίνα και η Διηάνειρα έμαθε από το Λίχα ποια ήταν η Ιόλη και ότι ο Ηρακλής την αγαπούσε, την κυρίεψε τυφλή ζήλια, αλλά δεν το έδειξε.

Δέχτηκε την Ιόλη ευγενικά και διέταξε να την περιποιηθούν βασιλικά στο παλάτι. Θυμήθηκε όμως το ερωτικό φίλτρο που της είχε δώσει ο Κένταυρος Νέσσος πεθαίνοντας και επειδή νόμισε πως έχανε την αγάπη του Ηρακλή, αποφάσισε να χρησιμοποιήσει το φίλτρο για να τον ξανακερδίσει.

Ετοίμασε τη λαμπρή φορεσιά για τη θυσία, αφού προηγουμένως άλειψε το χιτώνα με το αίμα του Νέσσου, προσέχοντας όλα αυτά να τα κάνει μακριά από τις αχτίνες του ήλιου και τις φλόγες της φωτιάς, καταπώς την είχε ορμηνέψει ο Κένταυρος. Αφού τελείωσε έκλεισε τα ρούχα μέσα σε ένα ξύλινο κουτί και τα έδωσε στο Λίχα να τα πάει στον Ηρακλή, λέγοντάς του αυτά τα ρούχα να μην τα φορέσει άλλος εκτός του Ηρακλή, να μην δει το χιτώνα το φως του ήλιου ή η λάμψη της φωτιάς και να τον φορέσει κατάσαρκα. Με τις οδηγίες αυτές ξεκίνησε ο Λίχας για την Εύβοια.

Όταν είχε πια φύγει ο Λίχας η Διηάνειρα μπήκε στο δωμάτιο της να μαζέψει το κομμάτι το μαλλί με το οποίο είχε αλείψει το χιτώνα με το αίμα, όμως είδε ένα

παράξενο πράγμα: η τούφα είχε γίνει άφαντη και στη θέση της υπήρχε μια φούχτα στάχτη μέσα σε άσπρο αφρό. Τότε κατάλαβε ότι αυτό έγινε επειδή είχε πετάξει το μαλλί σε μέρος που το είδαν οι ακτίνες του ήλιου και αμέσως κατάλαβε ότι αφού το αίμα του Κενταύρου εξαφάνισε το μαλλί, θα μπορούσε να κάνει κακό στον Ήρακλή. Τότε κατάλαβε ότι ο Νέσσος την είχε εξαπατήσει και ότι μόνο που επιθυμούσε την ώρα που πέθαινε χτυπημένος από το βέλος του Ήρακλή, ήταν να τον εκδικηθεί. Και πράγματι οι φόβοι της δεν άργησαν να βγουν αληθινοί.

Όταν έφτασε ο Λίχας στο ακρωτήριο Κήναιο με τα δώρα της Δηιάνειρας ο Ήρακλής είχε ετοιμάσει τα σφάγια για τη Θυσία. Δώδεκα ταύρους για το Δία, δύο για τον Ποσειδώνα, μία δαμάλα για την Αθηνά και άλλα, όλα μαζί εκατό. Ο Ήρακλής φόρεσε το χιτώνα, άναψε τη φωτιά και άρχισε τη θυσία. Καθώς φούντωνε η φωτιά για τη θυσία, ο ίδρωτας έτρεχε στο κορμί του Ήρακλή και ο χιτώνας κόλλαγε πάνω του. Σε λίγο άρχισε να ενεργεί το αίμα του Νέσσου και φριχτοί πόνοι έσκισαν το κορμί του.

Φώναζε, καταριόταν το Λίχα που βρήκε τέτοιο φρικτό και ύπουλο τρόπο να τον θανατώσει, μα εκείνος έλεγε πως ήταν έργο της Δηιάνειρας. Ο Ήρακλής μέσα στους αβάσταχτους πόνους του άρπαξε το Λίχα και τον πέταξε με το ορμή στον Ευβοϊκό κόλπο και το σώμα του σχημάτισε τα Λιχαδονήσια. Τρομαγμένοι όλοι κοίταζαν τον Ήρακλή να σφαδάζει και να κυλιέται στο χώμα σαν λαβωμένο ζώο. Καθώς προσπαθούσε να ξεκολλήσει το χιτώνα από πάνω του, τραβούσε μαζί και ολόκληρα κομμάτια σάρκες και ούρλιαζε φριχτά. Τέλος παρακάλεσε τον Ύλλο και τους ανθρώπους του να τον πάρουν από εκεί, και εκείνοι τον έβαλαν σε ένα καράβι να τον πάνε στο παλάτι στην Τραχίνα.

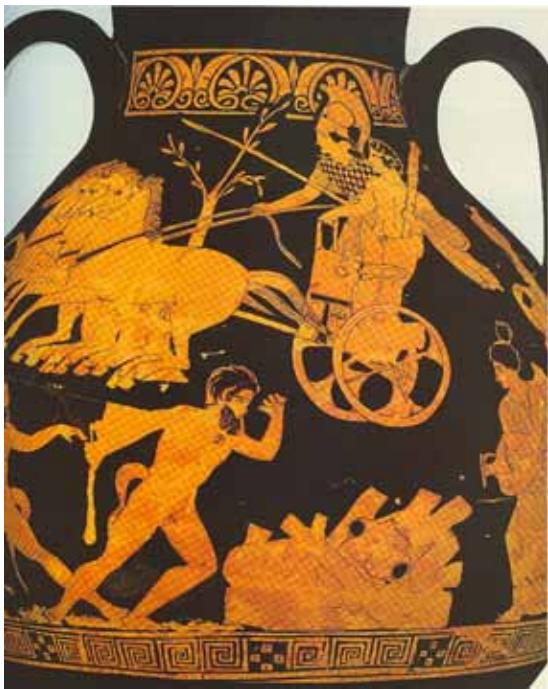

Στο μεταξύ έμαθε το φοβερό κακό η Δηιάνειρα που άθελά της προκάλεσε στον Ήρακλή και δεν άντεξε τον πόνο, πήρε ένα μαχαίρι το έχωσε ανάμεσα στα πλευρά της και σκοτώθηκε. Ο Ήρακλής όμως ούτε στην Τραχίνα μπορούσε να ησυχάσει από τους τρομερούς πόνους. Έβλεπε το τέλος του να πλησιάζει και ζήτησε να πάνε μακριά από την πόλη. Προηγουμένως όμως φώναξε τον Ύλλο και τον έβαλε να ορκιστεί πως θα πάρει την Ιόλη γυναίκα του μετά το θάνατό του.

Ύστερα έδωσε εντολή και τον πήγαν έξω από την πόλη. Τον πήγαν στην ψηλότερη κορυφή της Οίτης, έκοψαν ξύλα βελανιδιάς και αγριελιάς και έκαναν ένα σωρό. Τότε πρόσταξε ο Ήρακλής να τον βάλουν επάνω και ζήτησε από το παιδί του, τον Ύλλο, να βάλει φωτιά για να τον λυτρώσει από το μαρτύριό του. Ο Ύλλος όμως δεν άντεχε να το κάνει αυτό και ο Ήρακλής ζήτησε τη χάρη αυτή από τον πρώτο περαστικό. Αυτός ήταν ο Φιλοκτήτης, που έτυχε να περνάει από εκεί, ο

οποίος δέχτηκε να ικανοποιήσει την επιθυμία του. Ο Ηρακλής για να τον ανταμείψει του χάρισε το τόξο και τα βέλη του. Αμέσως ο Φιλοκτήτης έβαλε φωτιά στα ξύλα.

Τότε έγινε κάτι θαυμαστό. Ξαφνικά άρχισε να αστράφτει και να βροντά, ενώ ένα πυκνό σύννεφο κατέβηκε σκέπασε την πυρά, όταν διαλύθηκε, είδαν ότι ο

Ηρακλής δεν ήταν εκεί και έτσι όλοι πίστεψαν πως ανέβηκε στους Θεούς. Του έκανα αφιερώματα, όπως αυτά που κάνουν στους ήρωες και στους ημίθεους, και έφυγαν για την Τραχίνα, διαδίδοντας παντού όσα έγιναν πάνω στο βουνό.

Μαζί με το σύννεφο ανέβηκε και ο Ηρακλής στον Όλυμπο, όπου τον δέχτηκαν οι Θεοί δίπλα τους. Ακόμα και η Ἡρα συμφιλιώθηκε μαζί του. Ο Ηρακλής παντρεύτηκε την Ἡβη, την κόρη του Δία και τη Ἡρας, και έμεινε πια αγέραστος για όλα τα χρόνια πάνω στον Όλυμπο.

Ο Ηρακλής ετοιμάζεται να ανέβει στην πυρά

Σιγά σιγά οι άνθρωποι άρχισαν να τιμούν τον Ηρακλή σαν θεό, να φτιάχνουν ιερά του και να του προσφέρουν θυσίες.

Η επίσκεψή μας στην αρχαία Άρνη, σημερινή Χαιρώνεια

Βαδίζοντας στα Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας, εμείς τα παιδιά της περιβαλλοντικής ομάδας της Ε1 και Δ2 του σχολείου μας, έχοντας συνοδοιπόρους μας τις δασκάλες Βοζιάρη Ελένη και Νιαβή Βασιλική, υπεύθυνη του περιβαλλοντικού προγράμματος, φτάσαμε στην αρχαία Άρνη, σημερινή Χαιρώνεια.

Το αρχικό της όνομα το οφείλει στην κόρη του Αίολου, την Άρνη. Αργότερα μετονομάστηκε Χαιρώνεια από τον Χαίρωνα, το φοβερό αλογοδαμαστή που γεννήθηκε από την πανέμορφη Θηρώ και τον Απόλλωνα.

Στην αρχή επισκεφτήκαμε το Κέντρο Εικονικής Πραγματικότητας του Δήμου Χαιρώνειας για να παρακολουθήσουμε τη μάχη μεταξύ των **Μακεδόνων του Φιλίππου του Β'** και των **Συμμαχικών δυνάμεων**, το 338π.Χ. Ήταν πρωτόγνωρη η εμπειρία για μας. Καθηλωμένοι στα καθίσματά μας βιώσαμε την ιστορική πραγματικότητα ενός πολέμου με όπλα ακόντια, δόρατα, σπαθιά και μακεδονικές σάρισες Στο Κέντρο Εικονικής Πραγματικότητας μας επισκέφτηκε και ο Δήμαρχος της πόλης, κ. **Παπαγγελής**, ο οποίος μας έδωσε πολύτιμες πληροφορίες για την αρχαία Χαιρώνεια. Αφού ευχαριστήσαμε τον κ. Δήμαρχο για όσα μας είπε και τον συγχαρήκαμε για τη δημιουργία του Κέντρου, ακολουθήσαμε το δρόμο για το **Αρχαίο Θέατρο** που βρίσκεται στα ριζά του λόφου **Πετραχού**.

Στο Θέατρο, που είναι σκαλιστό πάνω στο βράχο του Πετραχού, ήταν αφιερωμένο στο θεό **Απόλλωνα** και στην **Αρτέμιδα**. Στο Θέατρο αυτό παρακολουθούσαν οι αρχαίοι Χαιρωνείς θεατρικές παραστάσεις των μεγάλων δραματουργών και κωμωδών της αρχαιότητας ή άκουγαν σπουδαία ποιητικά κείμενα, λόγους σοφών ανδρών και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Από το 1976 στο χώρο αυτό διοργανώνεται η ετήσια γιορτή "τα Πλουτάρχεια". Στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου αντικρίσαμε τη λιθόκτιστη κρήνη που κατασκευάστηκε το 1865.

Πάνω από το Θέατρο δεσπόζει η ακρόπολη της Χαιρώνειας. Άρχισε να κατασκευάζεται από το β' μισό του 5ου π.Χ. αι. ή τον 4ο π.Χ. αι. και ολοκληρώθηκε στα ρωμαϊκά χρόνια. Επάνω στις πέντε κορυφές του οι αρχαίοι Χαιρωνείς είχαν υψώσει πέντε πύργο. Σε μερικά σημεία το τείχος έχει πλάτος ένα μέτρο και σε άλλα δυο μέτρα. Η είσοδος τοποθετείται στην ανατολική πλευρά του. Λένε πως σε μια σπηλιά του Κάστρου συνήθιζε να πηγαίνει ο **Πλούταρχος** όπου έγραφε τα έργα του.

Στο βραχώδες ύψωμα του Πετραχού αναφέρει ο περιηγητής **Παυσανίας** ότι η **Ρέα** ξεγέλασε τον **Κρόνο** και του έδωσε να καταπιεί μια σπαργανωμένη πέτρα αντί του **Δία** που είχε γεννήσει πριν από λίγο στη σπηλιά της **Δίκτης** στην **Κρήτη**.

Μετά από το θέατρο επισκεφτήκαμε το εκκλησάκι της Κοίμησης της Θεοτόκου, του οποίου ένα μέρος του έχει κτιστεί από υλικά αρχαίων ναών που βρίσκονταν στη γύρω περιοχή. Στο εκκλησάκι εσωτερικά έχει κτιστεί ένας θρόνος που βρέθηκε στο θέατρο και λένε ότι ήταν του Πλούταρχου. Σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές ο Πλούταρχος γεννήθηκε στη Χαιρώνεια όπου έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του. Ήταν φιλόσοφος, βιογράφος, δοκιμιογράφος και ήταν τοπικός άρχοντας της Χαιρώνειας.

Αφήνουμε το εκκλησάκι της Κοίμησης της Θεοτόκου και ανηφορίζουμε βόρεια για τη ρεματιά του Αίμανα. Η φύση ήταν καταπράσινη, αγριολούλουδα παντού και τα πουλιά με το κελαΐδισμα τους μας καλωσόριζαν στον τόπο τους. Αφού περιπλανηθήκαμε αρκετή ώρα, βρεθήκαμε στο εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής, το οποίο είναι κτισμένο πάνω στο ναό του Ηρακλή ή, κατά τον Ι. Ραγκαβή, του Θουρίου Απόλλωνα.

Ήταν ένας μεγάλος ναός με μήκος 30 μέτρα και πλάτος 12 μέτρα. Ολόγυρα στο έδαφος είδαμε πιεσμένους κίονες μήκους 3,5 μ. και διαμέτρου 0,43 μ. και γλυπτά κιονόκρανα.

Οι αρχαίοι Χαιρωνείς τιμούσαν ιδιαίτερα το σκήπτρο, που ο Όμηρος λέει ότι το έφτιαξε ο Ήφαιστος για το Δία. Ο Ερμής πήρε το σκήπτρο από το Δία και το έδωσε στον Πέλοπα. Ο Πέλοπας το άφησε στον Ατρέα, ο Ατρέας στο Θυέστη και από το Θυέστη το πήρε ο Αγαμέμνονας.

Αυτό ήταν το σκήπτρο που λάτρευαν και το ονόμαζαν Δόρυ. Το σκήπτρο βρέθηκε στα σύνορα των Χαιρωνέων και των Πανοπέων της Φωκίδας και λέγεται ότι μαζί με το σκήπτρο οι Φωκείς βρήκαν και χρυσάφι και ότι οι Χαιρωνείς προτίμησαν το σκήπτρο από το χρυσάφι. Στη Χαιρώνεια δεν υπήρχε ναός με σκήπτρο, αλλά κάθε χρόνο ο ιερέας το φιλοξενούσε σε κάποιο οίκημα. Εκεί γίνονταν θυσίες και κοντά του υπήρχε ένα τραπέζι γεμάτο με κάθε είδους κρέατα και γλυκά.

Την αρχαία εποχή η Χαιρώνεια ήταν ονομαστή για τα πολύτιμα μύρα που έφτιαχναν βράζοντας λουλούδια κρίνου, νάρκισσου και ίριδας με λίπος ζωικό και κερί από μέλισσες. Αυτά τα θεσπέσια αρώματα είχαν θεραπευτικές ιδιότητες, γιάτρευαν τους ανθρώπους από τους πόνους. Με το μύρο που έφτιαχναν από τριαντάφυλλα, αν κανείς άλειβε τα ξύλινα αγάλματα, το ξύλο δεν σάπιζε ποτέ.

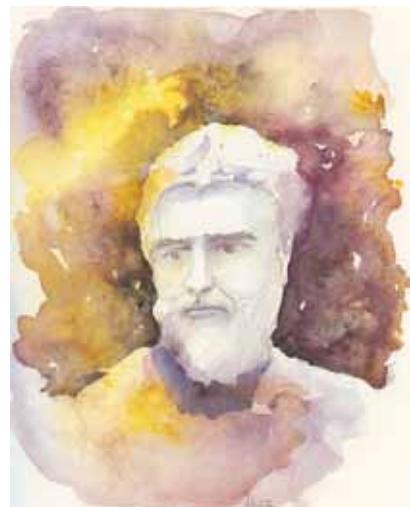
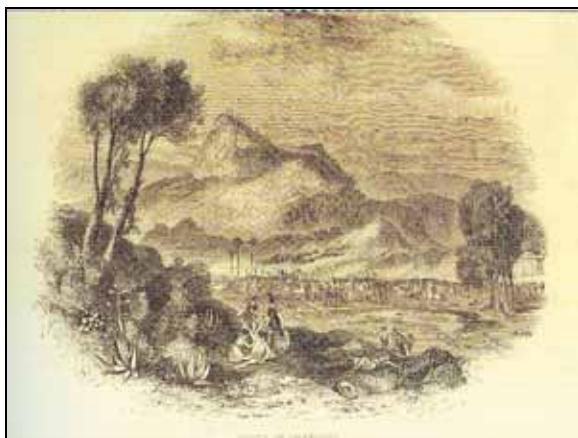
Αφήνουμε τη ρεματιά του Αίμανα και κατηφορίζουμε για το λιοντάρι της Χαιρώνειας, μνημείο που έφτιαξαν οι Θηβαίοι για να τιμήσουν τα άξια παλικάρια τους, τους Ιερολοχίτες που έπεσαν κατά τη μάχη με τους Μακεδόνες. Το λιοντάρι έχει ύψος 5,5 μ. και 3 μ. η κυκλική του βάση.

Το οδοιπορικό μας στη Χαιρώνεια έφτασε στο τέλος. Περάσαμε υπέροχα, τέλεια. Γνωρίσαμε τη Χαιρώνεια, περπατήσαμε στη φύση στο έμπα της άνοιξης. Δώσαμε ραντεβού του χρόνου να είμαστε και πάλι εδώ για να επισκεφτούμε το

Μουσείο, γιατί τώρα δεν ήταν επισκέψιμο αλλά και να ανακαλύψουμε ότι δεν προλάβαμε σε αυτή μας την επίσκεψη.

Εικόνες από το «Λεύκωμα Χαιρώνειας» 2007

Ο βράχος Πετραχός

Το αρχαίο Θέατρο

Ο θρόνος του Πλουτάρχου

Το Κέντρο Εικονικής Πραγματικότητας

Στο Θέατρο

Μέσα στο Κέντρο Εικονικής Πραγματικότητας

Στο δρόμο του αρχαίου Θεάτρου

Το εξωκλήσι Αγία Παρασκευή το οποίο έχει κτιστεί πάνω στο ναό του Ηρακλή ή του Θουρίου Απόλλωνα. Ό,τι έχει απομείνει από τον αρχαίο ναό.

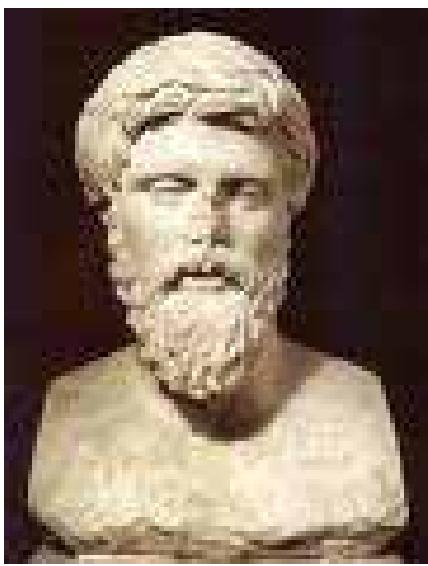

Κίονας του ναού πεσμένος στο έδαφος

Ανηφορίζοντας για τη ρεματιά του Αίμανα

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

«Ο διδάσκαλος της ανθρωπότητας», «Το ταμείον πάσης σοφίας», «Ο άνθρωπος όλων των εποχών» όπως αποκαλούσαν τον Πλούταρχο, γεννήθηκε στα 46μ.Χ. από εύπορη και επιφανή οικογένεια στη μικρή Χαιρώνεια.

Ο ίδιος στα έργα του δίνει πληροφορίες για την οικογένεια του και για τη ζωή του. Ο πατέρας του ο Αριστόβουλος, ανήκε σε αριστοκρατική οικογένεια και ήταν ο ίδιος φιλόσοφος και βιογράφος. Ο Πλούταρχος είχε δύο μικρότερους αδερφούς, τον Τίμωνα και τον Λαμπρία.

Στην ιδιαίτερη πατρίδα του, έλαβε την πρώτη του μόρφωση και νωρίς έδειξε την ασυγκράτητη φιλομάθεια του. Στην Αθήνα παρακολούθησε πολλούς διδασκάλους και πολλές επιστήμες. Του άρεσαν τα μαθηματικά, οι φυσικές επιστήμες, η ιατρική και βλέπουμε στα έργα του, ότι είχε αρκετές γνώσεις από τις επιστήμες αυτές. Στη φιλοσοφία ευτύχησε να έχει δάσκαλό του τον Αμμώνιο τον Αλεξανδρέα, που τον μύησε σε όλα τα φιλοσοφικά συστήματα, προπάντων όμως τις Πλατωνικές θεωρίες.

Πήγε στην Αλεξανδρεία, όπου υπήρχαν ανώτερα εκπαιδευτήρια και πλουσιότατη βιβλιοθήκη. Εκεί συμπλήρωσε τις φιλοσοφικές σπουδές του και παρακολούθησε και μαθήματα φυσικών επιστημών. Ταξίδεψε εκτός από τις ελληνικές πόλεις και στην Μ. Ασία και στην Αίγυπτο, και την Ρώμη. Είχε συμπληρώσει τον κύκλο των σπουδών του και είχε γίνει ο ίδιος δάσκαλος της φιλοσοφίας. Η φήμη του είχε διαδοθεί και πολλές προσωπικότητες παρακολούθησαν τα μαθήματά του και έδειχναν την εκτίμησή τους στο σοφό Έλληνα. Γνωρίσθηκε με επιφανείς Ρωμαίους, ανθρώπους των γραμμάτων και μελέτησε το έργο τους. Μίλησε σε δημόσιους χώρους και έγινε φίλος και δάσκαλος σπουδαίων Ρωμαίων.

Στη Χαιρώνεια εγκαταστάθηκε οριστικά πια για να αρχίσει να γράφει τα έργα που είχε ήδη σχεδιάσει. Στη Χαιρώνεια, που έζησε τα περισσότερα χρόνια του ίδρυσε σχολή, στην οποία δίδασκε χωρίς αμοιβή Έλληνες και από άλλες πόλεις. Εδώ όπου κρατούσε το αξίωμα του άρχοντος, νυμφεύθηκε την συμπολίτισσα του Τιμοξένα. Η ανατροφή των παιδιών του υπήρξε για τον Πλούταρχο μία από τις

μεγαλύτερες φροντίδες του. Αργότερα διορίσθηκε κυβερνήτης των Ελλήνων από τον αυτοκράτορα **Αδριανό**. Σε μεγάλη ηλικία πια αποσύρθηκε από τον Δημόσιο βίο και έγινε ιερέας του Απόλλωνος ως το τέλος της ζωής του, περίπου το 126μ.Χ.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Παρ' όλες τις δημόσιες ασχολίες του, ο Πλούταρχος άφησε ένα τεράστιο συγγραφικό έργο. Τα συγγράμματα του Πλούταρχου είναι ιστορικά και φιλοσοφικά.

Τα ιστορικά του έργα είναι γνωστά με τον τίτλο «**Παράλληλοι Βίοι**». Οι βίοι αυτοί είναι βιογραφίες σπουδαίων Ελλήνων και Ρωμαίων και αποτελούν 23 ζεύγη. Το κάθε ζεύγος παρουσιάζει έναν Έλληνα και ένα αντίστοιχο Ρωμαίο που συγκρίνονται μεταξύ τους. Ακόμη έγραψε 83 φιλοσοφικά και παιδαγωγικά έργα με το όνομα «**Ηθικά**» στα οποία αναπτύσσει τις απόψεις του για την ηθική διαπαιδαγώγηση των ανθρώπων.

Ο Πλούταρχος είναι ένας από τους πιο αγαπητούς Έλληνες συγγραφείς. Οι βυζαντινοί είχαν τα κείμενα του Πλούταρχου στα σχολεία τους και οι εκκλησιαστικοί συγγραφείς τα μελετούσαν και τα αγαπούσαν πολύ. Στους χρόνους που άρχισε στην Ευρώπη η Αναγέννηση και η μελέτη των αρχαίων συγγραφέων, τα έργα του μεταφράστηκαν σε όλες τις γλώσσες του πολιτισμένου κόσμου.

Ο ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ ΣΤΗ ΒΟΙΩΤΙΑ

Ο Απόλλωνας γεννήθηκε στην Τεγύρα σύμφωνα με ένα Βοιωτικό μύθο

Δυο χιλιόμετρα από τη σημερινή πόλη του Ορχομενού, κι ανάμεσα στα χωριά Διόνυσο και Πύργο, ξεπροβάλλει ένας χαμόλοφος, ο λόφος της Τεγύρας (ή Πολύγυρα ή Πολυγύρα όπως ονομάζεται σήμερα). Ένα χαμηλό ριζοβούνι στα πόδια του βουνού Χλωμός, που προχωρούσε σαν μικρή χερσόνησος άλλοτε στη λίμνη της Κωπαίδας και που στην αρχαιότητα το ονόμαζαν και Δήλο. Εδώ κατά μία εκδοχή γεννήθηκε ο Απόλλωνας. Αφού η Λητώ έμεινε έγκυος από τον Δία, γύριζε από τόπο σε τόπο για να γεννήσει, μα καμμιά χώρα δεν τη δεχόταν φοβούμενη την οργή της ζηλότυπης γυναίκας του Δία Ήρας.

Πέρασε λοιπόν από πολλά μέρη και κατέληξε στο βουνό Πτώο, ανατολικά της Κωπαίδας. Εκεί τρόμαξε από ένα αγριογούρουνο που πετάχτηκε στο δρόμο της, κι αναγκάστηκε να απομακρυνθεί. Πέρασε τότε τη βόρεια ακρολιμνιά της Κωπαίδας και στάθμευσε στην Τεγύρα. Εδώ ανάμεσα σε δύο πηγές, την Ελαία και τον Φοίνικα, σ' αυτόν τον απόμερο τόπο, είδε για πρώτη φορά το φως ο θεός της αρμονίας, της γαλήνης και της πνευματικής διαύγειας. Γι' αυτό κατά τον Πλούταρχο ονομάζεται και Τεγυραίος Απόλλωνας.

Στο λόφο της Τεγύρας είχε ανεγερθεί ναός προς τιμήν του Απόλλωνα και λειτουργούσε αξιόλογο μαντείο μέχρι και τα χρόνια των Μηδικών πολέμων και του Πελοποννησιακού και μόνο ύστερα απ' αυτούς έμεινε άφωνο. Όπως γράφει ο Πλούταρχος, γύρω στο 100 μ.Χ., ενώ το μαντείο των Δελφών πανικοβλήθηκε στους Περσικούς πολέμους και συμβούλεψε αρχικά τους Αθηναίους να εγκαταλείψουν τα πάντα και να φύγουν, αντίθετα το Τεγυραίο μαντείο του Απόλλωνα έδωσε χρησμό υπέρ των Ελλήνων. Και κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο, πάντα κατά τον Πλούταρχο, το Τεγυραίο μαντείο αποδείχτηκε ανώτερο του Δελφικού. Σήμερα μόνο μερικοί ογκόλιθοι δείχνουν τα θεμέλια των πανάρχαιων κτισμάτων.

Τιλφούσιον όρος - Τιλφούσα πηγή

Ο Θεός Απόλλωνας από την πρώτη στιγμή που γεννήθηκε ήθελε να δημιουργήσει το πρώτο μαντείο στον κόσμο, που να φανερώνει στους ανθρώπους την αλάθευτη βουλή του πατέρα του, του Δία. Γι' αυτό φεύγει από τον Όλυμπο και αρχίζει να ψάχνει να βρει τον κατάλληλο τόπο για το μαντείο του. Πέρασε πολλά μέρη αλλά δεν βρήκε κάτι που να τον ευχαριστεί. Κάποια στιγμή φτάνει στα μέρη της Θήβας, που ήταν σκεπασμένα με παρθένα δάση, γιατί ούτε η πόλη είχε κτιστεί, ούτε δρόμοι είχαν ανοιχτεί στον κάμπο της. Από εκεί τραβάει στην Ογχηστό, διαβαίνει τον Κηφισό ποταμό, περνάει την Αλίαρτο και φτάνει στο τέλος στα νερά της πηγής Τιλφούσας ή Τιλφώσ(σ)ας κάτω από το βουνό Τιλφούσιο ή Τιλφώσ(σ)ιον

Εδώ, για πρώτη φορά, ύστερα από την περιπλάνησή του ο Θεός Απόλλωνας πιστεύει πως βρήκε τον τόπο που γύρευε. Το κελάρυσμα της πηγής, τα πυκνά δέντρα γύρω του και το βουνό από πάνω ήταν ό,τι ακριβώς επιθυμούσε. Έτσι φωνάζει την Τιλφούσα, τη νύμφη που εξουσίαζε τα νερά, και της φανερώνει την απόφασή του να χτίσει σ' αυτό τον τόπο το πρώτο του μαντείο. Και χωρίς να χάσει καιρό χαράζει τα όριά του μαντείου έτσι ώστε να γίνει φαρδύ και μακρύ.

Η νύμφη Τιλφούσα που είχε εκεί δικό της μαντείο δεν επιθυμούσε να μοιραστεί τη θέση της με το Θεό Απόλλωνα, γι' αυτό και τον αποτρέπει να φτιάξει εκεί το μαντείο του λέγοντάς του ότι δεν είναι κατάλληλος ο τόπος για έναν θεό σαν κι αυτόν. Του λέει ότι εδώ όλη την ημέρα φέρνουν οι άνθρωποι τα άλογά τους και τα μουλάρια τους για να τα ποτίσουν στα νερά της, και τα ποδοβολητά τους δεν θα τον αφήσουν να ησυχάσει ούτε στιγμή. Κι έπειτα όσοι θα έρχονται εδώ αντί να επισκεφτούν τα ναό του και τους θησαυρούς του, θα προτιμούν να περνούν την ώρα τους καμαρώνοντας τα άλογά και τα αμάξια των περαστικών. «Πήγαινε καλύτερα κάτω από τον Παρνασσό, στην Κρίσα. Εκεί δε θα σε ενοχλεί τίποτε»

Ο Απόλλωνας ξεγελιέται και παίρνει το δρόμο για τον Παρνασσό. Αμέσως βάζει τα θεμέλια του μαντείου του. Δίπλα ήταν μια πηγή που τη φύλαγε ένα φοβερό φίδι, που δεν άφηνε κανένα να πλησιάσει αυτά τα μέρη, χωρίς να τον φάει. Ο Απόλλωνας αντιλαμβάνεται την παγίδα που του είχε στήσει η Τιλφούσα και αφού σκότωσε το φίδι επιστρέφει στην πηγή της Τιλφούσας και σταματά τη ροή της με βροχή από βράχια. Δίπλα στην πηγή κατασκευάζει ένα βωμό

Η παράδοση λέει ότι όταν οι Αργείοι κυρίεψαν τη Θήβα, μαζί με τους γιους του Πολεινίκη, πήγαν λάφυρα στους Δελφούς, στο θεό Απόλλωνα. Μαζί τους είχαν και τον Μάντη Τειρεσία, ο οποίος αφού έσβησε τη δίψα του στην Τιλφούσα πηγή ξεψύχησε και ο τάφος του βρίσκεται κοντά στην πηγή.

Το Τιλφούσιο ή Τιλφώσ(σ)ιον όρος βρίσκεται στα αριστερά του δρόμου Λιβαδειάς -Θηβών, και είναι το ύψωμα της Πέτρας, εκεί που έγινε η τελευταία μάχη του αγώνα της ανεξαρτησίας κατά των Τούρκων, το Σεπτέμβρη του 1829. Το Τιλφούσιον όρος, το σημερινό ύψωμα Πέτρας, ήταν παραλίμνιο, σ' αυτό το στενό πέρασμα οι ελληνικές δυνάμεις του Υψηλάντη εμπόδιζαν τη διέλευση των Τουρκικών δυνάμεων προς Λαμία.

Απέναντι από το βραχώδες βουνό Πέτρα και δίπλα σχεδόν της σιδηροδρομικής γραμμής υπάρχει το εξωκλήσι του Ιωάννου του Προοδόρου, το οποίο αντικατέστησε στη Θέση αυτή τον αρχαίο ναΐσκο του Τιλφουσίου Απόλλωνα, τα θεμέλια του οποίου βρέθηκαν κοντά στη ΒΔ γωνιά της εκκλησίας. Κατά τη διάρκεια των ανασκαφών, από τον αρχαιολόγο Θ. Σπυρόπουλο, στο κέντρο του ναΐσκου αποκαλύφθηκε ένα κυκλικό όρυγμα με στάχτες και κάρβουνα. Επίσης βρέθηκε βάθρο με αναθηματική επιγραφή για τη Θεά Άρτεμη.

Το οδοιπορικό μας στο ναό και μαντείο του Πτώου Απόλλωνα

Βαδίζοντας στα Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας, εμείς τα παιδιά της περιβαλλοντικής ομάδας των Δ2 και Ε1 τάξεων του 4ου Δ. Σχ. Λιβαδειάς με οδηγό την υπεύθυνη του περιβαλλοντικού προγράμματος κ. Νιαβή Βασιλική φτάσαμε στο **Ακραίφνιο**, στο ναό του **Πτώου Απόλλωνα**. Μαζί μας ήταν και τα παιδιά των Δ1 και Ε2 τάξεων του σχολείου μας καθώς και τα παιδιά της Δ τάξης του 10ου Δ. Σχ. Λιβαδειάς με συνοδούς τη Βοζιάρη Ελένη, Καραϊσκου Σούλα, Μαρτιναίου Κατερίνα και Κόκκινο Σπύρο.

Μετά από μια ώρα ταξίδι φτάσαμε στο όρος **Πτώο**. Αφήσαμε τον ασφαλτόδρομο και προχωρήσαμε στο χωματόδρομο που μας οδηγούσε στον αρχαιολογικό χώρο του **Πτώου Απόλλωνα**. Ήταν πρώι και το δροσερό αεράκι μας έφερνε μυρωδιές ανθισμένου δεντρολίβανου που υπήρχε άφθονο αριστερά και δεξιά του δρόμου. Τα πολύχρωμα αγριολούλουδα ήταν μια ζεχωριστή πινελιά στο πράσινο χαλί της φύσης. Άφθονο ήταν το **Θυμάρι** που μόλις είχε βγάλει τα βελονοειδή του φύλλα. Σε κάθε μας βήμα συναντούσαμε ανθισμένους θάμνους και δέντρα. Τα πουλιά μας καλωσόριζαν με το κελάηδισμά τους.

Σε λίγο φτάσαμε εκεί που βρισκόταν το κτιριακό συγκρότημα του Θεού **Απόλλωνα**. Έχοντας το σχεδιάγραμμα του αρχαιολογικού χώρου, που μας είχε προμηθεύσει ο κ. Γιάννης Φάππας, αρχαιολόγος της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας της Θήβας, αναζητήσαμε το ναό του **Πτώου Απόλλωνα** που βρισκόταν στο ψηλότερο σημείο του χώρου.

Ο ναός στην αρχή, κατά πάσα πιθανότητα, ήταν ξύλινος αλλά όταν προοδευτικά τα τμήματα του ναού πάθαιναν ζημιά, τα αντικαθιστούσαν με τοίχους από πώρινους λίθους, ώστε κατά τα χρόνια 550-500 π.Χ. είχε γίνει όλος ο ναός πώρινος. Οι διαστάσεις του κατά τον ακαδημαϊκό **Ορλάνδο** ήταν 24,72 X 11,65. Ήταν δωρικού ρυθμού και είχε 13 κίονες σε κάθε μακρά πλευρά και 6 σε κάθε στενή πλευρά.

Στη νότια πλευρά του ναού υπήρχε μια θολωτή κατασκευή σε βάθος 5-6 μ. που ήταν το **σπήλαιο - το άδυτο**, όπου πήγαινε ο πιστός να ζητήσει χρησμό από το Θεό.

Βόρεια του ναού υπήρχε **Θέατρο**, που είχε ξύλινα καθίσματα και μια κυκλική ορχήστρα, τη **Θυμέλη**. Στο θέατρο οργανώνονταν τα **Πτώϊα**, πνευματικοί αγώνες που τελούνταν κάθε πέντε χρόνια και περιλάμβαναν τα αγωνίσματα του **Σαλπιστή**, **Κήρυκος**, **Ραψωδού**, **Ποιητή** **Επών**, **Αθλητή** και **Κιθαρωδού**.

Λίγο πιο κάτω από το ναό τοποθετείται μικρός ναός της **Προναίας Αθηνάς**, εγκαταστάσεις για τους ιερείς, δημόσιους λειτουργούς και επισκέπτες, δεξαμενή νερού που ήταν χωρισμένη σε επτά διαμερίσματα και τα λουτρά.

Στον αρχαιολογικό χώρο μας επισκέφτηκε η κ. **Δήμητρα Καλαμάρα, πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Ακραίφνιου, ο κ. Κ. Ανδρίτσος, πρόεδρος του Συλλόγου των Απανταχού Ακραίφνιων και ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Ιωάννης Λ. Μαυροδήμος**. Μας μίλησαν για την προσπάθειά τους να αναβιώσουν τα **Πτώια**. Ο κ. Ανδρίτσος μας έδωσε και ένα βιβλίο σχετικό με την ιστορία του Ακραίφνιου, αλλά και της γύρω περιοχής. Στον κ. Μαυροδήμο, ως εκπρόσωπο του Δήμου, του ζητήσαμε να **τοποθετηθούν ταμπέλες** για να μπορεί κάποιος εύκολα να επισκεφτεί τον αρχαιολογικό χώρο. Αφού τραβήξαμε τις απαραίτητες αναμνηστικές φωτογραφίες και χαιρετίσαμε την κ. Καλαμάρα, τον κ. Ανδρίτσο και τον κ. Μαυροδήμο πήραμε το δρόμο για το **Νέο Κόκκινο**.

Την εποχή που ήταν βασιλιά του **Ορχομενού** ο **Εργίνος** οι Θηβαίοι ήταν υποχρεωμένοι να πληρώνουν φόρο στους Ορχομένιους για 20 χρόνια, εκατό βόδια κάθε χρόνο. Ο Ηρακλής για να εκδικηθεί τους Ορχομένιους, ως μηχανικός υδραυλικός που ήταν, πήγε στην **Μεγάλη Καταβόθρα** και έφραξε την είσοδο με αποτέλεσμα να πλημμυρίσει η πεδιάδα της Κωπαΐδας και να δημιουργηθεί ξανά λίμνη για να μην μπορεί να καλλιεργηθεί. Η Μυθολογία αναφέρει ότι ο Ηρακλής δίνοντας μια γροθιά στην οροφή της σπηλιάς, έπεσε ένας βράχος που έκλεισε την είσοδο της καταβόθρας. Πράγματι, είδαμε στην είσοδο της καταβόθρας ένα μεγάλο βράχο που είχε πέσει από την οροφή. Ερμηνεύοντας το μύθο αυτό μπορούμε να πούμε ότι εκείνη την εποχή προκλήθηκε κάποιος σεισμός και υποχώρησε ένα κομμάτι της οροφής.

Αναμφίβολα εντυπωσιαστήκαμε από το μέγεθος της σπηλιάς και από τα προστατευτικά τοιχώματα που είχαν κατασκευάσει οι **Μινύες** στο εσωτερικό της για να διαφυλάξουν από τη διάβρωση του νερού τα τοιχώματα. Αποθανατίσαμε τις εικόνες με τη φωτογραφική μας μηχανή και αφού παίξαμε στην παιδική χαρά πήραμε το δρόμο της επιστροφής περνώντας από την **Ακρόπολη του Γλα**.

Την εποχή που η Κωπαΐδα ήταν λίμνη η Ακρόπολη του Γλα ήταν νησάκι. Ολόγυρα της περιστοιχίζεται από κυκλώπεια τείχη μήκους τριών χιλιομέτρων. Την **Ακρόπολη του Γλα** οι **Μινύες** την είχαν ως παρατηρητήριο για να ελέγχουν τα αποστραγγιστικά τους έργα.

Και αυτό το ταξίδι μας στα **Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας** έφτασε στο τέλος. Ήταν ένα μοναδικό και μαγικό ταξίδι, γιατί χαρήκαμε τις ομορφιές της φύσης στην πιο ωραία της εποχή και γιατί γνωρίσαμε "ξεχασμένους" τόπους της ιδιαίτερης πατρίδας μας με μεγάλη ιστορία.

ΤΟ ΠΤΩΝ ΟΡΟΣ

Το όρος Πτών βρίσκεται 3 χιλιόμετρα από το Ακραίφνιο και η ψηλότερη κορυφή του είναι 720 μ. Για την ονομασία του υπάρχουν τρεις εκδοχές:

1. Η πρώτη εκδοχή βασίζεται σε ένα μύθο ο οποίος αναφέρει ότι ο Απόλλωνας απέκτησε από τη Ζευξίππη δύο γιους, τον Πτώο και τον Ακραιφέα. Ο πρώτος έδωσε το όνομά του στο όρος και ο δεύτερος στην πόλη.
2. Η δεύτερη εκδοχή βασίζεται στον Παυσανία ο οποίος γράφει ότι ο Πτώος ήταν γιος του Αθάμαντα και της Θεμιστούς. Ο Πτώος ήταν τοπικός ήρωας και θεός, παραμερίστηκε από τον Απόλλωνα. Επειδή όμως οι κάτοικοι της περιοχής δεν λησμόνησαν τον ήρωα τους απεκάλεσαν το θεό "Απόλλωνα Πτώο".
3. Και μια τρίτη εκδοχή αναφέρει ότι όταν η Λητώ κατέφυγε στο όρος για να γεννήσει τα παιδιά που είχε με το Δία, τρόμαξε από κάποιο αγριογούρουνο που παρουσιάστηκε ξαφνικά μπροστά της, δηλαδή "επτοήθη" και έτσι το όρος "Ακραιφία" Κ. Ανδρίτσος

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΠΤΩΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

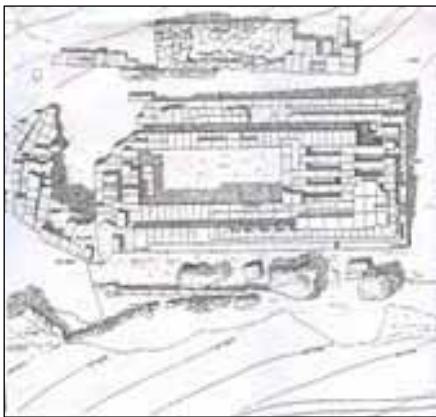
Τρία χιλιόμετρα ανατολικά του Ακραίφνιου και κάτω από μια βραχώδη προεξοχή του όρους Πτώου, στη θέση Περδικόβρυση, δίπλα από το σημερινό εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής ήταν κτισμένος ο ναός του Πτώου Απόλλωνα. Μαζί με το ναό λειτουργούσε και μαντείο του θεού που χαρακτηρίζόταν "πολύφωνο", επειδή έδινε χρησμούς και σε μη Ελληνική γλώσσα και "αψευδές" δηλαδή αλάθητο στους χρησμούς.

Την περίοδο 1885 - 1888, το έτος 1891 και συμπληρωματικά το έτος 1903 έγιναν ανασκαφές από τη Γαλλική Αρχαιολογική σχολή όπου ήρθαν στο φως σημαντικά ευρήματα, τα οποία έριξαν φως στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία. Το κτιριακό συγκρότημα που ήρθε στο φως βρισκόταν σε υψόμετρο 370 μ. και απλωνόταν σε τρία επίπεδο και περιελάμβανε:

A. Το ναό του Απόλλωνα.

Ο ναός στην αρχή, κατά πάσα πιθανότητα, ήταν ξύλινος (7ος αι. π.Χ.) με επένδυση από πηλό στις πλευρές, που ήταν εκτεθειμένες στις ατμοσφαιρικές μεταβολές, βόρεια, νότια και δυτική. Προοδευτικά τα τμήματα του ναού που πάθαιναν ζημιές και καταστροφές, τα αντικαθιστούσαν με τοίχους από πώρινους λίθους. ώστε γύρω στο 550 - 500 π.Χ. να έχει γίνει όλος ο ναός πώρινος, επενδεδυμένος

εσωτερικά μα πώρινες πλάκες. Από το ναό βρέθηκαν και σώζονται τα πώρινα θεμέλιά του και μέρος από την εσωτερική πλακόστρωση

Ο ναός είχε διαστάσεις, κατά τον ακαδημαϊκό **Αναστάσιο Ορλάνδο**, $24,72 \times 11,65$ μ. και κατά τον κ. Μ. Holleaux (Ολώ) $23,33 \times 11,80$ μ. Ήταν δωρικού ρυθμού και περιβάλλονταν από κιονοστοιχίες σε όλες τις πλευρές. Κατά την άποψη του Ορλάνδου είχε 13 κίονες σε κάθε μακρά πλευρά και 6 σε κάθε στενή πλευρά. Ο κύριος ναός - σηκός, είχε διαστάσεις 4×12 και περιλάμβανε μόνο δίστυλο πρόναο με διαστάσεις $2,65 \times 3,10$.

Το δάπεδο του ναού ήταν στρωμένο με μεγάλες πλάκες, μερικές από αυτές είχαν διαστάσεις $0,89 \times 0,94$. Ο ναός είχε γλυπτικό διάκοσμο τόσο στη ζωοφόρο, όσο και στα αετώματα, είχε επίσης χρώμα στα γείσα, υδρορροή κλπ. Ο ναός υπήρχε μέχρι την καταστροφή των Θηβών από τον **Μ. Αλέξανδρο** και τους **Μακεδόνες** κατά το έτος 335 π. Χ.. Ο **Παυσανίας** μας πληροφορεί ότι μέχρι τότε λειτουργούσε το μαντείο και επομένως και ο ναός. Αφού διακόπηκε η λειτουργία του μαντείου θα πρέπει να είχε καταστραφεί και ο ναός. Όταν όμως η Θήβα

ανοικοδομήθηκε το 315 π.Χ. από τον **Κάσσανδρο**, ένας από τους επιγόνους του **Μ. Αλεξάνδρου**, πιστεύεται ότι ανοικοδομήθηκε και ο ναός. Έτσι κατά το 310 π. Χ. στη θέση του παλιού ναού κτίστηκε καινούριος με τις ίδιες διαστάσεις και με υλικό από πώρο.

Από τις ανασκαφές στο χώρο αποκαλύφθηκε μια σειρά πανέμορφων Κούρων που κοσμούν σήμερα τα Μουσεία της **Θήβας** και της **Αθήνας**. Εκτός από τους Κούρους βρέθηκαν επιγραφές που αναφέρουν τη λατρεία προς τον **Απόλλωνα**, τη διαχείριση του ναού του, τους τελούμενους προς τιμήν του αγώνες καθώς και χάλκινα και μαρμάρινα αναθήματα, τρίποδες κ.ά.

Πηγαίνοντας στο ναό του Απόλλωνα

Πτών όρος

Στο κτιριακό συγκρότημα του Πτώου Απόλλωνα

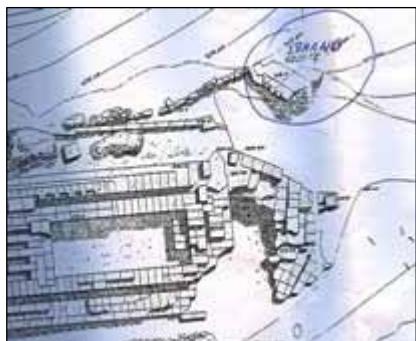

Από μακριά ο ναός και το μαντείο του Πτώου Απόλλωνα

ΤΟ ΜΑΝΤΕΙΟ ΤΟΥ ΠΤΩΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ - ΣΠΗΛΑΙΟ

Το σπήλαιο ήταν μια θολωτή κατασκευή, σε βάθος 5-6 μέτρα ώστε να μην είναι ορατή από τους πιστούς η προφητική τελετουργία. Το σπήλαιο βρισκόταν στα νότια του ναού του Απόλλωνα. Κοντά στο ναό υπήρχε πηγή της οποίας το νερό μεταφερόταν μέσω ενός πήλινου αγωγού, που ήταν εγκαταστημένος περίπου στην επιφάνεια του εδάφους, στο σπήλαιο. Στην οροφή του σπηλαίου ήταν προσαρμοσμένος ένας μεταλλικός αγωγός που έφερνε το νερό μέσα.

Στο μαντείο του Πτώου Απόλλωνα υπηρετούσαν μόνο προφήτες και μάντεις. Τα χρησιμοδοτικά λόγια τα ερμήνευαν οι ιερείς και απέδιδαν σε πινακίδα το χρησμό. Ο Προφήτης και ο Μάντης "μαντεύονταν" μέσα στο σπήλαιο πίνοντας από το

"**αγιασμένο**" και **μαντικό νερό** της πηγής και κάνοντας συγχρόνως μυστικές τελετουργίες.

Οι διαδικασία της χρησμοδοσίας ακολουθούσε το ίδιο ίσως τυπικό που ίσχυε και στα άλλα μαντεία. Όσοι επιθυμούσαν να συμβουλευτούν το Θεό έπρεπε να πάνε με **αγνότητα σκέψης** και να υποβληθούν σε **κάθαρση, σωματική** και **ψυχική** κάνοντας ιδιαίτερη νηστεία και προσευχή. Ο μάντης έδινε τους χρησμούς με φωνές και ασυνάρτητες λέξεις, έμπειροι όμως ιερείς διατύπωναν σωστά το χρησμό.

Το μαντείο λειτουργούσε και κατά τη ρωμαϊκή εποχή, η δε φήμη του είχε εξαπλωθεί όχι μόνο σ' όλη την **Ελλάδα** αλλά και στην **Ασία**. Ήταν το πιο αρχαίο, πλούσιο και φημισμένο για τους αλάνθαστους χρησμούς του. Ο πρώτος ιερέας του ναού αναφέρεται ο **Τήνερος**, γιος του **Απόλλωνα** και της **Μελίας**. Η αίγλη του ναού ήταν μεγάλη. Προσκυνητές από όλη την Ελλάδα συνέρρεαν εδώ με τα αναθήματά τους. Η φήμη του είχε διαδοθεί πέρα από το **Αιγαίο** και πολλοί πιστοί επισκέπτονταν το ναό του **Πτώου Απόλλωνα**.

Όταν ολοκληρώνεται η υποδούλωση της **Ελλάδας** στους **Ρωμαίους** αρχίζει να σημειώνει κάμψη και η δραστηριότητα των μαντείων. Το μαντείο του **Πτώου Απόλλωνα** θα διατηρηθεί μέχρι το τελευταίο τέταρτο του 2ου αι. μ.Χ. Είναι όμως βέβαιο ότι δεν υπήρχε το 150 μ.Χ. όταν πέρασε από τη **Βοιωτία** ο **Παυσανίας**.

ΑΛΛΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΤΩΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

Το κτιριακό συγκρότημα του ναού του Πτώου Απόλλωνα στο Ακραίφνιο περιελάμβανε εκτός του ναού και της "μαντικής σπηλιάς" και:

A. το ναό της Προναίας Αθηνάς. Ήταν ένας μικρός ναός που βρισκόταν ανατολικά του ναού. Είχε διαστάσεις 4,30 X 6,70 . Ο ναός αυτός αποτελεί ένα είδος συμβολικής αντιγραφής του ναού της Προναίας Αθηνάς στους Δελφούς.

B. το Θέατρο. Εμπρός από την ανατολική πλευρά του ναού του Απόλλωνα υπήρχε μια πλατεία όπου βρισκόταν το θέατρο στο οποίο τελούνταν κάθε πέντε χρόνια τα **Πτώια**.

Γ. Εγκαταστάσεις για τους Θεωρούς. Κάτω από το ναό του Απόλλωνα υπήρχαν κτιριακές εγκαταστάσεις για τη διαμονή των Θεωριών και λουτρά για τη συμβολική κάθαρσή τους και την όλη τους προετοιμασία για την επαφή με το Θεό.

Δ. Οικοδομήματα για τους ιερείς και τους δημόσιους λειτουργούς. Κάτω από το ναό και πολύ κοντά του υπήρχαν κτίρια στα οποία διέμεναν οι άρχοντες και οι λειτουργοί του ιερού, ίσως και οι αντιπρόσωποι των βοιωτικών πόλεων οι οποίοι έρχονταν να παρακολουθήσουν τα **Πτώια** ή να προσφέρουν αφιερώματα στον **Απόλλωνα**. Στα κτίρια αυτά έμεναν και πιστοί που πήγαιναν να ζητήσουν χρησμό.

Ε. Δεξαμενή νερού και Λουτρά. Πιο κάτω από τα κτίρια διαμονής, υπήρχε μια δεξαμενή νερού, στενόμακρη και χωρισμένη σε επτά διαμερίσματα, επιχρισμένα με ειδικό κονίαμα. Ήταν κτισμένη με πέτρες σχεδόν ίδιου μεγέθους η καθεμία. Εκεί κοντά ήταν και τα λουτρά. Στη δεξαμενή διοχετευόταν και το νερό που πήγαινε από την πηγή στο σπήλαιο. Σήμερα βλέπουμε ένα μέρος της δεξαμενής καθώς και έναν αποχετευτικό αγωγό.

Στ. Στο κατώτερο σημείο του συγκροτήματος υπήρχε και ένας **Θόλος αγνώστου αποστολής**.

ΤΑ ΠΤΩΙΑ

Τα **Πτώια** ήταν αγωνίσματα πνευματικού ενδιαφέροντος που τελούνταν κάθε πέντε χρόνια. Από μια επιγραφή που βρέθηκε πληροφορούμαστε ότι κατά τον πρώτο αιώνα π.Χ. τελούνταν τα αθλήματα του **Σαλπιστή, Κήρυκος, ραψωδού, Ποιητή Επών, Αθλητή και Κιθαρωδού**. Τα αγωνίσματα διεξάγονταν στο θέατρο. Πριν αρχίσουν τα αγωνίσματα έπρεπε να έχει προηγηθεί:

1. Η κήρυξη της εκεχειρίας. Για την ασφαλή διεξαγωγή των αγώνων και την ασφάλεια της περιοχής της Ακραιφίας και του **Πτώου** άρχιζε εκεχειρία από τις **15 Ιουλίου** (Ιπποδρόμιος μήνας του Βοιωτικού ημερολογίου) μέχρι τις **15 Αυγούστου**, σύμφωνα με το δόγμα των αμφικτιονιών κρατούσε ένα μήνα. Στο διάστημα αυτό σταματούσε κάθε πολεμική και εχθρική ενέργεια και ο τόπος βρισκόταν σε κατάσταση αναγκαστικής ειρήνης.

2. Η επίσημη Θυσία. Στην επίσημη Θυσία συμμετείχαν οι Θεωροί, δηλαδή οι επίσημοι απεσταλμένοι του Βοιωτικού Κοινού και της πόλης της Ακραιφίας.

Στη συνέχεια ετελούντο τα αγωνίσματα στο θέατρο όπου και αναδεικνύονταν οι νικητές, οι οποίοι βραβεύονταν με στεφάνι μπροστά στη θυμέλη και γι' αυτό το αγώνισμα λεγόταν **"στεφανίτης θυμελικός αγών"** ή **θεατρικό αγώνισμα επειδή γινόταν στη θεατρική σκηνή**

Μετά τους αγώνες ακολουθούσαν μεγάλες εορταστικές εκδηλώσεις με χορούς, όπως ο **συρτός** που από τότε έφτασε και στα δικά μας χρόνια. με δείπνα, διανομή γλυκών, χρημάτων, φαγητών κ.ά. Τα ονόματα των νικητών χαράσσονταν σε λίθινες στήλες τις οποίες έστηναν στο ιερό.

Όταν ήταν αυτοκράτορας ο Καλιγούλας τα **Πτώια** σταμάτησαν για 30 χρόνια. Όταν ξανάρχισε η λειτουργία τους με καινούριο όνομα τα **"Μεγάλα Πτώια και Καισάρεια"** τα αγωνίσματα αναμορφώθηκαν και απέκτησαν μεγάλη λαμπρότητα. Αυτό έγινε όταν ήταν αγωνοθέτης ο **Ακραίφιος** πολίτης **Επαμεινώνδας Επαμεινώνδου**.

Μετά το τέλος των αγώνων αυτός και η σύζυγός του Νωτία πρόσφεραν γεύματα και δείπνα και πλούσιες παροχές στους συνέδρους, Θεωρούς και κατοίκους της πόλης , ξοδεύοντας πολλά χρήματα από τη μεγάλη περιουσία του.

Η ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΓΙΟΡΤΗΣ ΤΩΝ ΠΤΩΙΩΝ

Το 2008 , το Σεπτέμβρη στο Ακραίφνιο αναβίωσε η αρχαία γιορτή των Πτώιων με τη συμμετοχή παιδιών της περιοχής και με τη συνδρομή του Πολιτιστικού συλλόγου αλλά και πολλών άλλων τοπικών παραγόντων. Παρουσιάστηκε μια θεατρική παράσταση που είχε ως θεματολογία την ονομασία του Πτώου, τη λειτουργία του ναού του Απόλλωνα και την παύση αυτής, την διεξαγωγή των Πτώιων την εποχή του Επαμεινώνδα και έκλεισε με ξενάγηση στο ναό του Αγίου Γεωργίου.

Φέτος, το 2009, το θεατρικό έργο θα έχει ως θέμα τον αποικισμό της Βοιωτίας, την εγκατάσταση των φυλών στο Αθαμανικό πεδίο και την ονομασία του Ακραίφνιου.

Στον Αρχαιολογικό χώρο του Πτώου Απόλλωνα

Σπηλιά του Ηρακλή

38. Edward Dodwell, 1821

THE KATAVOTHRA AT KOPAIS

Ζωγραφιές από την επίσκεψή μας στον Πτώο Απόλλωνα και στη Σπηλιά του Ηρακλή

Ακολουθώντας τα χνάρια του Ήρακλή στις 30 Απριλίου φτάσαμε στη Θίσβη και στις Θεσπιές.

Επισκεφτήκαμε την «πολυτρήρωνα τε Θίσβη», όπως την αναφέρει ο Όμηρος επειδή είχε πολλές περιστέρες, γιατί ο **Ηρακλής Αλεξίκακης** ήταν προστάτης των κατοίκων της. Προς τιμή του είχαν οικοδομήσει ένα σπουδαίο ναό που τον κοσμούσε ένα αξιόλογο μαρμάρινο άγαλμα. Προς τιμήν του γίνονταν μεγαλοπρεπείς γιορτές με την ονομασία **Ηράκλεια**.

Τη Θίσβη στη διάρκεια των Ηρακλείων την επισκέπτονταν χιλιάδες επισκέπτες, κάτοικοι γειτονικών πόλεων, για να παρακολουθήσουν τις πολλές και ποικίλες εκδηλώσεις. Λατρεύονταν επίσης ο **Ασκληπιός**, η **Άρτεμης** και ο **Ερμής**.

Στη Θίσβη υπήρχε επίσης ιερός ναός προς τιμή της **Άρτεμιδας της Ειλειθυίας**. Οι πολλές επιγραφές που έχουν διασωθεί μας μαρτυρούν την υψηλή πολιτική, θρησκευτική και εμπορική κίνηση που αναπτύχθηκε στη Θίσβη την περίοδο εκείνη.

Στη Θίσβη επισκεφτήκαμε την ακρόπολή της με τους δυο πύργους της, τους λαξευτούς στα βράχια θολωτούς τάφους και είδαμε από κοντά τα αντιπλημμυρικά έργα που έγιναν τη μυκηναϊκή εποχή, γιατί το χειμώνα η πεδιάδα τους μετατρεπόταν σε λίμνη και δεν ήταν δυνατόν να καλλιεργηθεί.

Μας στενοχώρησε η εικόνα που παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος της ακρόπολης της Θίσβης, ο οποίος έχει μετατραπεί σε χώρο στάθμευσης παροπλισμένων μηχανημάτων.

Αφήνοντας τη Θίσβη προχωράμε για τις **Θεσπιές** εκεί όπου ο Ήρακλής πέρασε τέσσερα χρόνια κοντά στο βασιλιά **Θέσπιο** για να κάνει πρακτική εξάσκηση. Αργότερα ξαναγύρισε στις Θεσπιές έχοντας αποστολή να σκοτώσει το **λιοντάρι του Κιθαιρώνα** που προκαλούσε ζημιές στην περιοχή.

Εδώ ο Ήρακλής κατά διαταγή του βασιλιά Θέσπιου κοιμήθηκε με τις 49 από τις 50 κόρες του και απέκτησε **51 γιους, τους Θεσπιάδες**. Μόνο με μία δεν κοιμήθηκε και αυτή έγινε η πρώτη ιέρεια του ναού του που ιδρύθηκε στις Θεσπιές. Οι Θεσπιάδες όταν έφυγαν από τις Θεσπιές πήγαν και κατοίκησαν στο νησί **Σαρδηνία**.

Επισκεφτήκαμε την αυλή του Μουσείου, για να δούμε τις επιτύμβιες στήλες που βρέθηκαν από τις ανασκαφές. Μας εντυπωσίασε ιδιαίτερα αυτή που παρίστανε μια κόρη να προσφέρει ένα πορτοκάλι στην καθισμένη σε θρόνο νεκρή μητέρα της. Δυστυχώς δεν μπορέσαμε να επισκεφτούμε το Μουσείο γιατί δεν είναι επισκέψιμο.

Ο κ. Κορούνης Χρήστος, πρώην Δήμαρχος Θεσπιέων και η κ. Χατζή Μίνα, φύλακας του Μουσείου μας έδωσαν πολλές χρήσιμες πληροφορίες για τις αρχαίες Θεσπιές.

Μας έδειξαν την περιοχή όπου ήταν η αρχαία πόλη των Θεσπιών, την ακρόπολη με το τείχος της. Επισκεφτήκαμε και είδαμε τμήμα του τείχους της ακρόπολη που ήταν πλίθινο. Εντυπωσιαστήκαμε γιατί μέχρι τώρα όσα κάστρα έχουμε δει όλα είναι πέτρινα και όπως είπαν οι ξεναγοί μας είναι μάλλον η μοναδική περίπτωση στην Ελλάδα.

Οι αρχαίοι Θεσπιείς περισσότερο από όλους τους Έλληνες τιμούσαν τον Έρωτα. Το πρώτο τους άγαλμα ήταν μια πέτρινη ακατέργαστη πέτρα. Στη συνέχεια φτιάχτηκε ένα μαρμάρινο άγαλμα από τον Πραξιτέλη και αργότερα, ένα μπρούτζινο άγαλμα από το Λύσιππο. Υπάρχει ένας μύθος ότι το άγαλμα του Πραξιτέλη το έφερε στις Θεσπιές η Αθηναία εταίρα Φερύνη, η οποία καταγόταν από τις Θεσπιές. Οι Θεσπιείς εκτός από τη γιορτή των Μουσείων προς τιμή των Μουσών, διοργάνωναν προς τιμή του Έρωτα αγώνες με έπαθλα όχι μόνο για μουσική, αλλά και για αθλητικά αγωνίσματα.

Στην αρχαία πόλη των Θεσπιών υπήρχε ένα μπρούτζινο άγαλμα του Διός σαύτου, για τον οποίο λεγόταν η εξής παράδοση: υπήρχε ένας δράκος που λυμαινόταν την περιοχή, ο Δίας είχε δώσει εντολή κάθε χρόνο να παραδίδουν στο Θηρίο ένα έφηβο εκλεγμένο με κλήρο, για να σωθεί η περιοχή. Κάποτε ο κλήρος έπεισε στον Κλεόστρατο τότε ο φίλος του ο Μενέστρατος εφήρευ ένα τέχνασμα για να σώσει το φίλο του. Έφτιαξε ένα μπρούτζινο θώρακα, ο οποίος σε καθένα από τα δυο φύλλα του είχε αγκίστρι γυρισμένο προς τα πάνω. Φόρεσε το θώρακα και πρόσφερε τον εαυτό του θεληματικά στο δράκοντα, ώστε και ο ίδιος να θυσιαστεί, αλλά και το δράκοντα να καταστρέψει, γι' αυτό και ο Δίας ονομάστηκε σαύτης-σωτήρας

Κοντά σ' αυτό ήταν το άγαλμα του Διονύσου και της Τύχης. Σε άλλο σημείο ήταν τα αγάλματα της Υγείας, της Αθηνάς και του Πλούτου.

Ο Παυσανίας όταν την επισκέφτηκε είχε ακόμη θέατρο και αγορά, όπου ήταν το άγαλμα του Ησιόδου. Κοντά στην αγορά υπήρχε μπρούτζινε άγαλμα της Νίκης και μικρός ναός των Μουσών, με μαρμάρινα μικρά αγάλματά του.

Η ξενάγησή μας στις Θεσπιές έφτασε στο τέλος, ευχαριστήσαμε τους ξεναγούς μας και πήραμε το δρόμο της επιστροφής σταματώντας στο βουνό Πέτρα, το αρχαίο Τελφούσιο ή Τιλφούσιο όρος.

Σε αυτή την περιοχή υπήρχε η Τιλφούσα πηγή με τη Νύμφη της την Τιλφούσα, που ήταν μάντισσα. Εδώ ο Απόλλωνας έφτιαξε το ιερό του. Σήμερα μπορεί να δει κανείς λίγα απομεινάρια των θεμελίων του ιερού μιας και στη θέση του κτίστηκε το εκκλησάκι του Ιωάννη του Πρόδρομου., που βρίσκεται απέναντι από το βουνό Πέτρα, δίπλα στις σιδηροδρομικές γραμμές.

Με τη σημερινή μας επίσκεψή στη Θίσβη, στις Θεσπιές και στο ιερό του Απόλλωνα, κλείνουμε το περιβαλλοντικό μας πρόγραμμά «Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας» για τη φετινή σχολική χρονιά

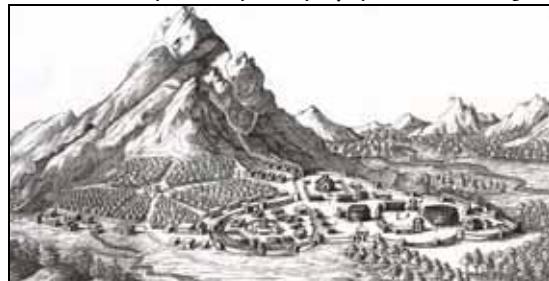
Σκοπός του προγράμματος αυτού ήταν να γνωρίσουμε τους τόπους και τους μύθους τους. Να συνδέσουμε το παρόν με το παρελθόν ενός τόπου και να δούμε τις όποιες αλλαγές του, θετικές και αρνητικές. Να κάνουμε γνωστά στο ευρύτερο περιβάλλον μας όσα μάθαμε και είδαμε. Και τέλος σαν παιδιά που είμαστε να ζήσουμε μικρές περιπέτειες, να αγαπήσουμε τη Μάνα Γη και να την προστατέψουμε όταν χρειαστεί.

Ο μύθος του Πύραμου και της Θίσβης

Ένας αρχαίος μύθος λέει ότι η Θίσβη και ο Πύραμος ήταν δυο ερωτευμένοι νέοι, οι οποίοι συναντούν την άρνηση των οικογενειών τους στην ένωσή τους. Το τραγικό τέλος των άτυχων νέων, ήταν αποτέλεσμα προσπάθειάς τους να συναντηθούνε μυστικά παρά τις αντιρρήσεις των γονιών τους. Μετά από πολλές προσπάθειες αποφασίζουν να συναντηθούν στο δάσος. Η Θίσβη με πέπλο που κάλυπτε το πρόσωπό της φθάνει πρώτη στον τόπο συνάντησης. Ενώ περιμένει τον αγαπημένο της διακρίνει ένα λιοντάρι που μόλις είχε κατασπαράξει ένα ζώο. Με φόβο τρέχει τρέχοντας και στην βιασύνη της πέφτει τι πέπλο, το οποίο βρίσκει το λιοντάρι που στην προσπάθειά του να το ξεσκίσει το αφήνει γεμάτο αίματα. Φτάνοντας ο Πύραμος στον τόπο συνάντησης βρίσκει το ματωμένο πέπλο της Θίσβης και νομίζοντας πως την έχει κατασπαράξει το λιοντάρι αυτοκτονεί. Η Θίσβη αντικρίζοντας το νεκρό σώμα του αγαπημένου της όταν επιστρέφει στο σημείο συνάντησης, πέφτει με το στήθος της στο ζεστό σπαθί από το αίμα του Πύραμου.

Σύμφωνα με άλλη εκδοχή του μύθου οι δυο τραγικοί εραστές δώσανε τα ονόματά τους ο μεν Πύραμος στον ομώνυμο ποταμό της Κιλικίας, η δε Θίσβη σε μια πηγή δίπλα του.

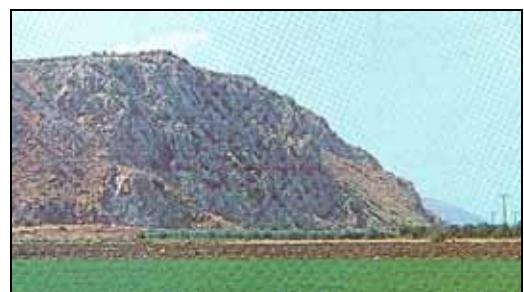
Άλλος μύθος λέει ότι ο Πύραμος ήταν ένας ποταμός που ερωτεύτηκε τη νύμφη Θίσβη και την κυνηγά, με αποτέλεσμα τη μεταμόρφωσή αυτής σε πηγή.

Γκραβούρα των Θεσπιών

ό,τι έχει απομείνει από το ιερό του Απόλλωνα

Εδώ ήταν το ιερό του Απόλλωνα, σήμερα είναι το εκκλησάκι του Ιωάννη του Προοδόρου.

Στη Θίσβη - στα αντιπλημμυρικά έργα

και οι Θολωτοί μυκηναϊκοί τάφοι της

Στην Ακρόπολη Θίσβης

Στην αυλή του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσπιών
με την κ την κ. Χατζή και τον κ. Κορούνη

Επιτύμβιες στήλες

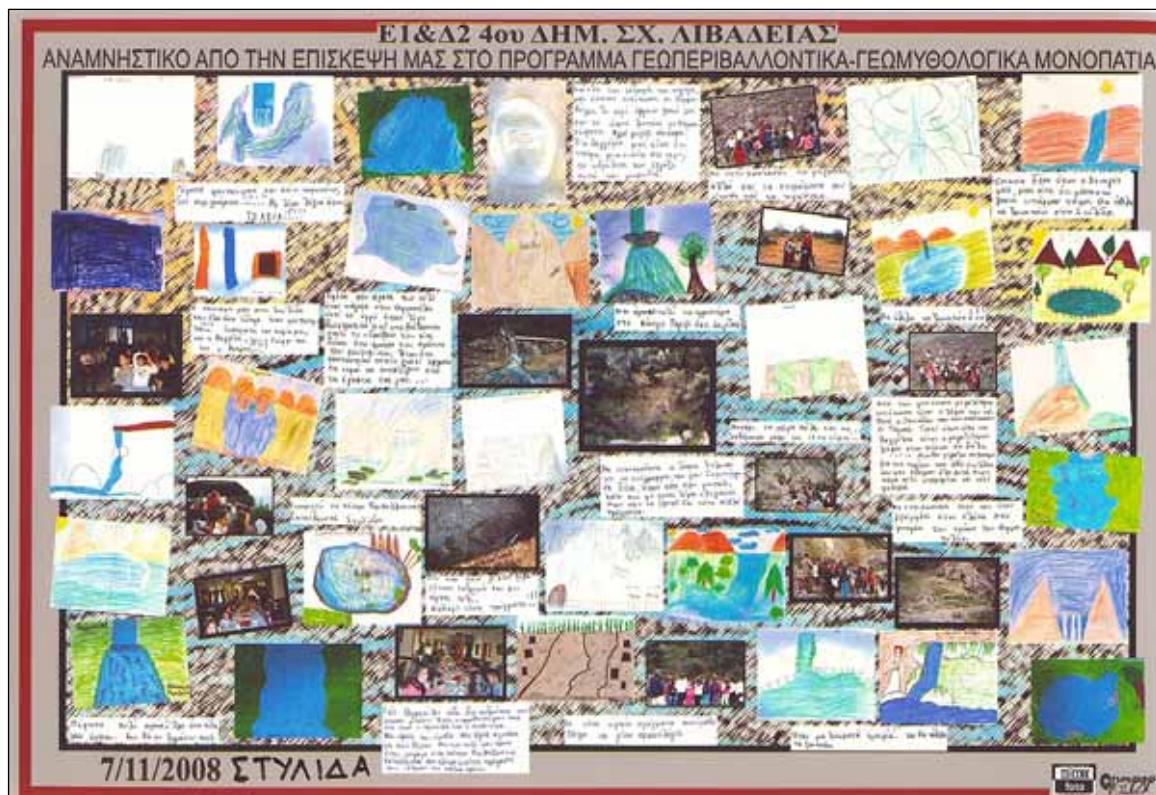
Λαξευτός θολωτός τάφος στις Θεσπιές

Στη Θίσβη

Ο Αρχαιολογικός χώρος της Θίσβης σκουπιδότοπος

Αφίσα - αναμνηστική από την επίσκεψή μας στο ΚΤΕ Στυλίδας

Ζωγραφιά του μαθητή της Δ2 Βασίλη Μόκα

τα παιδιά ζωγράφισαν τους μύθους του Ηρακλή

ΑΦΙΣΕΣ (ΠΟΣΤΕΡ) ΑΠΟ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

**ΓΕΩΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΣΤΑ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΜΙΝΥΩΝ
16^{ος} - 13^{ος} ΑΙΩΝΑΣ π.Χ.
(ΙΣΩΣ ΚΑΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΝ 20^ο ΑΙΩΝΑ π.Χ.)
ΤΑ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΜΕΓΑΛΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**

<img

Οι αφίσες που τοποθετήσασαμε στις πηγές της Κρύας

Με δυο λόγια λέω τι ήταν για «μένα» το περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας»

- Γνώρισα τόπους στο νομό μας που ούτε ακουστά τους είχα.
- Περάσαμε αυτή τη χρονιά όμορφα με όλες αυτές τις εκδρομές που κάναμε, στις οποίες μάθαμε τόσα πράγματα που δεν τα ξέραμε.
- Μου άρεσε που γνωρίσαμε τους μύθους του Ήρακλή και τι θέλουν να μας πούνε.
- Έμαθα πολλά πράγματα εκτός βιβλίων και με ευχάριστο τρόπο.
- Ήταν μια δημιουργική χρονιά. Περπατήσαμε στη φύση και γνωρίσαμε τόπους και μύθους.
- Θέλω να συνεχίσουμε και του χρόνου, μου άρεσε πάρα πολύ το πρόγραμμα που κάναμε.
- Γνωρίσαμε μέρη τόσο κοντινά στην πόλη μας που δεν τα ήξερα και ούτε περίμενα ότι υπήρχαν, ούτε γνώριζα τους μύθους και την ιστορία που είχαν, γι' αυτό είμαι πολύ ευχαριστημένος.
- Μάθαμε τόσα πράγματα για τον πολιτισμό του τόπου μας, γι' αυτό και ευχαριστώ την κυρία μου.
- Οι εκδρομές που κάναμε και μάθαμε ήταν θεσπέσιες, γιατί έμαθα τόσα πολλά πράγματα που δεν ήξερα, όπως για τον Απόλλωνα και τον Ήρακλή.
- Μου άρεσε το πρόγραμμα που κάναμε γιατί εμένα μου αρέσει η Μυθολογία. Μου άρεσε που δουλεύαμε ομαδικά και φτιάχναμε τα κείμενα μόνοι μας αφού διαβάζαμε το υλικό που μας είχε δώσει η κυρία μας ή που είχαμε βρει και εμείς.
- Μας άρεσε ιδιαίτερα η επίσκεψή μας στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Στυλίδας. Ο κ. Βαγγέλης, ο κ. Αντώνης και ο κ. Γιώργος μας είπαν και μας έδειξαν πολλά ενδιαφέροντα πράγματα που δεν τα είχαμε ακούσει ποτέ.
- Εντυπωσιαστήκαμε από τη ζεστή φιλοξενία του ΚΠΕ Στυλίδας.
- Ευχαριστώ την κυρία μου για τις εκδρομές που οργάνωσε και για το πρόγραμμα που κάναμε.
- Πέρασε πολύ ωραία και στις εκδρομές και τις ώρες που δουλεύαμε το πρόγραμμα στο σχολείο.
- Μου άρεσαν πολύ οι εκδρομές που πήγαμε και αυτά που είδαμε.
- Μου άρεσαν και οι μικροπεριπέτειες που ζήσαμε.
- Μου άρεσαν οι εκδρομές που κάναμε. Ήταν όλα οργανωμένα και όπου πηγαίναμε υπήρχε κάποιος που μας περίμενε να μας ξεναγήσει.
- Θέλω να συνεχίσουμε το πρόγραμμα και του χρόνου με την κ. Βασιλική

- Μου άρεσαν οι εκδρομές και ας είχαμε και κάποιες μικροπεριπέτειες αλλά όλα μου άρεσαν.
- Μου άρεσε που ακολουθήσαμε τα χνάρια του Ηρακλή και πήγαμε εκεί που είχε πάει και ο Ηρακλής. Ελπίζω να συνεχίσουμε το πρόγραμμα και του χρόνου.
- Μάθαμε και είδαμε πολλά πράγματα. Ήταν τέλεια!
- Το πρόγραμμα που κάναμε φέτος μου άρεσε πολύ και με βοήθησε και στα μαθήματά μου. Πέρασα τέλεια!
- ΤΟ πρόγραμμα που παρακολουθήσαμε ήταν εκπληκτικό. Οι εκδρομές ήταν πολύ ωραίες και συναρπαστικές. Ευχαριστώ την κ. βασιλική που μας έδωσε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε αυτό το υπέρεχο πρόγραμμα.

Δυο λόγια από τη δασκάλα μας:

Είμαι πολύ ευχαριστημένη που μαζί με τους μαθητές και τις μαθήτριες των Δ2 και Ε1 τάξεων αναζητήσαμε μύθους και τόπους της πολιτιστικής μας κληρονομιάς ακολουθώντας τα χνάρια του Ηρακλή και του Απόλλωνα στη Βοιωτία. Μοιράστηκα μαζί τους τη χαρά, τον ενθουσιασμό τους για μάθηση, περιπέτεια, εξερεύνηση και τέλος την ικανοποίηση των στόχων που είχαμε βάλει. Λυπηθήκαμε μαζί για την εγκατάλειψη των αρχαιολογικών χώρων, την ανυπαρξία σήμανσης και από κοινού αποφασίσαμε να κάνουμε ότι είναι δυνατόν ώστε να προστατευτούν και να αναδειχτούν. Μία τέτοια δράση μας είναι και η επιστολή στην Η' Αρχαιολογική Υπηρεσία της Θήβας.

Βιβλιογραφία:

- Ελληνική Μυθολογία -Εκδοτική Αθηνών
- Ελληνικοί Μύθοι - Ρόμπερτ Γκρέιβς
- Περί Ηρακλέους : Μύθοι και Πραγματικότητα - Σεμινάριο Στυλίδα 30-8-08-Η. Μαριολάκος
- Ηρακλής - Κ. Χωρεάνθης
- Αιγαίο Βουνό - Τσατσόμοιρος Ηλίας
- Ακραιφία - Κ. Ανδρίτσος
- Ακραίφνιο - Χ. Αγγέλου
- Και από το διαδίκτυο, όπως ιστοσελίδες Δήμων, κ.ά

Επιστολή στην Η' Αρχαιολογική Υπηρεσία Θηβών

Λιβαδειά 22 - 5 - 2009

Αξιότιμε κ. Έφορε, της Η' Αρχαιολογικής Υπηρεσίας της Θηβών,

εμείς οι μαθητές και οι μαθήτριες της περιβαλλοντικής ομάδας των Δ2 και Ε1 τάξεων του 4^{ου} Δημ. Σχ. Λιβαδειάς με αφορμή το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα «Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Βοιωτίας» που υλοποιήσαμε φέτος, με την καθοδήγηση της δασκάλας μας Μπάρλα - Νιαβή Βασιλικής, ασχοληθήκαμε με τον Ήρακλή και τον Απόλλωνα στη Βοιωτία και θέλουμε με την επιστολή μας αυτή να σας ευχαριστήσουμε που άμεσα και με προθυμία ανταποκριθήκατε στις παρακλήσεις μας αφενός μεν να ξεναγηθούμε από κάποιον αρμόδιο της Υπηρεσίας σας στην πόλη της Θήβας και αφετέρου να μας δοθεί η άδεια να επισκεφτούμε την αυλή του Αρχαιολογικού Μουσείου των Θεσπιών.

Μέσα από αυτή την επιστολή μας θέλουμε να ευχαριστούμε τον κ. Φάππα Γιάννη, αρχαιολόγο, που με πολλή προθυμία μας ξενάγησε αλλά και μας έλυσε τις όποιες απορίες είχαμε, καθώς και την κ. Χατζή Μίνα που μας είπε τόσα ενδιαφέροντα πράγματα για τις Θεσπιές αλλά και για τα ευρήματα των ανασκαφών που βρίσκονται στην αυλή του Μουσείου.

Επίσης θέλουμε να σας ενημερώσουμε για τον Αρχαιολογικό χώρο της Θίσβης. Η εικόνα που αντικρίσαμε μας λύπησε πολύ. Μέσα στον Αρχαιολογικό χώρο υπήρχαν παροπλισμένα αυτοκίνητα, σκαπτικά μηχανήματα, κτίσμα από τσιμεντόλιθους κ.ά. Σας παρακαλούμε να πράξετε ότι είναι αναγκαίο ώστε να καθαριστεί ο χώρος. Σας στέλνουμε και τις ανάλογες φωτογραφίες.

Σας ευχαριστούμε

Με εκτίμηση

**Η περιβαλλοντική ομάδα
των Δ2 και Ε1 τάξεων
του 4^{ου} Δ. Σχ. Λιβαδειάς**

